

ГЕОРГИ КОНОВСКИ КАЛЕЙДОСКОП

chitanka.info

ПРЕДИСЛОВИЕ

Написах го... Нещо, което всеки глухоням слепец би определил като роман.

Макар да не е ново. В нашия край на подобни работи викат „сбироток“. Демек — от всичко по нещо, в каквито и да е количества. А поп Минчо Кънчев е кръстил „Видрица“. Аз пък го нарекох „Калейдоскоп“.

Оная картонена тръба, дето съдържа стъклени парченца и, като я завъртиш — започват да се групират в какви ли не фигури. Като светът, отразен в ранна роса...

Животът ни е пъзел от срещи и раздели, любов и омраза, късмет и нещастие, радост и мъка, жени и любовнички, дом, работа, приятели, врагове, кръчма, кафене, дружество на трезвениците или на анонимните алкохолици... Свързващата линия сме ние, АЗ-ът. Който броди и очертава линията на живота си в своеобразно Брауново движение.

Та — рекох и аз да поопиша шантавите елементи на големия пъзел.

И се получи калейдоскоп — като оная картонена тръбичка, дето я завърташ, а цветните камъчета вътре се престрояват в някакви чудни, оплетени, шарении...

Не исках да правя книга — най-напред да спестя някое и друго дърво. И малко пари на хората, решили да прочетат малко хумор. Въпреки че дори аз се убедих — уж писах за смешно, пък остава някаква горчилка...

Всички истории са измислени — но са реални, станали с мен и с други хора.

Предполагам — ще се сетите кога и с вас се е случило това...

Подредбата е малко особена. Три пролога, епилог, на всеки четири глави петата е интродукция и като че не е свързана с героя и разказа му.

Приятно четене!

ПЪРВИ ТЕЛЕВИЗИОНЕН ПРОЛОГ

КЪДЕ СЕ РАЗВИВА ДЕЙСТВИЕТО

— Здравейте, драги зрители на нашето шоу „Родна реалност“. Знаете — преди месец оставихме дванадесет смели мъже и жени в едно българско селище. Да поживеят реално в нашия свят, да се опитат да оцелеят редом с нас, да покажат на аборигените как се справя модерният европеец с трудностите... Досега оцеляха петима. Нека припомним съдбата на останалите...

Смелият Джак от Бърмингам. Успял да преживее едва три дни с минимална заплата и цял ден на социални помощи...

Красивата Мишел от Париж. На третия ден изчезнала от дома си, според някои неуточнени сведения работеща по магистралата Оряхово-Червен бряг.

Пиер от Ница и Джакомо от Генуа... С неизвестна съдба, отнесени от изпуснатата язовирна вода.

Хосе Тореро от Кадис — започнал работа в смесена българо-гръцко-турско-ливанско-китайска фирма. Пострадал от случайно паднала отгоре му врата, защото поискал от босовете нормално заплащане за 12 часа труд...

Марек от Прага, който се отказа, пусна молба за връщане и пропадна нейде из дебрите на родната държавна система...

Дик от Флорида, прочутият ловец на алигатори — изчезнал в кратка схватка с улични песове...

Днес пред вас са петимата оцелели до този момент. Какво ли не са преживели! Изискването да оцелеят като пенсионери доведе до загубата на тридесет килограма за месец от Мариане от Франкфурт и разума на Ян Петер от Ротердам. Сега той е пред вас, но всъщност си представя, че е в родната си кухня, и затова хапва пясъчни тортички. По-издръжливи са Том и Беки от Ханибал, щата Мисури. Те са успели да открият източник на жадувани от местните социалнослаби блага. С много труд, сила и предприемчивост са окупирали кофите за отпадъци

на местния ресторант-кафене-бирхале-локал-казино „Зизай, нане“ и успешно се вписаха в обкръжаващата ги среда. Добре преживява и Джузепина от Неапол. Природосъобразното хранене — веднъж на два дни; силният дух — оставила е вече без надежда за потомство трима претенденти за поста й; смелостта и предвидливостта да решава проблемите преди появата им, са я направили вожд на местното мургаво племе, занимаващо се със събирането на вторични суровини във вид на първични.

А сега... Пристъпваме към гласуване. Кой от вас трябва да напусне, кой трябва да си отиде у дома? Гласувайте... Я, пак имаме равен резултат. И пак всички са посочили своето име. Затова по регламент в игра остават всички. Моля, моля — не плачете! Имате шанс — следващата седмица пак ще гласувате. А дотогава — късмет! Довиждане и на вас, драги зрители. Ако, разбира се, комисията за защита на живите твари не забрани шоуто ни. Поради особена жестокост и издевателство над нормалните хора.

ВТОРИ ТЕЛЕВИЗИОНЕН ПРОЛОГ

В КОЙТО ПРОЛОГ ЩЕ НАДНИКНЕМ ВЪВ ВИП СРЕДИТЕ НА СРЕДАТА. ЩЕ ИМ СЕ ПОРАДВАМЕ ЧРЕЗ ПОРЕДНОТО ШОО — ТИП „ДЪВКА ЗА ОЧИТЕ“ И ЗАГЛУШИТЕЛ НА СТОМАХА

— Добър вечер, драги зрители! В новините днес ще видите и две реално заснети, изключително интересни и поучителни случки. Нашата камера случайно попадна на пиянско сборище и засне възмутителни за обществения морал неща. Агресия, алкохолизъм, античовешко поведение... А, освен този покъртителен сюжет — един изключително вълнуващ, душеразтърсителен, трогващ с трагичността на ставащото, конфликт в къщата на любимците народни, истинските лица на народа, нашите ВИП-ове, попаднали пред Брадъра.

Колеги, дайте първия материал! Предупреждаваме слабонервните и хора над пенсионна възраст да не гледат. Учениците също могат да го пропуснат — нищо по-различно от всекидневието им няма да покажем. И — моля за внимание! Материалът е без редакционни намеси, освен разумното бибиране в някои случаи...

... Биииии... Биииии... Бий го, бе! Мръсник! Гадина долна! Млати го, неговата... биииии... Пешоооо, биииии... Абе, аз мога ли да ти... биииии... Курвооооо... биииии... Твойта леля... биииии... И каква ти съм... биииии... Педал долен... биииии... Фрасни го! И не я съм я... биииии... Абе, тоя пак се е напушил? Ритни го — ще се освести! Ах, твойто... биииии... Малееей!... Биииии... биииии... Въшка... биииии... Манекен... биииии... биииии... Ох, прехапа ми биииии... И на каква тиииии биииии...

— Да, драги зрители! Виждате от нашия риалити запис какви са низки хората, изпаднали под влиянието на алкохола, наркотиците и слободията...

А сега — обещаното включване от Къщата, където ще видим съвсем други хора и порядки. Все пак, там са събрани ВИП персоните на страната, възпитани, интелигентни, морални...

Моля? Как така „операторите са допуснали“? Ама каква размяна? Леле!... Биииии... биииии...

Драги зрители, моля за извинение! По непростими причини сме разменили местата на репортажите и сме ви пуснали първо не материала за пиянското сбиване на клошарите, а записа от мечтаната Къща със случилото се случайно. Виновните са наказани с изпращане сред ВИП пациентите при Брадъра. Вече не сме в ефир, нали?... Лелеее, ако тези са лицето на народа ни — какъв ли е задникът му!

ТРЕТИ ТЕЛЕВИЗИОНЕН ПРОЛОГ

НО ДА ВИДИМ И ОБИКНОВЕНИТЕ ХОРА В ТАЗИ ЗЕМЯ. РАЗБИРА СЕ — ЧРЕЗ ТЕЛЕВИЗИЯТА. И ПОРЕДНОТО ДОБРЕ ОТРЕПЕТИРАНО И ОТРЕЖИСИРАНО РИАЛИТИ СТУДИЙНО ШОО

— Добър ден, драги зрители на минипредаването ни „Имаш поща от почти искреното и хептен лично шадраванче от любов“! Днес ще ви разкажа историята на малката Пена, наричана от полуприятелките си Пенелопе Презкрус.

Тя се е родила като нормално дете, обичано от родителите си и дори от кучето им. Чак във втори клас е започнала да изостава от другарчетата си. Което наваксала, изпреварвайки ги в други области на реалността.

Още в пети клас липсата на комплекси в нея сполучливо съвпаднала с отсъствието на задръжки в комшийското момче. И се наложило да напусне по болест училището. След което започнала работа на две места — в месокомбината и бирената фабрика, та да свързва някак си двата края.

Там се запознала със своя пореден бъдещ бивш мъж и му родила три деца по време на дългите му отсъствия. При което основен проблем бил изборът на име за детето — не лично, а бащино.

Днес моята героиня живее сама. Но не е затворена и необщителна. Напротив. Всяка сутрин се събужда с трите основни въпроса на модерната жена: „Къде съм? Ти кой си? А аз коя съм?“. А сетне отива на работа все от различни посоки.

Пенелопе е добра жена. И не завижда на успешните, умните, богатите. Просто си ги записва в един тефтер и често с огромно удоволствие зачерква някои имена. Тя е човек със силна воля — вчера се хванала на бас за пет бутилки ракия, че повече няма да пие. Чак след което се зачуди какво ще прави, ако спечели баса.

А днес има рожден ден. И не иска да ѝ подаряват нищо алкохолно — защо да се превръща празника в обикновен ден?

Това е историята на моята героиня. Очаквайте нови възможности да пролеете някоя и друга сълза в минипредаването „Имаш поща от

почти искрено и хептен лично шадраванче“. С вас бях аз — Женя Полуангелова Карасимеонова — Галочка.

ГЛАВА ПЪРВА

ЗА ИЗПЕРКАЛИЯ НАРОД И ЗА МЕН — ЕДИНСТВЕНИЯ НОРМАЛЕН — СПОРЕД КОМПЕТЕНТНОТО МИ САМОМНЕНИЕ. А ПОСЛЕ ЗАПОЧВА НАТРУПВАНЕТО НА СТЬКЪЛЦАТА В ПЪСТРИЯ КАЛЕЙДОСКОП

Съвсем се ошашави тоя свят, казвам ви го убедено. Да вземем нормалните хора. Намаляваме. И защо? Ами викам оня ден на съседчето Дамян — „Човеко, стига с тия обеци, с тия мазила! Ти мъж ли си или?“. А той сумти: „Чакам, казва, да видя кои са повече — мъжете или жените, та тогава да се определя!“.

И това да е, ами психяхме и с пустия му птичи грип. Внучето вчера си гука с бабата. Та тя го глези: „Кажы, бабиното. Как вика кравата?“ — „Мууу“. „Браво! Ами котето?“ — „Мяуу“. „Ха тъй, детето ми. А петлето?“ — „Апчихии“.

То и снахата, зорлем поетеса, стихчета японски прописа. „В небето жерав високо прелита. Кихайки“. Избръмчяхме, да ти кажа. И не е от грипа, не е.

Снощи си пиех ичкията в кварталното гараж-кафене-барче и сяда до мен комшията Ванко Митничарчето. Шмърка цигара, гълта уиски и мърмори: „Ръцете се плъзгат по гърба, отиват пред гърдите, бавно се спускат към талията...“

„Ванко — викам му — каква е тая Камасутра, дето я преговаряш? Жената ли ще зарадваш?“. Пък той пъшка: „Остави се, бай Пешо, нов шеф дойде, та сега иска да учим наизуст инструкцията за митнически преглед на особено съмнителни лица“.

То и това — иди-дойди, ами като се скарали Иванови от петия етаж? И то защо? Върнала се тя внезапно, гледа — по земята разни дамски тоалети, а разопакованата им собственичка в леглото. В ръцете на благоверния й! Като се разкрещяла: „Как не те е срам! Каква е тая?“. А мъжът й спокойно запалил без цигара, пък обяснил: „Тази, рекъл, скъпа моя жено, е лекарството ми срещу вечното ти главоболие“.

И не е първият. Миналата седмица си седим с Митето комшията в парка, говорим си за онова тежко минало, от което се надяваме да се

върнат някак си цените и младостта ни, пък до нас се разполагат баща и син. И си бърбят. „Тате, казва малкото, защо мама все е сърдита?“. „Защото винаги вечер я боли глава“. „А защо я боли глава?“. „Защото тате не носи достатъчно пари у дома“. „А защо не носиш достатъчно пари?“. „Защото тате си дава парите по лелички, дето вечер не ги боли глава“.

Абе, не знам вече какво да кажа. Даже реших да спра с пиенето. А моята ме заспира: „Кой, вика, тогава ще ме нарича красавице моя“? Та и аз се оплетох. Нали съм си българин? А ние се славим с уменията да излизаме от всяка криза, а още повече с таланта пак да се навираме там.

ГЛАВА ВТОРА

В КОЯТО СПОРЕД ТРАДИЦИЯТА ВИ ЗАПОЗНАВАМ С ОСНОВНОТО МЕСТОДЕЙСТВИЕ. И С НЯКОИ ЖЕНСКИ ПРОБЛЕМИ, СЪЗДАВАНИ ОТ САМОТО МЪЖКО СЪЩЕСТВУВАНЕ

Седя си аз в нашето гараж-кафене-бирхале-вариате над първата за деня чашка, а Ванката барманът я пълни за трети път. В кръчмата е като в депутатска глава — празно, тихо, чисто.

На съседната масдичка се разположили две дами... Четири, ако ги смяташ на тегло. А може и пет, ако вземеш предвид картечната поредица на едната. Другата в нетипичен женски стил само седи и слуша. То и аз — какво да правя сутрин рано, с Митето комшията чак по обяд имаме среща в парка, се заслушах.

— Трудно е с мъжете вече — вика тя и ме поглежда като че е закусвала лимон с оцет — Не знаят какво искат от нас. Оня ден викам на моя: „Какво харесваш повече — хубавото ми тяло или прекрасното лице?“. А той отговаря: „Чувството ти за хумор“.

Обаче, аз си знам как една жена може да завоюва един мъж. Най-напред трябва задължително да скъси полата и езика си. После езика може да го пусне свободно. Но — истинската жена не бива да има едно дете и един мъж. Стават егоисти. Е, не бива и като една позната. За да се предпази от СПИН, тя взема сериозни мерки. Мъже и спринцовки — само за еднократна употреба. По-лесно е да завъртиш неформален алтернативен креватен функционер. Или, постарому — любовник. А може да обявиш на мъжа си нерегламентирана лежаща стачка.

Мъж се търси и по хороскопа. Ако си змия — търси овен, ако си водолей — телец. Но не бързай. Жената трябва да е като политик — обещава като на избори, а като дойде до изпълнение — или не си добре, или домашният паричен фонд не позволява.

Един мой мъж... бивш, разбира се, решил да види как е при професионалистките. Та те му обяснили, че с левове може само при жена му.

Но, като става дума, пък и идват избори — защо не се въведе конституционно право и при нас? На четири години нов избор. Може и

по-често. Защото ние сме по-амбициозни. Мъжете се хвалят с количеството, ние критикуваме качеството. Защо няма телефон за сексуслуги и за нас? Мъже да охкат и пъшкат насреца? Не може, защото не го бива да го направи на живо, ти искаш и да ти разказва.

И ме поглежда като че ние, пенсионерите, сме още мъже.

ГЛАВА ТРЕТА

ЗА САМОХОДНИ ГАРДЕРОБИ, БИОЛОГИЯ И ТЪЖНИТЕ РЕАЛНОСТИ НА ИЗВЪНПАРЛАМЕНТАРНИЯ ЖИВОТ

Преглътнах аз погледа ѝ, преглътнах и чашката, преглътнах и от горещото кафе. Таман започнах да разправам на Ванко как един решил фирма да направи и...

Ама поред, роман е това — има време и за истории, и за описания на природни и женски красоти, и за няколко страници душевни вълнения, потреси и колебания в човека.

Та — разправам му как Стамен комшията от петия етаж, направи фирма и, като примерен гражданин, отиде в съда да я регистрира. Обаче, съдията отказал да я впише в регистъра.

— Но защо? — учудил се примерният гражданин Стамен.

— Името не е нормално, сменете го — заявил съдията.

Замислил се гражданинът Стамен, нови аргументи изложил:

— Но, господин съдия, нали от името ѝ хората трябва да разберат каква дейност извършваме, да се доверят, рекламата още в названието един вид... Какво ще им говори, например, „Карабелмустакови“, да речем?

— Да, обаче вие сте си избрал такова название.

— Но то е най-точно, рекламиращо, изясняващо принципите и методите ни на работа. Я колко си е хубаво — „Далаверимпекс“!

И издрънчава вратата. Влиза някакъв... и аз не мога го определи. Нещо като ходещ мелез между гардероб и багер. С такива ей рамене, с толкова безнадеждно пуст поглед. По интелект явно заема второ място след табуретките. А най-високото му постижение сигурно е в белота — тази най-интелектуална след тегленето на въже игра.

Вика с махване на ръката Ванката, тръква палец о показелец и изчерпил комуникативния си запас, грабва едно пликче от ръката му, пък после удря едно рамо на вратата — явно още не са му обяснили за ролята на дръжката, та си излиза.

— Ванка — викам аз — тоя от гуцера ли е? Нали уж му скъсаха опашката, и то още при бат Бойко?

Ванката чисти една чаша, пълни втора, изпразва трета и с натежал глас казва:

— То, брат ми, тук биологията е друга. В книжките пише, че като откъснеш опашката на гуцера — израствала друга, а оная умираше. При нас е друго — хем на гуцера му никне нова опашка, хем от откъснатата уж пръква нов гуцер.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

В КОЯТО НАЙ-ПОСЛЕ СЕ ПОЯВЯВА МИТЕТО КОМШИЯТА, А СЕТНЕ ЖИВОТЪТ НИ ПОДНАСЯ ПОРЕДНА ИСТОРИЯ ЗА КЪСМЕТА И ВРЕДАТА ОТ ПРЕСЛАЖДАНЕТО НА БИТИЕТО

Седим в парка с Митето комшията, гледаме последното слънце за тази седмица и се чудим дали ще видим някога пак истинска зима. Освен във фризера, де. И тогава до нас сяда омърлушен Пешо от горния етаж. Черпи с дежурните цигари, припалва и той, и пак мълчи ли, мълчи. Което, разбира се, ни кара един през друг да го заразпитваме.

— Оставете, не ми се говори — казва Пешо, а сетне, явно поразмислил, решава да излее душата си — Абе, не ми върви в живота и туй то. Хората по гаджета ходеха, аз се ожених. Сетне те бизнес развъртяха, аз бях обиран. Сега аверите в чужбина заминават, аз ходя на тъщата хляб и кисело мляко да купувам, че жената е на четиричасова работа, та цял ден не се прибира от работилницата.

С Митето нещо ни хваща скуката — егати трагедията, то си е типично ежедневие! Но го слушаме, утре може на нас да се наложи някъде да изливаме душата си. Пазарна икономика — ти му се оплакваш, той на теб, и се поразтоварвате малко. А Пешо казва нещо, дето ни хвърля в тъча.

— И ето ти днес — отивам в големия магазин, а на вратата... Като засвяткаха, като ме връхлетяха, като ме начоколиха... Бил съм сто хилядният посетител и ми се полагали награди. Те ти, викат, прахосмукачка, те ти безплатни талони, те ти други неща... Кеф! И на мен веднъж да провърви. Да, ама като излязох, се наложи да пресека булеварда. И тъкмо тръгнах — вой на сирени, светкавици, полицаи... Леле, викам си, ама аз на зелено! Оказа се, че съм милионният минувач на светофара. И от полицията ми връчват ненадупчен талон, някакви други награди...

Ние с Митето чак забравихме да дърпаме от фасовете. А Пешо продължава:

— И на пазара — музика, народни танци, камери... Бил съм не знам кой си поред посетител на градското тържище. Хайде и от там — куп плодове, да ми напомнят за милата родина. Портокали, банани, мандарини... Едва се мъкнех, ама трябваше да се отбия, че класната на синчето искала да ме види. Пък на входа на училището — отново аларма. Бил съм стотният родител, дето за последните десет години се заинтересувал от детето си. Е, те даскалите са бедни, но все пак връчиха една кутия тебешир и бележник с шестици за приносителя, та моя калпазанин се зарадва.

Малеее, като му тръгне на човек... Обаче, Пешо не млъква, та все повече ни разваля настроението.

— И тъкмо отключвам вратата — пак шум, пак музика. „Мили, вика жената в тъмното — честито, ти си хилядният мъж, дето идва при мен, откакто сме женени!“. И се канеше нещо да ми връчва, ама аз тръшнах вратата и зацепих в нощта. Влязох в първата светеца врата, понапих се, а на края на вечерта — пак светкавици и камери. Бил съм еди-кой си посетител в бара, та за награда — две парчета от танцовия състав...

Ние едва издържахме вече.

— Стига бе, ти щом ще се оправяш с две, си истински мъж, значи вика му — Митето.

А Пешо мрачно кима.

— С две ли? С двама, драги, с двама. То било гей-бар...

ГЛАВА ПЕТА

ИНТРОДУКЦИЯ ЗА ОРКЕСТЪР ТАЛАНТИ И СОЛИСТ СКРОМЕН НЕКАДЪРНИК

По време на обедната почивка Пешев каза гордо:

— Ей, да ви се похваля — направих си култиваторче. С тия две ръце го сглобих. Стана по-хубаво от фабрично...

Лило, дето все мълчеше зад скритото в ъгъла бюро, надигна глава:

— Не хубаво човек да се хвали така!

Учуден, Пешев попита:

— Че защо? Да не съм го крал? Сам си го направих...

— Не обичам хора, дето се хвалят — отсече Лило.

— Да се хвалиш означава да говориш в бъдеще евентуално време — намесих се в спора — „ще... ще... ще...“

Лило махна с ръка и замълча. Подметна пак нещо за самохвалството, когато колежката Мими гордо демонстрира какво тоалетче си е ушило — по-добро от бутиково, промърмори нещо за необходимостта от скромност, когато аз разказах каква рецепта за евтина торта съм изобретил в неделя.

А после шефът ни извика — нас тримата, без Лило. Съобщил ни, че фирмата стеснява диапазона си на действие, връчи ни предизвестия и каза, че само Лило остава да работи.

Тримата в един глас извикахме:

— Ама защо той? Та той... — и замълчахме от неудобство, притеснение, култура.

— Знам, знам — рече шефът — Некадърен е, на две магарета сено не може да раздели, само си чати в интернета с някакви емигранти... Но, разберете — вие някак си ще се оправите. Пешев е техник и половина, Мимето е майсторка на тоалетите, Иванов е готов кулинар... А Лило, горкият, като не умее нищо. Но е скромен... То пък какво друго му остава...

ГЛАВА ШЕСТА

Я МАЛКО ДА ПОМИСЛИМ В ЕДИН ДЕН ЗА РАЗМИСЪЛ. ТО ПАК, ЧЕ Е ВЕДНЪЖ НА ЧЕТИРИ ГОДИНИ, ИНАЧЕ КАКВО ЩЕ ГО ПРАВИМ ТОЛКОВА ЧЕСТО?

Не, каквото и да ми казвате — добри хора са родните политици. Правят си от време на време избори, а преди това ни подаряват един ден. За размисли. Макар обикновено мисленето започва на следващия ден — с въпроса: „Защо?“.

Разбира се, ние сме оптимисти. Учените-оптимисти даже вече са определили кога ще се оправят нещата у нас. И твърдят, че — според народното поверие — когато на сиромаша му се отели волът. Учените-песимисти — пак по тези поверия — казват, че ще стане, когато намерим под вола теле. А учените-реалисти се плашат какво ще напипаме, ако търсим теле под бик.

Но си е някаква перспектива. А в деня за размисъл ни остава само да почиваме. Защото е забранена продажбата на алкохол — а какво мислене без него? И затова си задаваме всякакви въпроси.

Защо само у нас, пресичайки на червен светофар, може да бъдеш бутнат от насрещен пресичащ? Защо у нас няма пътища, а посоки? Защо липсват граждани, а има електорат? Как така пазарът стана битак? Има ли полов живот след смъртта? А преди това? Парадите на гейовете и лесбийките не са ли паради на победата?

Защо жените търсят много неща в един мъж, а мъжете едно нещо от много жени? Какво да правим, ако съседката ни изменя? Сексът с жена — мода или необходимост? Жениш се — нямаше ли да ти е поевтино да си платиш? Защо всичко прекрасно сутрин става, облича се и си отива? Защо няма нищо по-прекрасно от влюбена двойка — особено, ако са мъж и жена? Защо жените са или красиви, или верни, или красиви и верни, но надуваеми?

Защо хората зяпат в екрана как някакви ядат, пият, говорят? Защо сутрин трудно различаваме кошмар и реалност?

И — най-важният въпрос за размисъл: Защо има разлика между глаголите „гласувам“ и „избирам“?

ГЛАВА СЕДМА

ПАК В КАФЕНЕТО, ПАК ЖЕНСКИ МОНОЛОГ, ПАК МЪЖКО ВИНОВНО МЪЛЧАНИЕ

Влязохме в гараж-кафене-бирхале-варiete-бистрото на Ванката. По брой клиентелата си беше същата — дори по пол. Пак две дами, пак на бая балзаковска възраст, пак едната се вживяваше в ролята на Фидел пред хиляден митинг. И пак на нас се наложи да сме публиката:

— Ммммм, хубаво е кафето. Моичкият не може да ми свари такава. Пък е и малко мързелив. Решила съм — като умре, ще го кремирам и сложа в пясъчен часовник. Хем нещо да свърши, хем да се кефя, когато знам къде е. Колко пъти му казвам: „Не ме заслужаваш ти! Аз на твое място не бих могла да живея без мен“.

Кучешки живот бил водил, моля ти се. Ами така е — цял ден ръмжи по мен, после цяла нощ хърка. Хорските мъже пият, а моят и яде. Като колата си е остарял, смуче бензин, пуши, а стартерът заяжда.

Викат ми: „Поне си омъжена!“. Какъв мъж — семейна съм. От време на време само се сеща, че е мъж и накрая измъмли: „Обичам те, ма!“. Ама това са само приказки, виж китайците — мълчаливо си гледат работата, затова и милиард надминаха.

Поне да не спореше постоянно. Не се ли убеди, че винаги съм права? Е, вярно — веднъж мислех, че съм сгрешила, но се оказа, че съм грешила — не съм била сгрешила.

А съм и толерантна... колко пъти му казвам: „Признай, че не си прав и ще се съглася с теб!“. А той... инат. И ревнив, ревнив. Все му обяснявам, че това е остаряло частнособственическо отношение към средствата за възпроизводство, ама като не възприема...

Без основание да е ревнив ли? Я, само това оставаше. Ех, любов, любов... Като се сетя как като ученичка гълтах любовни романи и мечтаех за реални преживявания, а като погледнех шушумигите в класа — се връщах при романите...

И после се появи моичкият. Още на сватбата показва рогатия си език. Викам му: „Мили, любил ли си някоя преди?“, а той отговаря: „Е,

имах две-три истории с красавици, две-три с богаташки щерки, две-три с трудолюбиви и скромни девойчета, но това с теб е чиста любов“.

Но си го кътам, защото има два вида жени. Търпящи мъжете си и такива без мъже. А и мъжете са еднакви — само доходите им са различни.

След което погледна остро към нас тримката. Очакваше неспирни ръкопляскания, съпроводени от буйни овации, може би? Но не ги дочака, защото се сетих, че трябва да занеса хляба за обяд. Махнах на Митето да ме почака и се понесох към дома.

ГЛАВА ОСМА

ЗА ИСТОРИЧЕСКАТА МИ ЛИЧНОСТ

Историческа личност съм аз. Всичко около ми е реликва от миналото. Дрехите са от 90-те години, мебелите от 80-те, колата от 70-те, жена ми е производство 1955 година. Само дето министерството на културата не иска да ми признае статут на историческа забележителност. Липсвала оригиналност — мнозина били като мен. А живея... как живея ли? Ами ето — оня ден викам на жената:

— Готово! Бюджетът за този месец е готов. Има само един малък проблем, но за него — после. И така: от утре харчим пари по следната система — 70% за храна, 40% за парно и ток, 10% за вода, 5% за телефони, 30% за нови дрехи и обувки, 10% за внуците...

— Почакай — прекъсна ме тя — Какво си смятал? Това прави повече от 100%...

Аз въздъгнах:

— Е, това е проблемчето, де!

ГЛАВА ДЕВЕТА

В КОЯТО ЖЕНА МИ НЕ САМО СЕ ПОЯВЯВА ПО-НАШИРОКО, АМИ СЕ И РАЗВИХРЯ

Та влязох у дома аз и:

— Къде?... Стой! Къде отиваш? Събу ли се?... Аха, добре... стой! В кухнята! В кухнята влез!... В хола съм почистила... Какъв филм? Ще ти го разкажат утре. И мачът не те интересува. Хорските мъже се прибират в къщи, ремонтират, готвят, помагат на жените си, а ти? Стой! Якето къде метна? А, на закачалката е... Е, ами не мога пък все да те следя. Остави столааа! Току-що го минах със спирт. Яж на мивката. Не, не пипай чинията... От тенджерата можеш. Довечера идват майка ми и сестра ми, няма да мия съдинки през пет минути, я! Виж, виж какво направи? Троха!!! А преди малко минах с прахосмукачката... Стига толкова, виж се на какво си замязал! Измий си чинията и я прибери. Къде тръгна? Къде? Казах ти — чакам гости, нямаш работа в хола. На балкона ще почакаш. Чист въздух, зимно слънце, хората се прибират в къщи при любимите си съпруги... Ееех, какви мъже имат другите жени, пък на мен какво се падна... Какво мърмориш? Стой там и чакай... Чакааай! Къде тук? По-назад, тук съм мила... Още, още... Стой! Къде изчезна? Абе, тук е шести етаж, защо не внимаваш? Стигна ли вече долу? Ставай, ставай! Нищо ти няма... И се прибирай по-бързичко!... А, не — я чакай! Иди до магазина и купи едно кисело мляко, че забравих, така и така си навън. И от аптеката вземи един аналгин, че главата ме заболя от теб!

След което се върнах при хората.

ГЛАВА ДЕСЕТА

ИНТРОДУКЦИЯ ЗА ЛЮБОВ И АКЪЛ

Иванов, както всяка сряда, беше при любовницата си. И тъкмо потъна в безбрежния океан на доволството и щастието — на вратата се позвъни.

Иванов изтръпна — завръщащ се ненадейно съпруг, ножове, пистолети... А любовницата отвори спокойно входната врата и каза:

— Ти ли си, скъпи? Я, преди да си се събул, изхвърли боклука...

Мъжът ѝ покорно тръгна надолу по стълбата с кофа в ръка под тежестта на брачните задължения, а Иванов целуна любовницата си и рече:

— Ей затова те обичам — не само хубава, но и умна.

Стигна до дома си без произшествия, размени две-три думи с комшията, позвъни усмихнат и, тъкмо се навеждаше да развърже обувките си, жена му се показва:

— Ти ли си, скъпи? Я, преди да си се събул, изхвърли кофата с боклука...

А по стълбището от горния етаж слизаше бавно, с деловото си костюмче и кофа в ръка, съседката Петрова.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ПОПЪТНИ РАЗМИСЛИ ЗА КИТАЙЦИТЕ

И си вървя така по пътя, и си зяпам по витрините на магазините и младите булки, и зървам един от двете хиляди китайци у нас, дето вече май станаха милион. Те това китайците, казвам ви, трябва за пример да вземем.

Наскоро, например, разбрахме, че китайският състезател по батут станал първият китайски космонавт. Което означава, че ни застигат. А скоро и ние ще се юрнем — да ги гоним. Защото нищо не се знае — днес бензинът е няколко долара галона, утре ще стане 50 юана.

И как напредват без политици и постоянни избори? Нашите едно си знаят: „Дайте ни година власт и ще нахраним народа. Дайте ни още година — и ще го нахраним пак!“. А онези с един ориз се оправят.

Пък може да е нещо манталитетно. Ето — никой не знае колко са вече. Макар ние да се смятаме за първи любовници (възвратно местоимение „се“), в припадък на хормонална активност все говорим колко сме могъщи, а те... Ами те мълчаливо си вършат работата.

Затова нашата армия се събира на празник в един ресторант, две сепарета. За войници и офицери. И се черпи свободно. Тъй като в армията заплатите са високи. Поне така казват. Генералите.

А в тяхната армия има нова тактика — незабележимо придвижване на малки групи по два милиона.

Ах, да! Работят. Много. И цивилни, и военни. Та сега изникнал проблем — свръхпроизводство. Абе, и с него ще се справят. Както се оправят с корупцията, с крадците, с мошениците. Не, не ги издигат — та да са под постоянния народен поглед. Направо ги гърмят. Варвари! Не разбират колко важен е човекът. Най-вече „нашият човек“. И не го пазят, гъдилкат, правят политик.

Затова са толкова щастливи. А за нас щастието е като министър — все по чужбина. И ни се иска и ние да сме щастливи като китайците.

Дори очите ни да започнат да се гледат нежно едно друго.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

СЕГА ПЪК ЗА УЧЕНИЦИТЕ, УЧИЛИЩЕТО И ДРУГИ НЕВАЖНИ ЗА ПОЛИТИЦИТЕ НИ НЕЩИЦА

А по улицата шетат бодри дечица — явно в близкото школо пак има свободни часове. Я даскал се е разболял, я изтощена даскалица е напуснала, я млада учителка е захвърлила идеалите и е отишла при заплатата. Е, всяко нещо си има край, само саламът два края — казваше още Ерих Кестнер. Обаче, тия дни финалът на втората зимна ваканция изненада децата. Пак ще трябва да ходят на школо, че и да четат бестселъра „Под игото“ и да се чудят защо литературата не е във вид на електронна игра, та да покажат как се минава от ниво на ниво.

Макар ние да сме народ знаещ всичко по рождение. И щяхме да сме академици, ако се учехме от грешките си. А сега се учим най-вече от Холивуд и от рекламите. Още малките деца научават, че Пепеляшка е разхвърляла обувки с рекламна цел, Робин Худ вземал от богатите и давал на бедните, а сам живеел от комисионните, пък бабите и дядовците все разказват за онова време, дето са яли, пили и веселили.

Научава се детето от рекламите и още в първи клас разказва как заекът и лисицата се срещнали, така: „Тя е рижа и палава. Той е бърз и сив. Вижте какво става в следващата серия“. А по история разказват колко свободолюбив народ сме били — откарвали българите в робство, но те и там не работели. Сетне дечицата сядат пред телевизора и получават дневната си доза насилие, политика и секс. Иначе децата ни са енергия без вектор. Готови са цяла нощ да епилептират в някоя чалгатека. Сега момчетата посрещат момичетата по дрехите, а изпращат до вратата без тях. И защо на стриптийзьорките пъхат банкноти под бикините, а не нужните им учебници и тетрадки? А защо ли детско-юношеската библиотека търси барман?

Въпреки това в час учениците почти внимават. Освен, когато пак им звънне дебилният телефон. Макар учителят по химия да е забравил какво са това реактиви, химикали, прибори и се мъчи с думи да опише реакциите и резултатите. При това децата успяват да го разберат и

сетне по описанието разпознават невиджаните неща по международни състезания. Че и да ги печелят.

А в САЩ учителката дала задача — колко триколесни велосипеда могат да бъдат сглобени от 63 големи и 126 малки колела. Всички в класа отговорили, освен малкото българче. То обяснило, че нищо няма да стане — велосипед само от колела не се прави.

Пък в анкетата „Откъде се вземат бебетата?“ 50% нашенци отговорили, че ги носи щъркелът, 40% — купуват се от магазина, а само децата казали истината.

Така е — знаят от малки как се появяват децата, но не знаят защо се раждат на този свят. И стават сетне щастливи възрастни — с повече отговори, отколкото въпроси в главите. Важното е, че въпреки властта, МОН и монстрите в него, не са така зле (все още) както американчетата. Които знаят, че САЩ са победили Хитлер в Корейската война, която е била във Виетнам.

А сетне всеки поема по избрания път. Умните стават учители, писатели, художници, некадърните — просветни чиновници, а тези без съвест — политици. Така е — сега романтичните професии са право и икономика.

Обаче, да завършим все пак оптимистично: **ДА ЖИВЕЕ ТОВА, БЛАГОДАРЕНИЕ НА КОЕТО, ПРОСВЕТАТА Е ВЪПРЕКИ ВСИЧКО!**

ГЛАВА ТРИНАДЕСЕТА

МАЛКО СПОМЕНИ ЗА МЛАДИТЕ ГОДИНИ И КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ КОЙ Е ГЛАВАТА В КЪЩИ

Ожених се и аз на времето. Жена ми млада, хубава, трудолюбива. Грижовна домакиня, тя бързо се зае с въпроса за увеличаване на семейството.

— Ох, писанчо, — каза ми веднъж, мъркайки на рамото ми — какво хубаво момиченце ще си имаме...

Зарадван тичам при мама, за да ѝ съобщя новината.

— Сине, — казва ми тя — все заспал си ходиш. Добре, че е майка ти, да се погрижи за теб. Какво момиче? Да хукне с някой пезевенк по чужбината? Момче ще е! Работно и умно.

Бягам обратно, информирам жена си за промяната на ситуацията. А тя подскача:

— Майка ти какво се меси в семейните ми работи? Има си момче — стига ѝ! Момиче ще е! Почакай само девет месеца и ще видиш...

Хуквам при моята родителка, давам ѝ новата постановка. А тя:

— Леле, сине, тая вече ти се качи на главата! Момче! Иначе ще припиша къщата на кака ти.

Втурвам се при жена ми, поднасям ѝ информацията за размишление. А тя вече крещи:

— Майка ти ли ще казва какво да е детето ми? Момиче искам, не ща някой мухльо като нейния син...

Дезертирам в кръчмата. Викам едно, после още едно. Сяда до мен Пешо комшията и пита какви душевни пожари гася. Разказвам му, а той:

— Братче! Три ги имам — мене питай. Дума не можеш им каза, акъл не щат да им даваш. Всичко знаят, всичко ти нареждат. Та остави на бебето — не само ще реши по-късно момче или момиче ще е, ами и за нищо няма да ви пита.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАДЕСЕТА

ЗА АБИТУРИЕНТИТЕ, РОДИТЕЛИТЕ И ГРИЖИТЕ ЗА МАЛКИТЕ ДЕТСКИ РАДОСТИ

А времето после като потече... Та ето — в един момент се усетих. Имам голям син. Левент. Абитуриент. И след няколко месеца е балът — този тържествен момент, за който живея, откакто го заведох за пръв път на училище.

Една година работа — за модните италиански обувки и австрийски чорапи.

Още една година за бельото, изпратено от датски приятел.

Три години за костюма. Обаче е от оригинален френски бутик.

За вратовръзката — половин година, но за иглата с почти истински диамант... е, диамантче — още година.

За бутанелите и пръстена — злато с монограм — пак година.

Първа вечер... втора вечер... трета вечер... с гаджето... с приятели... — пак година.

Да почерпя колеги, познати, роднини — още половин година. Комшиите не се броят — баба му ще направи сладки, дядо му ще налее виното.

Но, за да не забрави съзряването — екскурзия до Лондон. Година.

Албум, таксита, цветя, парфюми, снимки от преди, по време и след бала, подарък за любимото същество — последната година.

Поогледах се, пък рекох: Бъди жив и здрав, сине! И аз, защото започвам да работя за сватбата ти.

ГЛАВА ПЕТНАДЕСЕТА

ИНТРОДУКЦИЯ ЗА СЪВРЕМЕННОТО УЧИЛИЩЕ, РОДИТЕЛИТЕ И ДЕЦАТА ИМ

Мара Белчева беше бясна. Не от факта, че синчето ѝ беше станало изключителен ученик — при цялата слободия в образованието него изключваха вече от трето училище. Не и от бъдещето търсене на директор-мазохист, готов да го приеме. Вбеси я информацията от вече бившата му класна, че досега мъжът ѝ нито веднъж не се бил вясвал в школото. А уж веднъж в месеца ѝ докладваше къде е ходил, кои преподаватели е открил, какво пак са се оплакали, какво отново е обещавал... И тия двойки... Е, за тях беше ясно — резултат от бащина наследствена обремененост и мъжово лошо възпитание.

Но да я лъже той така...

И ето, че този той влезе, подсвирквайки си... и замръзна на горно „до“ при вида на русата фурия, пред която и Горгоната Медуза би се вкаменила.

— Ти... ти... ти... — потрети Мара омразното местоимение — Казвай защо не си ходил в училище?

Мъжът ѝ преглътна воденичния камък на гърлото, но поне още два препречиха пътя на думите му.

— Ама аз... аз... И другите бащи не ходят! — изстреля той едно свързано изречение.

— Защо?

— Как да ти обясня... знаеш ли какво е сегашното поколение... Демокрация, свобода, слободия, всякакви права...

— Кажу за своята безотговорност...

— Ама никой родител не ходи в училище, ма Маро! — изрева той и прежалил се, изплю камъчето — И да иска — не ходи! Знаеш ли какви са децата сега там? Причакват ни, бият ни и ни вземат парите... не искам пък!

ГЛАВА ШЕСТНАДЕСЕТА

ЗА ВИАГРАТА И МНОГОБРОЙНИТЕ Й ПРИЛОЖЕНИЯ В БИТА НАШ

Та — влизам аз обратно в гараж-кафенето, сядам при Митето, поздравявам комшията Сашо, дето се е паркирал на масата и викам:

— Сега да имаше една виагричка за настроението да повдигне...

Митето се хили, а Сашо се намесва веднага:

— Ха, наздраве! Какво се разправяте? За виаграта? А, четохме и ние що четохме за това чудо, пък то взе, че само дойде при нас. Пешо от третия етаж се върна от задграничен курс, донесе няколко кутийки и ги раздаде по комшийски. Е, ние още се справяме сами, ама нали знаете — шамар да е, аванта да е. Та решихме да го използваме, в домакинството всичко влиза в работата.

Илия кранистът спести тонове нафта с тия хапчета. Закачи, значи, товара, хвърли едно хапче в мотора и — хоп! — стрелата на крана рипне. Как я сваля ли? Проста работа — посочва на крана ръждясалата си „Шкода“ и стрелата сама пада.

А Кольо, дето живее на шестнадесетия етаж, като се върне в блока — мята една таблетка в асансьора и за миг е у дома си. Само дето идващите подире му чакат цял час да слезе кабинката.

Ванката от петия етаж като по-предвидлив решил да запази хапчетата за старини. И ги скрил в кревата. Та сетне се оплакваше, че и като войник не е спал на такъв корав камък.

Е, станаха и нежелателни неща. Бай Рашо, пенсионерът, решил сега да ги ползва, щото утре не се знаело кой ще го наследи. Пък и жена му... Абе, и на млади години не е била за дневна среща. Та решил тайно да ги вмъкне у дома си, а понеже кобрата му редовно претършувала джобовете му — скрил ги в един топъл хляб. Ама какви разправи, какви крясъци после... Все на него ли ще пробутват миналогодишен хляб, сега с брадва ли да го секат, за какво му е тоя бетон...

Пък съседа Петров реши политик да става. И набързо пъхнал хапчетата в политическата си програма. Излетя... Излетя човекът, та се не видя към коя точка от космоса пое. Така му се вдигна самочуствието, че полетя нагоре и се изгуби. Нищо. Знаем, пък и в указанието четохме — ще спадне, щом влезе в черна дупка. Каквото и да значи това.

Но от опита на Мишо от министерството пострадахме всички. Да вземе да скрие едно хапче във ведомостта със заплатите — та да се вдигнела малко неговата, щото ниска му се струваше. Да, ама то кръгло и се отърколило в папката, дето я носят на шефа за подпис. Нали виждаш новите цени и чуваш какво пак се готви? Е, баш в папката с цените попаднало. И никаква черна дупка няма да ни спаси...

Ама тъй е като не се използва едно нещо по предназначение. Аз и на Ванчо Педала това казвам... Обаче, туй е друга история.

ГЛАВА СЕДЕМНАДЕСЕТА

ЗА МИНАЛИТЕ ЗИМИ И ЛОВЦИТЕ С ГОЛЕМИ ЧЕСТНИ ОЧИ

Та, като се разприказвахме така — времето си течеее... Като от повредена тръба на ВиК-то. А аз обичам такива приказки — хубави, мъжки, със смях и щуротии в тях. Сецам се за едно време, когато бях командирован в малко селце. Това, значи, стана през зимата. Ама не като сегашните зими, дето мязат на сегашните... мъжки инструменти, да речем — меки, кишави, със сантим сняг и много вода. Та в оная зима — помнят я възрастните — снегът на места надмина метър и половина, наваян по сокаците — и до покрива. Естествено, селското народонаселение се топлеше в кръчмата — кой истински мъж ще седи до фустата на жена си, като може да е до печката с бълбукащ отгоре й чайник с ракия. И баш тогава идва ред на ловно-рибарските приказки, разказвани от ловджиите с големи честни очи. Пръв почна бай Страти и пак разказа как гръмнал веднъж по някакъв скален орел. Ей така, от скука. Ама едва се освестил после, когато от небето нещо го изпляскало шумно по главата. Щука! Яка, дълга, зъбата — от нейде далече май, защото в селския язовир се въдели само кротушки. Оказало се, че орелът кой знае къде и кой знае как я грабнал, ама изплашен от гърмежа я пунал.

— Остави я тая — рече чичо Пенчо — аз веднъж ходих за гъски. Гледам — вдигна се ятото над Кичово блато и — хоппа — насреща ми летят. Ама баш като в учебника за ловеца, дето все се каня да напиша. Целя се аз, гърмя, зареждам, гърмя, пак зареждам, пак гърмя... И нищо! Е, имаше за чудене — летят, отварят уста и гълтат нещо из въздуха. Сачмите, бе — сачмите гълтат и се кефят. Та направиха два кръга над мен, но аз повече не гръмнах. Щото проверих патроните. Уж сам ги бях пълнил, ама племенника — какъвто си беше нехайник, да вземе и смени сачмите с царевични зърна. И на — нахраних ги...

В тоя момент влезе дядо Слави, нарамил едър заек. Всички го зяпнаха.

— Абе, рекох тая заран да пообиколя полето, да видя има ли нещо за хапване. Че мойта баба е свикнала за месце, на рибка — не като вашите булки, дето хапват само ако се отбиете в градските хали някой път. И гледам — зайци се заровили в една пряспа. Набарах кмета им и готово.

— Че как позна кой им е кмета? — попита бай Страти, макар да очакваше уловката.

— Побарах ги, който е най-оядения и тлъстия — него вземах...
И посегна към димящата чашка със скоросмъртница.

ГЛАВА ОСЕМНАДЕСЕТА

ПАК ЗА ЖЕНИТЕ (ТО ЗА КАКВО МОГАТ СИ ПРИКАЗВА ВСЕ ОЩЕ МЪЖЕТЕ)

И таман съм се разплул от топлинката и малката ракийка — иде Мишо от нашия вход. Оня, дето му викам, че може и змии да укротява без подготовка, защото неговата у дома... Абе, той си знае. Ама става малко еднообразен с разказите за ставащото около му.

— Дай едно... Та викайте — жени, виагра, женитба! То, ако женитбата беше хубаво нещо — и Господ щеше да е женен. А не да хойка по разни бивши деви Марии. Не, не се оплаквам — жена ми е хубава, умна, работна. Ех, да беше и чужда — цена нямаше да има. Шие, глади, кърпи — направо не личи, че е работила. И е за пример. Онзи ден големият син вика: „Тате, бракът щастие ли е?“, аз му отговарям: „Питай майка си — тя улучи“.

Вярно, не е височка като манекенка, дребничка е — но нали от всички злини избираме най-малките. Обаче, забравих друго. Всички жени са еднакво проклетни, но в дребните проклетията е концентрирана.

Страхотна жена, братче. Като почне — сама пита, сама си отговаря, после ми обяснява къде съм сгрешил. Ех, да можех да си я запиша на диск! Знаеш ли с какво удоволствие ще я спирам? Че то от речетативите ѝ и синът разбра защо езикът се нарича майчин, а не бащин.

Аз от общуването с нея се научих на краткост и бързина в изказването. Казвам ѝ на третата среща: „Мила, искам да те питам нещо...“, а тя: „И аз искам да ти отговоря — съгласна съм. Кога ще е сватбата?“.

Пък след години ми се разсърди, като ѝ казах, че съм бил като Адам. Тя се хили: „Неповторима съм като Ева, нали?“, „Ами, казвам, и той не е имал избор“.

Ама и тя не ми прощава. „Ох, скъпи, вика ми, ти си истински модел на сексимвол“. Цъфнах от кеф, ама нещо ме зачовърка, та

проверих в речника. А там пише — „модел — миниатюрен макет на нещо голямо“.

Но ѝ свикнах. В къщи седя като при фотограф — хем не смея да мръдна, хем се усмихвам като щастлив идиот. Уж е слаб пол, а върти живота ми. Не, на жените не им стигат силите да са слаб пол. Но и друго разбрах — моята, ако е толкова сваятна, щеше да намери някой свестен. Обаче, държи мен.

ГЛАВА ДЕВЕТНАДЕСЕТА

ЗА ЕКСПЕРИМЕНТИТЕ СЪС СЕКСУАЛНИТЕ ТИГРИЦИ

То — и аз имам бая опит с жените. По-точно — с жената. Моята... любима, господарка, счетоводителка, ревизорка, готвачка, чистачка... Абе, моята господарка! Какво съчетание, а? Хем моя, хем господарка. Две в едно.

Та — на млади години прочетох някъде, че постоянният домашен труд убива женската чувствителност. Учени глави обясняваха, че ако жената не се преуморява от катадневния труд в къщи, щяла да бъде истинска богиня за мъжа и хищна тигрица в кревата. Бе, то и мойта хич не беше кротко котенце — я колко години ме дъвче, ама...

Още първата сутрин след прочитането скочих преди нея, направих кафенце, намацах две-три филии за сандвичи, дори оправих леглото и измих съдовете. Още повече я изненадах на обяд, когато поднесох вкусно ястие, че и пуснах прахосмукачката. Съвсем я шашардисах вечерта, когато освен апетитните манджи, сервирах на вниманието ѝ изпраното бельо, подредените шкафове, излъсканите обувки.

Естествено, експеримент не се провежда еднократно. Цяла седмица се хвърлях насам-натам по домашния фронт, отменях навред жена си, поемах всички къщни проблеми на гърба си. Разцъфтя жена ми, освежи се, блесна като млада тигрица. Дори нова прическа си направи, секси бельо си купи, хищни погледи към мъжката половина замята, сухи устни с влажен език заоблизва.

А експериментът ли? Ах, да — не разбрах резултата. Поне за мен нямаше как. Та още не съм наясно станала ли беше богиня и тигрица в леглото. Защото вечер едва-едва се домъквах до спалнята и заспивах невъзвратимо уморен от ежедневната къщна работа. Която жена ми вършеше преди ей така, между другото. И която толкова години след злощастния експеримент виси на врата ми.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТА

ИНТРОДУКЦИЯ ЗА ПОЛИТИКА, ПОЛИТИЦИ, КУКЛИ И КУКЛОВОДИ

— Ало, рекламното бюро ли е? Полуцялов, ти ли си? Да, президентът на концерн-холдинг-билдинга „Далаверимпекс“ Кралски е. Получи ли имейла? Въпроси?... Аха, ще прочета текста, ти сверявай. Нищо странно няма — пазарна икономика сме. И тъй — „Далаверимпекс“ обявява търг за закупуване на пособия, личности и материали. Прокурори — 2 броя. Съдии — 1... имаме достатъчно от този артикул, пък и нещо взе да им пада качеството, не успяхме да изнесем дори един в Страсбург... БМВ-та втора употреба... Как „какво значи втора употреба?“ Крадено само веднъж... Какви закани на министъра? Боже, то не бяха клетви, не бяха обещания, даже едни акции „комар“ имаше... Пък помниш в лагер-школата преди състезания какви комари ни хапеха... Даже Бойко се опитваше с каратистки удари да ги цапне. Почешеш се и забравиш. Както забравих оня министър. И следващия. И разните секретари с якета... Е, не — него го помня — всеки месец подписвам ордерите. После — полицейски шефове с шанс за повишаване в длъжност — 3 броя. О, не, полицаи не искам — пазарът се претовари, натискат се на цели участъци да ги купим...

Депутати — 13 броя още. Добави — само от коалицията. От другите там — само с възможности за регенериране. Министри — 2 броя. Просветни, културни, еко — да не се предлагат поради ненужност... Какви печатници? Какви фирми за разпространение на учебниците? Абе, остави му далаверката на човечето, като го шитнат сега — да има някое евро в Швейцарията. Земеделски земи край морето, магистралите, митниците на юг... Да, не искаме много, каквото трябва вече е наше. Бетонирана работа!

Набираме и труженички със специална дейност край магистралите. Да владеят отлично езика си и някоя дума на друг. С перспектива за разходка по Европа. Облекло — бикини в чантичката.

Ах, да — купуваме и кандидат патриарх. Ако са продадени вече — купи двама епископи с възможност за създаване на нов Синод. Абе, където два — там и три, нишата още не е разработена.

Аааа, застрахователи и пласьори — не. Тъкмо ги купиш и ги гръмнат. Неизгодна инвестиция. Фирми? Имаме достатъчно във фризера. И добави — „Фирмата ни изгражда въздушни замъци с платен данък сгради.“

Ръката остави джиесема.

— Ленче, кажи на премиера да влиза. И по-кратко — не държи речи срещу даскалите...

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ЖЕНСКОТО ЦАРСТВО, ЗА ПРИЯТЕЛИТЕ И ВРАГОВЕТЕ, ЗА ПРОБЛЕМИТЕ ЧОВЕШКИ С ЖЕНИТЕ

В къщи имам жена, три дъщери, тъща и стар автомобил. Плюс заекващ съсед, който държи всяка вечер на вратата да ми изясни проблемите на световната и в частност родната политика. Така че съм далеч от ония, дето сами разговарят, а никой не им отговаря. Де така да мълчаха и моите амазонки! Жена ми, например, има ужасно лоша памет — всичко помни. Вече двадесет години ми натяква как при подписването казала: „Ах, любов моя (това съм аз в онзи момент), сега ще бъдем заедно цял живот!“. Пък аз лекомислено съм отвърнал: „Ти пък — все най-лошото мислиш...“.

Така е — болестта ми е в предните зъби, които не се затварят навреме. Онзи ден жена ми посочи някакво мокро петно пред банята и каза: „Трябва да купим нови чехли на мама, направо ходи боса“. Аз веднага рекох: „Как ще е майка ти — това е човешка следа“. И след това не ми говори, слава Богу, чак до вечерта. Но иначе ме обича — не може без мен. Вчера се връщам от работа и малката щерка казва: „Тате, мама поръча да не обуваш чехлите, а да се поразходиш бос. Защото изпусна една топлийка, та да я намериш“.

Е, стават и други произшествия. Оная вечер жена ми се отдаде на политика. Връщам се аз и поставям пред нея кандидатурата си. А тя ме изхвърли на стълбището като не минал четирипроцентовата бариера. Добре, че съседът подкрепи кандидатурата ми, иначе... А съм се олюлял, а съм се разлял.

С дъщерите нямам проблеми. Обяснявам им, поучавам ги, но си знам, че при децата звуковите вълни се разпространяват някак си много странно — кажеш им нещо, когато са на десет години, а те го разберат, когато станат на тридесет. Тая сутрин голямата се разрева, че и тоя ѝ приятел я зарязал. А жена ми я успокоява:

— Не плачи, маминото, ще пораснеш, ще срещнеш своя единствен принц. Ето — аз срещнах своя принц в деня, когато се

запознах с баща ти...

А онова говедце спря да хълца и запита:

— Тогава защо си се омъжила за татко, а не за него?

Така си живеем в къщи... Защо ти го разказвам всичко това ли? Че кому да го разкажа? Ти толкова ме мразиш, че ако можеш в капка менте ще ме удавиш. А човек трябва да споделя проблемите си единствено с врага си, защото само той го слуша внимателно, докрай и с удоволствие.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА МОДЕРНИТЕ ИСТОРИЧЕСКИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ И ВЪЗПИТАНИЕТО НА МЛАДОТО ПОКОЛЕНИЕ

Ей така, лека-полека, стана привечер. Митето ми кимна, пък си взехме довиждане и тръгнахме. Работа имахме — да вземем внучето му от детската градина. Пък точно пред кафене-бара спрял автобус — от ония, дето ги пуснаха уж екскурзианти из красивия ни град да разведат. Ама почти празен. Само някакви дечица седяха вътре. Далече беше детската градина, та не ни се ходеше пеша, качихме се в автобуса, примерно билетчета пенсионерски си взеха. И се унесохме в словото на екскурзоводката, разкриваща тайните на непознатия ни нощен град:

— Добре дошли в столицата на милата ни родина, дечица. Днес ще ви разведа по най-забележителните исторически места в нея. Погледнете вляво... Не, не този камък до църквата — сигурно е изпаднал от камиона за някой строеж. А, и надпис има? Паметник някакъв... По-важното е да обърнете внимание на двете пресичащи се улички. Тук преди две години беше застрелян Моньо Момчев — Корнишона, главен дилър на организацията МИГ. Защото, деца, ей там — в прочутото заведение „Розово бюстие“, предната вечер беше гръмнат боса на ЙЕС, конкурентната организация. А това там... не, не този седнал чичко, той отдавна си седи тук и никой не го поглежда... Ей там, виждате плочата на сградата. Точно на този тротоар беше взривен от неизвестни Пешо Кодоша, водеща личност в столичния ъндърграунд преди година. Сега младите наркодилъри полагат цветя на плочата, преди да поемат късия и труден път по улиците около училищата.

А това е бившето заведение „Жана на кол“. Бивше, защото тук случайно се засекали една нощ развеселените тайфи на Гого Пиранията и Митьо Пустинния. Цялата нощ ехото поглъщало на боя рева. Без да ги чуят нито полиция, нито прокуратура, нито дори сам кметът да разбере. И сега се разказват легенди, и сега се намират златни зъби и

халки от ланци сред руините, и сега млади момичета, отивайки на нощна работа, проронват по някоя сълза за изгубените чантички, манта и огърлици.

Ето ни в борческия квартал Трепачите. Да, това е родното място на куп наши борчета, издигнали високо името на родината. В историята ще останат за вечни времена Къци Караконджула, паднал с три куршума в черепа на остров Майорка, на Янчо Джипа, не издържал неравната борба с тропическия сифилис от Камбоджа, на Венко Сланинката, станал неочаквано вечеря на карибските акули заради някакви си три тона изчезнал кокаин. Това е блокът, където тримата са живели до успешното си издигане в обществото... Какво? Аааа, това е остатъкът от къщата на Коцьо Карамбола, взривен заедно с трима свои бодигардове в асансьора на собствената му вилничка. Да, не беше голяма — пет етажа, осем гаража, четири колони отпред.

Сега моля за минута мълчание. Това е прочутият ресторант „Трите крави“. Тук се е състояла историческата среща на наркособовете през 2000 година, когато на Софийската конференция е постигнато споразумение за разделяне на зоните на влияние и търговия. Вярно, сетне пак се гърмяха, но поне престъпността у нас стана организирана и законна. Даааа, дечица, много има да се види в столицата. Хей там е мястото, където под влияние на качествен ирландски алкохол Ники Оперативния се заби със скорост 200 километра в час... Какъв университет? Оооо, такива у нас има много, пък и не ви трябва подобно нещо. Тръгнете ли по стъпките на героите на новото ни време — ще си купите и приемането, и диплома, и самия ВУЗ дори. Дерзайте, деца! Бъдещето е ваше. До някое време.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА ТУПАЛКАДЖИЙСТВОТО И ПСИХОГИМНАСТИЧЕСКОТО РАЗТОВАРВАНЕ

Както и да е — взехме детето, заведе го Митето у тях, аз пък се прибрах у дома. И седнах да хапна каквото господ дал и жената сготвила. Изведнъж тишината на комплекса беше накъсана от зловещи гърмежи. Единични, на откоси, в звучна канонада. В буреносната аларма се чуваха и крясъци:

— Социален президент, а? А какво направи за народа? Думи, само думи... Речи държиш, по света ходиш, по рамото те потупват, все „ура“ чакаш...

За миг настъпи тишина, после пак загърмяха тежки звуци. И крясъци:

— Ами това премиерче? То жена не е оправяло, държавата ще оправи... Деца няма — за образование говори... Семейство не е ръководило — народа ще води...

И пак — гръм... Втори... Трети... Поредица:

— Финансовият бил специалист... Да оправя бакиите на мутри го бива, да махне ДДС-то от детски дрешки, храни, книги — не можело... Ами здравният?... Плащай или мри... Да не сме в Африка... Там поне слънце има и пясък — тук го приватизирахте, читава дюна незастроена не оставихте...

И пак — буууум, тряаяас, праааас... Разтревожени глави занадничаха от прозореца. А Мара от третия етаж изви глава нагоре и рече:

— Спокойно! Пешо тупа килима. Извинете, значи...

— Ама как може така... Колко е часът, а... Защо не го тупа денем...

Мара изчака да заглъхнат гласовете, пък обясни:

— Тупа ги вечер, защото не може да се откаже да гледа новините. А след тях е направо бесен. Гледа ги как си правят седянки, мърмори, пък като стигнат до коктейлите и кърсофрите — направо

побеснява. Рипа и търси кого да усмърти. Та го карам да поизгупа килимите. Беса да поизлее. И ги тупа чудесно, прашинка не остава!

Настъпи тишина, после жена ми, увиснала и тя от любопитство на балкона, рече:

— Абе, той и моят е такъв... Нервен! И като почне да ги обещава едни на министерските майки... Аз не мога да издържа, че имам опит, та те ли... Гошо, Гошо бе! Я навий килима и слез долу, както си загрял... Ама и аз ще сляза да ударя някоя бухалка! Че дойдоха известията за парното, тока и телефона...

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ТИХИ ВЕЧЕРНИ СПОМЕНИ ЗА БОРЧЕСКОТО ВРЕМЕ

Ей, като се сетя какво време беше! Направо не знаеш — жив ли си, или ангелче! Не, че сега е по-добре, ама поне сложихме решетки и на последните етажи и не щъкаме из улиците. Разменихме си местата с бандюгите — ние зяпаме небе на квадратчета, те са на свобода. И най-вече на слободия. А като се сетя как ме отучиха от вечерните разходки...

В тихата вечер се прибирах тихо в тихия град. Десетки проблеми пробуждаха тихо тръпнещото ми сърце — вчера взетата заплата свърши, днешните заеми ще ги върна вдругиден, ако осигуря нови и... И нещо тихо промуши сакото ми и съкрати двадесетгодишния му живот.

Някой отзад тихо рече:

— На ти, гад, от Алигатора!

Аз тихичко обърнах очи и рухнах. Оня тихомълком ме обърна с крак:

— А — каза тихо той — ама ти не си Кучето???

— Не съм — рекох с лека въздишка — Казвам се Петров — и протегнах ръка за запознанство, тихичко треперейки.

— И сега какво? — почеса той врата си — Да ти се извиня ли искаш? Сам си си виновен — що носиш копринен костюм като Кучето?

— Извинете — прекъснах го тихо — това не е копринен костюм. Лъщи, щото се протри вече...

Оня измъкна мобилен и зашепна:

— Абе, шефе, аз друг съм наръгал... Шефе, ама ти ми беше обещал там нещо... ахъ... ахъ... ахъ...

После тихо го прибра и наведе:

— Значи така — като за пръв път ти прощаваме. Сега лежи тихичко тука и чакай линейка. И, като ти извадят ножа — донеси го в

„ГАД“ ООД, защото е истински „Солинген“ и ми трябва.

И с тихи стъпки потъна в тихия град. А аз останах да чакам вой на сирена или тихия шепот на ангелски крила.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ПЕТА

ИНТРОДУКЦИЯ ЗА НЕВЪЗМОЖНИ ВИП-ОВЕ В МОДЕРНА ХАЙЛАЙФ ФОРМА

ОТ ЖЕНЯТА МИНЧЕВ, СУПЕРХИПЕРСВЕТСКИ РЕПОРТЕР

Тази сутрин за пореден път се проведе матинето на госпожа Мими от бараката зад блок 10. Пред великолепната кофа за боклук, пълна с пресни отпадъци от снощния коктейл в ресторант „Залез“ и соарето в бар „Облак“, се събраха поканените, повечето от които бяха в типичните си елегантни облекла. Но някои си бяха позволили доста свободни тоалети. Например, господин Лазо бе във вечния си анцуг, сполучливо обогатен с няколко кръпки — виолетови на лактите, черни на коленете, зелена на гърба.

На разположение на присъстващите бяха щедрите дарове на съдбата — десетина едва нахапани пържоли, половин тенджерка постни сарми, няколко полупълни бутилки бира, половин шише почти оригинално уиски и така нататък.

Леката закуска, с преобладаващи зеленчукови гарнитурни бе поднесена на припек до източната страна на блока. Сред гостите с особено излъчване и чар беше прекрасната госпожа Рада, придружена от господин Пепо, в чийто район са богатите кофи зад хотел „Рома-стар“.

Господин Мишо от буницето край квартал Мътнево беше придружен от госпожа Сиса — главна асимилаторка в района около автогарата.

Господин Асан и госпожа Айше — ръководители на просяшкия бизнес край църквата „Леле, Боже!“, бяха почтеното начало на един изпълнен с честно свързващи двата края люде списък.

Госпожа Пелагия — цялата в оригинално многоцветие и многопластово облекло, изпъкваше на този елегантен по замисъла си прием.

Облечен в марково облекло от специалния цех към даракчийницата, сред гостите блестеше господин Анани. Той покани всички присъстващи на предстоящата изложба на намерени в кофите летни бивши облекла.

Натрупването на облизващи се гладни многоцветни и безкрайно расови кучета и котки от непознатата на науката порода „Кръстоска на улична превъзходна и градски плейбой с примес на градинска любов“, които очакваха своя пай, обобщаваше видимия успех на празненството.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ШЕСТА

ПРИКАЗКА ЗА ЛЕКА НОЩ

Ей тъй си зяпах в телевизора унесен в спомени, когато жената влезе, отбеляза, че пак не съм го включил и рече да се приготвям, защото е мой ред да приспивам внучето. То — естествено, че момче, естествено, че на мое име, естествено, че падащо си от тия годинки по компютрите, искаше все дядо нещо модерно да му разкаже. Мръщеше се на бабините си феи, змейове и юнаци, искаше приказки на ниво. Или — минаващи от ниво на ниво. Та седнах аз на ръба на креватчето и започнах да изсмуквам от пръсти и бедна фантазия нова измишльотинка:

Имало едно време една фирма в един холдинг. И в нея работели три секретарки. Но двете смятали, че тая работа е временна, надявали се да станат поне вицепрезидентки — стига да се запознаят с боса, и затова цял ден пиели кафета и клюкарели. А третата била тихо, скромно момиче, което вършело само работата на отдела, дори понякога пускало прахосмукачката и почиствало мокета. Та затова ехидните ѝ колежки я нарекли Пепеляшка.

Един ден президентът на холдинга обявил конкурс за най-добра програма за управление. Заохкали, завайкали се двете секретарки. Пък отишли в специализираната фирма, платили и получили поръчаното на флашки. А Пепеляшка тихо седнала зад пулта и като на кръстник се помолила на компютъра си да помогне. Направил ѝ той не една, а две програми — великолепни, и то на модерни флашки, блестящи като кристал. Предупредил я при това компютърът да внимава — страшен вирус върлувал в главната база данни, та затова в полунощ да прибере своите флашки. Иначе — ще бъдат унищожени.

Дошъл денят на конкурса. Една след друга падали неодобрените програми, виели се цели анаконди използвана хартия от принтера, файл след файл загивали под недоволството на младия президент и... Изведнъж се появила програмата на скромната секретарка. Очаровано

впил поглед в монитора президентът на холдинга, влюбено проследил предлаганата система, радостно обявил, че най-после открил така търсената главна програмистка. Но в този момент ударило полунощ и ужасената Пепеляшка побягнала с флашките. Тичайки по стълбите, тя изпуснала едната и смаяният президент, който се втурнал се подире ѝ, я прибрал във вътрешния джоб, до сърцето. А на другия ден лично той тръгнал да търси по офисите на холдинга ценната девойка.

От компютър на компютър ходел, клавиатурите им изтрил, за да търси любимата му вече програма, флопитата им скапал да вика тиф след тиф, мишките им разбил да броди от гаид на гаид. Отчаял се по едно време. Но попаднал на компютъра на малката Пепеляшка, сложил флашката и станало чудо. С лекота я приел компютърът, показала се търсената програма, прегърнал президентът Пепеляшка, обявил я за вицепрезидент. После холдингът цъфтял и процъфтявал, фиксингът му летял нагоре, индексът на ценните книжа се реел волно над банките, и всички били щастливи, щастливи — та чак лепнели.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА КОМШИЙКАТА ИРИНА И СВЕТЛАТА ЖЕНСКА ВЯРА В ТЪМНИТЕ МЪЖКИ СТРАСТИ

Заспа внучето, а жената започна да ми кима — демек, напомняше ми, че поне за малко трябва да се отбием при комшийката Ирина. Щото рожден ден имала днес, едно „Честито!“ да ѝ кажем. Звъннахме ние, показа се тя ухилена, прие нормализиран вид като видя, че само аз съм мъж и то с отдавна изтекъл срок на годност. Покани ни:

— Влизайте, че кафето ще кипне... Как го искате? Със захар? И аз го пия така. Че откакто простаците започнаха да го пият без, аз минах на със. Коя се е омъжила?... За кого?... Знаем го, пада му се. А, не — аз по сватби не ходя. На погребения само. Там никой не те пита: „Ами ти какво чакаш?“. Пък и на мен съпруг не ми трябва, а мъж.

Е, все още мога да избирам. Като по-млада търсех ергени. Свежи, румени, наивни. Пък и с перспективи — младши научни сътрудници, асистенти, магистри... Ох, главо, главо! Младо, глупаво! Отде да знам — ами че той досега не се е оженил заради науката си, та заради мен ще я остави... Ама не — и аз тичах подире им, и те след мен. Тичат, тичат, пък кривват в първата уличка.

После реших — ще търся разведен. Опарил се, разбрал къде е истината. Ако още не е — аз ще му я покажа. Доценти и доктори на науките и болестите — все нищо не ставаше. После разбрах. Той с една се разделил, станало му навик вече свободата, та заради мен ли ще си разваля рахатлъка. Как да го хванеш такъв? Че и задържиш?

Друга посока хванах — вдовците. Изживял живота си с някоя, свикнал женска ръка да е до него и женска уста насреща му, мазохистично е преоборудван? Защо да не му дам емоциите? И себе си в придатък? Но се уплаших. Абе, той пратил вече една в гроба, ами ако... Без мен!

Сега какво? Без мъж до себе си не оставам. Хубави и не чак толкова, глупави и не чак дотам, богати и малко повече, верни

донякъде, обещаващи ми обич... Най-после разбрах истината на живота.

Къде ги намирам ли? Че то женени мноооого. И са най-добрите мъже и любовници на света. Защо ли? Обича ли жена си? Обича я. Търпи ли я? Търпи я. Защо и мен да не обича и търпи?

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ОСМА

ПАК ИЗ МЪГЛЯВИТЕ СПОМЕНИ ЗА МЪТНИТЕ ВРЕМЕНА

Тя си приказваше, ама аз вече тридесет и кусур години съм женен. Та умея да отворя съзнанието си по-добре от индийски йога-чакраджия. И да пропускам женските приказки незабележимо и безболезнено покрай съзнанието си. Поради което съм още нормален де.

Унесох се в спомени пак за онова време, дето някакъв ми съсипа костюма от сватбата. После, разбира се, всичко се оправи — иначе кой да ви разказва сега? Подкусури ме едно приятелче, заеми теглихме, бизнес заразвивахме, пари уж щяхме да трупаме. Абе, както и да е — важното е, че овреме синовете ме изтеглиха от пазарната демокрация и мирясах на пенсията си.

Но тогава, помня, отидох един ден да видя приятелчето Пешо. Башмилионер беше и той — тръгна с пари от някаква банка, после ги покри със заем от друга банка, с него кредит си купи трета банка, а се оказа, че и първата била негова...

Иначе — живееше си горе-долу човекът. Апартаментчето му беше половин декар (преди да го взривят). На етаж, защото е тризонет — ако има такава дума. Е, за бодигардовете не стига мястото, та им е купил насрещния апартамент. За по-сигурно.

Изправям се, значи, пред вратата, звъня и... Мале мила, стана тя една тогава! Туй Вердюн, туй Сталинград, туй Диен Биен Фу — ряпа да ядат. Като загърмя, като завиха сирени, засвистяха шрапнели, залаяха песове... Леле, викам си, туй е акция на полицията, а аз станах необходимата жертва от мирното население. Не съм сигурен, но май чух тиранозавър да реве. После някой закрепця през мегафон: „Предай се, гад!“. Вдигнах ръце и припаднах.

Като се свестих, Пешо си играеше на самодива — сложил на главата ми кърпа с шампанско напоена и чаша с коняк „Наполеон“ ми подава бърже.

И ми разправя, и ми се извинява, и ме предупреждава. Тръгнаха разни рекетъорчета — колата гръмнали, офиса бумнали... И той взел съответните мерки — на площадката фаянсаджии наредили минно поле, майстори по стените монтирали картечници, минохвъргачки, сирени, даже за кучетата отредил волиер до вратата. Аз пък, без да искам, но съм настъпил сигналната плочка.

Изпих конячето тогава аз и набързо си тръгнах. Не, че се уплаших, ама нали и аз бях кредитен милионер, та също се бранех. А пък чаках тъщата него ден, но бях забравил да активирам неутронното фишече под изтривалката.

ГЛАВА ДВАДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА НЯКОГАШНИТЕ И СЕГАШНИ СЪРДЕЧНИ И ДРУГИ ТРЕПЕТИ, ЗА ОБИЧАЩИТЕ ЕДНА ЖЕНА МЪЖЕ И
ЗА НЕТОЛКОВА СКРЪНДЗИТЕ

Та отварям аз очи и чувам натам разговора:

— Много лесни станаха днес жените, сестро! Но и мъжете не прощават — няма вече кавалери. Вчера някакъв младеж пред мен спира една засукана мадама и направо казва: „Искам да се запознаем в най-лошия смисъл на думата!“. А оная цъфна като старите ми галоши и вика: „Ама най-напред почерпи едно кафе, щото не съм толкова лесна. И да не е втора употреба, че ще чакаш запознанство трета“. Мани, мани... И светът се обърка. Оня ден изхвърлят от кръчмето — в гаража отдолу дето е — Мимето, знаеш го, педала, а той крещи: „Какво като сме сексуално малцинство? Както вземем властта — ще сме мнозинство. И ще се молите да сте при нас, ама няма да ви помогнем!“.

Момите — и те луднаха, омъжкареха се. Гледам вчера комшийчето Стефко. Унил, облъскан. „Що бе, сине?“ — питам го. Не че съм любопитна, ама е такава натурата ми, чувствена. Пък той вика: „Ох, лельо Маро, ще ти кажа, щото ти и така ще разбереш. Обикнах едно момиче...“ „Ами хубаво, викам, а тя?“. „Тя, казва той — тя обикна друго момиче...“

И какво толкова? То племенникът се оплакваше на приятелчето си (аз случайно бях зад вратата, та чух, иначе — кой ще ми каже?). И той се влюбил. В някакво момиче. Но се оказало, че има проблем. Имала брат. Хубав брат...

А Стефко пуснал една дълга коса, отзад направо на девойче прилича. „Абе, подстрижи се малко, че в тъмното ще те вземат за момиче“, казвам му. А той се хили. Щял да вика. „Аланкоолу, ти докато викнеш — и ще си станал малцинство при Мимето“. Обаче не ме слуша.

Едно време не беше така. Мъжете изобщо не спореха с жените си — че кой ни питаше за мнението тогава? Но ние хитрата се налагахме.

Аз моя докато го взема, бая зор видях. Обикаляше той портата цяла година, пък един ден му викам: „Моньо, до месец трябва да е сватбата, че ще проличи бременността ми“. А той се опули: „Ама аз нищо не съм правил... Ама аз...“ Пък нямам време да му обяснявам и цепя направо: „Именно, викам. Ако ще правиш, прави, че времето минава“.

Иначе щях да си остана излъгана мома. А за излъганата светът се дели на 50% жени, 10% мъже и останалите — гадове мръсни, дето не щат да се женят.

И все пак, като се омъжим, ние си гледаме примерно семейството, децата, мъжа. Само понякога — понякога, казваме с мъка по пропуснатото: „Има мъже, дето обичат една жена — да им даде Бог щастие! Има мъже, дето обичат всички жени — да им даде Господ здраве и издръжливост!“

ГЛАВА ТРИДЕСЕТА

ЗА МАГИЯТА, МАГЪОСНИЦИТЕ И ЗЛИТЕ ВЕЩИЦИ, ДЕТО НЕ ВЯРВАТ ВЪВ ВЪЛШЕБСТВА

— Ех, Пешо, Пешо... Как да ти обясня, как да ти се оплача? Трети ден бродя немил-недраг, кръчма необходима не остана, на твърда маса глава полагам, под мръсни столове полягам... а всичко стана, защото в неделя ходих на вилата. И край езерцето гледам — жаба клечи... вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Клечи и какво от това?

— Клечи, ама не мълчи. А вика: „Иване, Иване“. Вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Защо да не ти вярвам? В тая криза и добитъкът проговори. Даже тъщата вчера ми каза: „Здрасти!“.

— Проговори, ама не било от кризата, а от магията. Била омагьосана принцеса. Вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Защо да не ти вярвам? В тия предизборни времена що магия се лее — всяка вечер от екрана ни омагьосват, срещи правят, плакати магьоснически лепят...

— И ми обяснява, че зла магьосница й рекла — пак ще си върне човешкия облик, ако някой я целуне. Вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Защо да не ти вярвам? Зли магьосници — много. Казах ли ти за тъщата...

— Вземам я аз и я нося на вилата. Сложих я във ваната, наведох се и я целунах. Вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Защо да не ти вярвам? Аз жената още целувам, та...

— И като светна, като забуча... гледам — хубавица гола във ваната седи. Вярваш ли ми, Пешо, вярваш ли ми?

— Защо да не ти вярвам? То що народ оголя и обося...

— А кажи ми тогава, Пешо, защо жена ми не повярва, когато ме завари с нея във ваната? Кажи, Пешо, кажи...

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ЖЕНСКОТО КОРМУВАНЕ И МЪЖКАТА ЛОГИКА

Издържах стоически гостуването и, с леко паниран от женските приказки мозък, се прибрах у дома. Нощта мина като нощ — кошмарни сънища за красавици, зовящи ме нейде си, и аз, сецаш се за нищо си. Плюс постоянните екскурзии до тоалетната. А на сутринта пийнах кафенцето, хапнах домашна кифличка и тръгнах към парка. Щото с Митето комшията имахме важна работа — да обсъдим последните (е, надявахме се да не са пък чак последните!) новини. И баш тогава... Ама баш на ъгъла пред паркчето...

Дряяаян... И дъжд от джамчета... Двете коли, сплетени като герой и героиня от нощен медицински филм, застинаха след въртежа си. От едната врата слезе напориста дама на доста средна възраст, отсреща ѝ се запъти опонента — мъж с бейзболна шапка. А от третата се затича полицаят, който съвсем случайно чакаше на десетина метра зад знака „Стоп“.

— Пак ли вие, госпожо — рече той укорително — Не запомнихте ли, че след ляв мигач следва завой наляво, след десен — завой надясно?

Жената изфуча насреща му, както изглежда беше свикнала да прави през най-добрите си години — за съжаление в далечното минало.

— Вижте, господин полицай — този е ненормален. Какъв шофьор е? Кой му е дал книжка? Защо не внимава?

— Спокойно — рече полицаят — Всичко ще установим, ще извикаме КАТ, ще информираме мъжа ви, че пак ще плаща акт и щети...

Жената нервно подскокна:

— Ама не съм виновна. Дадох десен мигач и завих надясно... А тоя... тоя...

Полицаят се подсмихна и погледна мъжа с бейзболната шапка. Оня кимна, оглеждайки се смаяно.

— Така е господин полицай! Точно затова стана катастрофата. Моя е вината... Аз съм от квартала и я познавам госпожата. И затова стана белята, та налетях отгоре ѝ... Кога е било да даде десен сигнал и да завие надясно...

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ВТОРА

МАЛКО ПОЛУФИЛОСОФСКИ РАЗМИСЛИ ЗА НАС, ЗА ВРЕМЕТО, ЗА ТОПЛОТО ГЪОЛЧЕ, В КОЕТО НИ Е
ТАКА УЮТНО

Е, пак го преварих Митето. И си седнах на пейчицата, зарових глава в топлите лъчи на зимното слънце, унесох се в полуфилософски размисли за България и нас.

Хубаво е в гьолчето. Приятно топла водичка, мека кал, плитко дъно, което дава възможност да се излегниш, а те и пази, за да не потънеш. Цап-цап-цап... и малко плуване с опрени в дъното крака.

А каква добра среда за обитаване е — пълно е с хипопотами, спортно зеленикави жаби, късошиести и крякащи лебеди. И те се излежават в полезната за кожата тиня, любуват се на далечното небе и се чудят какви будали се носят там, далеч от сигурността и удобството, от подходящата храна и атмосфера.

Ей в такова гьолче ще да са живели прословутите хипопотами, за които разказва поучителната приказка. Лежал си единият, пускал мехурчета и с интерес проследявал пукането им. А другият го поканил да отскочат до съседния гьол и подплашат жабите. На което помъдрият отвърнал скептично, че за нищо на света не би отишъл да си губи времето с глупости. В гьола глупостите не са уважавани. Всичко е отмерено и отредено.

Ненаправно хората казват, че всяка жаба да си знае гьола. Това е девизът на гьоладжиите. И затова те са добри по характер, стремят се всекиго да напъхат в полезната кал. Или поне да го облеят с лечебна тиня. Лечебна и за тялото, и за психиката. Защото гьолът лекува самочувствието и връща на земята. Защо им е на гьоладжиите да са извън гьола? Вътре всички са равни, затънали до ушите в кал, която хем скрива различията, хем уеднаквява формите. Навън веднага се вижда кой е голям, кой малък, кой красив, кой грозен, кой колко чини. Затова гьолът трудно пуска — къде да ходиш, ако вече си си намерил местенце сред себеподобните? Че и си го затоплил.

А и в гьола времето минава бавно — значи се живее повече. Какъв спорт, какво бягане, какви състезания, когато средата е еднаква за еднаквите? Живей си, преживявай, оцелявай. Далеч и скрит от забързания нейде си свят. Макар че лоши хора се напъват в борбата срещу гъоловете и гъоловата психика. Те ги пресушават и обработват. Или изсипват там ненужните си, но полезни за гъоладжиите, отпадъци. Какво пък — гъолът толкова епохи е преживял, наблюдавайки ги отстрани, та и това време ще премине покрай него. А може и да не го види.

Със запушен нос и затворени от отврата очи много грозни неща се подминават. И остават.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА МЪЖЕТЕ И АКЪЛА

Та си седя, пък постепенно мислите ми взеха от възвишено-философски да стават битово-реалистични. Особено, когато минава три младички булки... хайде да не се отплесвам, гледали сте последните страници на вестниците и сте се чудили защо ви залъгват с това: „Отличниците, сине, отличниците!“.

Пък взе, че мина и комшийката Анка, та зяпнах и подире ѝ. Разцъфтяла една след скорошната сватба, наперена... и, като се сетя как ли не я прилъгваха, как ли не я убеждаваха — не щеше да се омъжи наша Анка, и туй то.

— За какво ми е? — вика — Да пие, да скита, да налита на бой? А аз да му гледам дечурлигата, да му готвя и му пера мръсните чорапи? Никога!

Обаче, преди месец се разчу, че наша Анка решила да вземе Калоян фелдшерчето. Изненадахме се всички — и техните, и приятелките ѝ, и комшиите, най-много Калоян. Който, както казаха сведущи, бил поставен директно пред неочакваната развръзка.

— Браво, браво! — казахме ѝ — Най-последно ти дойде умът в главата. Сега ще си живеете двамата, ще съберете радост и мъка, ще има с кого да си поговориш, кой в труден момент акъл да ти даде...

А тя чак подскача:

— Какъв акъл? На мен акъл не ми трябва, на мен мъж ми трябва!

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

И ЗА СВАТБАТА НА НАШ НИКИ

То, на нашия вход напоследък му провървя на сватби и годежи. Ей го — преди Анка зажени се и наш Ники, на Пешо от третия етаж. За пети пореден път. Запознал се с хубаво момиче и на третата среща предложил брак. Заподготвяха сватбата. Шест месеца вече я подготвят. Нервира се годеницата:

— Хайде бе, Ники, кога ще се женим? — чувам я случайно как му казва веднъж пред входа.

— Не бързай! — вика ѝ Ники — Трябва да се подготвя. Сега вратовръзка избирам. И ми трябва спокойствие и увереност, че съм направил правилния избор, че хубава и подходяща на важността на събитието вратовръзка съм избрал. Сватбеният костюм е много сериозно нещо, не бива да се припира, не бива да се избързва, не може да си лекомислен в избора си!

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА БАБА ПЕНА И СМЪРТТА

На вратата се позвъни. Леля Пена отвори и учудено загледа непознатата фигура в черно наметало, през януари с коса през рамо:

— Кажете, госпожо, но по-бързо, че започва филмът. Мен ли търсите? Я, влезте вътре, да не изпусна началото... Ето — 447 серия... А, това е Мариана. Добро момиче, ама все го лъжат разни лоши мъже... А вие по каква работа при мен? А, май се сещам. Смъртта, нали? Е, добре — знаех си, че ми е време, вече седемдесетте подкарах... Няма проблем, но почакай поне да догледам тоя епизод. Щото сега Леонсио ще разбере, че Мариана се сгодява с Енрико, а Луис Алберто чака във вилата своята Клара. Ех, живеят си хората! Какви страсти, каква любов, на пазар с въртолет ходят... А ние — цените вдигнали, дядото се напил, внукът се напушил... Ама ти гледай, гледай... Това е дъщерята на Мариана, но и двете не го знаят. Тя я роди в 123 серия, обаче един разбойник отвлече детето, пък след три серии го убиха и не можа да й каже чия дъщеря е... А това русото момче е Паоло — той е влюбен в дъщерята на Мариана. Извинявай, че рева, ама тоя филм... Та, викаш — за мен идваш?

Смъртта кимна, вперила в екрана празни кухни.

— Ама сложи в ъгъла тая коса, да не се порежеш нещо. Виж, виж — тоя е дон Педро. Баща е на Мариана, ама и той не го знае. Какво ТКЗС имат — там му викат хасиенда... Той му е председател. Тръстика режат, ракия варят. Тъжен е, защото жена му избяга в 199 серия. Мислеше, че го е хванала в изневяра, а той само превързваше ранената Вероника... Тя в 201 серия се омъжи за Леонсио, но в 211 го напусна... Защото тогава той много хойкаше по жени. Не можаха дори десет серии да си поживеят, горките. Пък аз моя го търпя петдесет години, ама къде при нас такива страсти! Иначе досега да съм го гръмнала... Аха, ето го полковник Алварес. Той обича доня Марияна, но е лош човек. Не му вярвай, че така хубаво и леко й говори. И аз му

вярвах две серии, ама видях в какви бардаци ходи тайно. И сега... Ох, свърши! Слушай, Смърт, бъди човек — остават някакви си 147 серии. Дай да си ги догледам... Ако може де!

Смъртта кимна, взе косата и излезе. Щеше да се върне на другия ден. Да види ще успее ли доня Мариана да намери дъщеря си...

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА СТАНЧО КАРАБЕЛСТАНЧЕВ, ПРИЯТЕЛЯТ НА НАШ ТОШКО

Таман си мисля за Никито и гледам — минава батко му, Тошко. Дето стяга багажа за Канада, че от там му предложили най-свестни пари за труда му. Щото и от Европата го искат, даже някакви французи идваха лично да го видят, ама той рече, че отвъд океана ще е най-добре. Та рекохме си „здравей, здрасти“ и наедно погледнахме как край парка минават три коли — две с охрана, а в голямата сам господин Станчо Карабелстанчев. Викам:

— Тоше, тоя никога няма да напусне България. Тук си паразитира, тук си е добре.

Пък Тошко ми отговаря спокойно:

— А, познавам го. Често се виждаме дори. Той отива в офиса на холдинга си, аз, както обикновено, чакам на опашката в бюрото по труда. Няма подходяща работа. Пък и каква работа има вече тук за атомен физик?

А преди беше иначе. В училище аз бях водещият по всичко, а Станчо добрият спортист. Другарката Петрова казваше, че най го бивало във високия скок — не му тежал никакъв мозък. После го приеха в спортното училище, но продължихме приятелството на бартерна основа. Аз му разказвах интересни книги и филми, та да блести пред мацките, пишех му домашните, а той ме черпеше с луканки и торти — все не можеше да изяде полагащия му се порцион на надарен подрастващ спортист. И стана шампион по нещо си. А после дойде демокрацията и той се зае със застрахователна дейност. Сега има холдинг — търговия, охрана, застраховане, че и интелектуално-компютърни дейности развива.

Понякога Станчо ме изтегля от опашката и ме води в близкото заведение, по една случайност и то негово. Келнерките си чупят краката от тичане, той ги управлява дистанционно, а стриптийзьорката

се върти наблизно в случай на необходимост — изобщо, лайфа си човекът.

— Упоритост ти липсва — поучава ме той, дъвчейки любимото си мезе за уискито — люто чушле — Виж мен. Упорит съм за трима. Една вечер, още в началото, ме набараха някакви. Викат: „Ти ли си Иван?“. И ме пребиха от бой. Ама на мен не ми пука — не съм Иван.

Иначе при Станчо всичко си е наред — върти си бизнеса, плаща на разни да му изчисляват печалбите и крият данъците, а сам той си живее със знанията от пети клас.

— И ти можеш — вика ми — Само започни. Ей де я чужбината. Иди, купи една цистерна бира за, да речем 1000 евро, продай я за 3000 и с тия три процента си живееш живота.

Такъв си е Станчо — добра душа, умееца да се весели посвоему. Все ще ми подвикне, когато мине с бронираната си лимузина покрай опашката:

— Ей, брато, нали така казваше другарката Петрова — учи, за да не работиш.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА РЕМОНТИТЕ ПО ЖЕНСКИТЕ ФАСАДИ И КОРПУСИ, КАКТО И ЗА ПОДМЛАДЯВАНЕТО НА ЛИЧНИТЕ
БУЛКИ

Митето нещо се моташе и реших да отида до тях. Обаче, за пряко ударих из стария квартал, дето не бях стъпвал от години. Иманяма — откакто се преместихме в кооперацията. Та изведнъж сега спрях поразен на познатата уж уличка. Старата барака, дето дядо Пейо — бащата на съученика ми Ванката, държеше магаричката си, липсваше, вместо нея се въздигаше кокетна постройка, окичена с разни табелки. А те — обсипани със сочни хубавици и лепливи надписи: „Салон за красота. Без оперативна намеса ще направим очите ви огромни и изразителни, тялото ви стройно, гладко и без бръчки, тенът ви — аристократичен“.

Ай тоз Ванко, тоз Ванко! От малък си е такъв разтропан. Що контролните спестихме по негов акъл. Втора смяна сме, слага той мокра попивателна между крушката и фасонката и, когато изсъхне — щрак! Не минава ток. Учителите се щурат побъркани, ние крещим и се кефим...

Влязох в бившата барака, посрещна ме стройно, апетитно гърдогъзобузесто девойче в бяло:

— Добър ден! Какво ще обичате?

Обясних й, че търся шефа и тя изчезна някъде. Изведнъж Ванко се материализира отпреде ми — със златни рамки на очилата, с благородно сива коса, в елегантен костюм, който едва не префасонирахме от прегръдки и потупвания по раменете. Е, пихме и кафе, и оригинална царевична ракия, и сладки спомени намазахме. И го заразпитвах за новото му поприще. Позасмя се Ванко, погледна през стъклената стена на офиса какво става навън, пък рече:

— Специални методи имам, брат! Ето — научих маса жени... И като брой, и... разбираш... да отслабват. По метода на баба ми. Сто грама ориз на ден, пет пъти дневно...

— Че те ще умрат от глад — да не са китайки?

— О, не го ядат. А го разсипват и после събират. Зрънце по зрънце, пет пъти на ден. А мъжете оправям по системата на дядо — закарвам ги на риболов за седмица и се хранят с каквото уловят.

Аристократичният тен е по-лесен. Налагаш с пудри и мазила месец, а после съобщавам цената. Директно стават аристократично бледи. Е, малко трябва да подобря системата, защото напоследък взеха да почервеняват и позеленяват. Само си развалят фасадите.

— А огромните очи? При това изразителни?

— Още по-лесно. Връчвам им сметката накрая. Такива изразителни и огромни стават...

На тръгване го попитах и нещо интимно:

— Предполагам, че и твоята жена си направил Млада и красива?

Ванко се засмя доволно:

— О, нея я подобрих по метода на баща ми. Просто я смених за онова маце, дето те посрещна. Най-хубавата, безотказна и комплексна метода, ще знаеш...

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ОСМА

ЗА СЕЛО АЙДУШКО НЯКОГА И В НАШИ ДНИ

Даааа... Знае си Ванчо работата — не само се вписал в новото време, ами и направо се изписал като модерен герой. Ами така е, нали си е от село Айдушко. Не знаете кое е село Айдушко? О, слушайте тогава.

Векове наред животът в село Айдушко си течеше спокойно, безметежно. Жителите му бяха хора обикновени, с нормални за селото си характери. Те не се увличаха по празните приказки, а по пълните кесии. Не ги привличаше бледата луна, а тихата тъма. Не гонеха жерав в небето, а търсеха врабче под чужда стряха. Не скачаха през куп за грош, а и двата прибираха в торбата. Не попадаха никога от трън на глог, освен ако не се налагаше да прескачат чужди огради.

Най-голяма слава получавал някой, който успявал от съселянин нещо да отмъкне. Ето — веднъж Стефан Тихото зърнал жена си и съседа си Димо, заети във волна програма на сеновала. И какво — втурнал се с вилата? Не, тихо с промъкнал и гащите на Димо прибрал. Та после цяло село го хвалило и славилло, а на неумелия любовник даже насмешлива песен изкарало.

Не се отказали от навиците си даже, когато люта суша ги загризала. Направили голям курбан, метнали в казана цяло теле, прибрано от съседното село заспало. Та не е за чудене, че на другия ден господ се смилил, рукнал обилен дъжд, разцъфтели ниви и градини. Ама дъждът се излял над съседното село — там, отдето отмъкнали телето...

Защо ви разказвам тази история ли? Ами защото днес и село Айдушко е останало с едни старци на доизживяване. Младите вече ги няма, по градовете са и столицата наша любима. Не ги ли познавате? Фараони, банкери, застрахователи, политици, министри... ония, дето с чужда пита помен правят и продължават делото на деди и прадеди.

ГЛАВА ТРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА НАШЕ ПЪК СЕЛО

Най-хубавото на наше село е, че телевизия и радио до него почти не стигат поради едно особено подреждане на баирите, а вестниците размътват спокойствието само в петък, когато Слави пощальонът ходи до града с „Варшавата“. Така последни разбрахме, че го няма Тато и е свършило онова отвратително мирно и добро време.

Още същата вечер на площада се състоя първия свободен митинг. Редовно репресираният от милицията Стефан Тарзана произнесе реч пред демократичната общност в лицето на полутрезвия Митьо Чашката и партньора му дядо Ваньо Глухия. На изборите за демократа Стефан бяха пуснати четири бюлетини (гласува и бабата на Митьо), та кмет стана Кольо Даскалчето, събрал стотина пъти повече гласове.

Затова пък Тарзана пак зае важна власт. Ходи до града и се върна председател на ликвидационния съвет, в който включи съидейниците си. Тарзана наистина имаше богат опит в разграждането на ТКЗС-то — колко пъти милицията го репресираше заради това. Кога го хванали с дини, кога с нафта или зърно. Но нашенци са малко консервативни, та като видяха как на един път продаде двадесет юници за салам, най-недемократично го набиха, ходиха къде ходиха и си избраха друга тричленка. А сетне Нешо кръчмарят си взе сателитна чиния, успя да хване София и после почна една...

Сега вече селото ни е демократично и модерно. Нямаме пазар, а холдинг център. Там работят така Мина и бай Цветан — тя е брокер на зеленчуци, а той дилър на картофи. Стефан Тарзана стана застраховател — застрахова местните бизнесмени по сергийките, та все припечелва нещичко. Даже откри валутно казино, което стана нормална кръчма поради липса на валута. Доведе и стриптийзърка, младичка една, наполовина на годините на дядо Ставри, дете още при социализма му честваха столетието. Митьо Чашката работи като охрана в казиното, въоръжен с кобур, готов да отблъсне нападателите с

руски одеколон, защото със спрея изтрепа комарите у тях. Но от полицията искат да му вземат одеколona — не отговарял на Женевската конвенция.

До централната селска локва, наречена шадраван, се издига местният секшоп. Там идват търговци от града. Носят стоки от Задбосфорието, така че влизаш с парите си — излизаш гол. В бар „Невада“ пък Нешо кръчмарят предлага богат избор от оригинални питиета. Няма опасност от ментета — той сам си ги прави. Е, нещо хората в селото понамаляха, че ги удариха годините и монетарната реформа, но засега живеем. Само се молим да не идва повече демокрация, щото и тая едва издържаме.

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТА

ЗА СНЕГА, УЛИЦАТА И ДЕЦАТА — СЪЧИНЕНИЕ НА ГОШКО ОТ III „А“ КЛАС

Първият сняг е един бял, бял. Вярваш му като на политик, че все така ще е занапред. А после пада нов сняг и става сивичко, прикриващо всичко. Не се виждат ямите по улиците, изсъхналите дървета са като от зимна приказка, хората са бели, бели — като ангелчета. Тате вика, че тоя сняг бая грехове ще покрие, ама все ще се стопи някой ден и тогава ще стане една...

И да вървим, е интересно. Няма градски транспорт, та трябва да питам госпожата по природознание защо в природата се срещат заедно дъжд и сняг, а градски транспорт и сняг не се понасят. Снегът е покрил стария лед и току някой тупне на него. Тате каза, че бая народ са изпързали тая година, ама управляващите пак останали прави. Щото падат само ония, които ходят пеша, а господата все се водят в лимузини.

Ние пък не само гледаме кой как кога пада, ами и спортуваме. Мерим колите със снежни топки. Но само старите, защото хем са дребни, та трудно се улучват, хем ония новите са опасни. В тях се возят едни батковци... дете най-напред бият, пък сетне питат кой беше. И са богати. Щото крадат, вика тате. Така, казва той, както всичко започнало да краде, скоро най-после ще нарасне благосъстоянието на народа.

И полицаите не мерим. За тях бате казва, че когато са гладни стават опасни. А аз как да разбера хищни ли са днес? Ето — на ъгъла една лимузина разфасовала стара таратайка и двама батковци хванали чичкото с цайсите, дете я карал. Искат му компенсация в евро, защото са пукнали левия мигач в бившата му кола. И един полицаи има наблизо, ама нито вижда, нито чува. Стои, гледа на другата страна, даже диша — като жив е.

А иначе — каква хубава зима! Какъв бял сняг! Колко е красиво! Каква ли голяма кал ще стане напролет!

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ПЪРВОНАЧАЛНОТО НАТРУПВАНЕ НА КАПИТАЛА

И влязох да пийна една минерална водица в бар-бараката на Иван, комшия по село, далечен по манталитет човек. Какво да правя — Митето се бави, трябва да се свия за малко до някой радиатор. А пък и с Иван имахме малко приказка за наши си, селски работи.

— Иване, — викам — Иване, съсед си ми на село, пиенето си пия при теб, ама лоши работи правиш. Защо нощес си прескочил оградата ми? Къде е изчезнала пъстрата кокошчица, а?

А Иван сяда насреща ми и ме успокоява:

— Комшу, защо издребняваш за една кокошчица? Виж сега, аз бизнесмен ли съм? Съм. А кокошчицата капитал ли е? Е. Аз от селото ли съм? Да. Значи кокошчицата е селски капитал, сега аз притежавам капитала, а ти искаш, кой знае, защо да ти давам отчети за капиталовите работи. Вместо да си траеш, да защитаваш селския капитал, да закриляш нас, селските бизнесмени, ти задаваш ненужни въпроси за произхода му. Какво искаш — капитал от чуждо село ли да навлезе тук? Не си патриот!

Чеша се по тила:

— Иване — викам — Иване, ама аз ще се оплача на Пешо старшината, че си ми откраднал кокошчицата...

— Пешо е по-съвременен човек от теб, не е скован от тоталитарен егоизъм. Пък и аз го спонсорирах с кокоша супичка.

— Иване — викам пак — Иване, ама аз ще кажа на Рачето, та да го съобщи по селската уредба. Пък и Данчо ще го напише на стенлиста...

— Абе, човек — смее се Иван — че Рачиното радио и Данчовия стенвестник също са мои! В едното дадох крилцата, в другото подкрилничетата. Плюс гарнитурата. И контролните пакети аз държа...

— Иване — викам още — Иване, ама каквото и да казваш, каквото и да сучеш, това си е натурална кражба! На селски капитал!

А Митето влиза в бар-бараката и ми обяснява:

— Никаква кражба, комшу, никаква кражба. А първоначално натрупване на капитала...

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА ПЕНЧО И ДРУГОТО НАТРУПВАНЕ НА ПЪРВОНАЧАЛНИЯ КАПИТАЛ

И Пенчо реши да става бизнесмен, ама по друг път тръгна. Взе, че повярва на приказките за частната инициатива, за конкуренцията като двигател, за държавата, която пази интересите на гражданите си.

Малко искаше от живота Пенчо, затова и преди добре си живееше. Ожени се, купи си панелен апартамент, трупна едно гаражче, дори пари за кола отдели. Мечтаеше за „Фиат“, но разни полуикономисти започнаха реформите, глътнаха му илюзиите и Пенчо трябваше да избира — или двигател или „Фиат“, или „Трабант“ на старо. Е, взе германската кола, пък тя се оказа като чужда жена — топла, удобна, мека, мъркаща.

И така се живееше от заплата до заплата, с германчето ходеше до село, та мазето не оставаше празно, синът завърши, дъщерята учеше, докато...

Една вечер, тъкмо сънуваше как красива манекенка се облича до леглото и му маха доволно за довиждане, някакъв шум го стресна. Замаян от топлия сън, отвори вратата на хола и що да види... Всъщност нищо не видя, освен тапетите. И мебелите, и телевизорът, и книгите дори — всичко беше изчезнало като в сън. Ядоса се Пенчо, отдели пари, сложи още една решетка на вратата. Но пак го изненадаха. Туршиите, буренцето с ракийка, даже варелът с нафта — като че им поникнаха крила и отлетяха през тясното прозорче на мазето. Сложи решетките и там. А после и на гаража, превърнат междуременно в квартален бутик.

Обаче го направи след като по обяд, моля ви се, дойдоха трима с камион, отвориха вратата и го опразниха набързо. Трабантът мина без решетки. Защото го грабнаха направо от двора на село. Кучето нададе глас чак на третия ден — така го бяха упоили. А къде се надали последен глас прасето, двете овчици, кокошките — никой не разбра.

И Пенчо не отминаха. Една вечер двамина влязоха в гаража, станал вече квартална кръчма, и поискаха да го застраховат. Той се поинтересува да види договора, те го хлопнаха по главата и последната му мисъл беше, че са прави хората. Трябваше по-рано да се застрахова. А като вдигна глава, видя над себе си надпис — „Рай ООД“. И под него желязна решетка, пред нея свети Петър и трима в анцузи, но с опашки, рога, тризъбци и бухалки. Че и крещят на райския ключар — „Плашай, дърто, щото ще ти изгърми вратата!“

На Пенчо му стана мило, родно, хубаво. Почувства българския аромат на авантюрата — тръгваш за работа, но не знаеш там ли ще попаднеш или в болницата. И, ако е в болницата — в кое отделение. Поне да е там, а не направо в мазето, в моргата. Защото оттам пък пътят е един — при застрахователите с рога и бухалки.

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА БОГОВЕТЕ И ЖЕНИТЕ ИМ

Седим вече си с Митето в парка. Тихичко си говорим, кротко от фасовете дърпаме, никому зло не правим. Даже почти слушаме изповедта на Съби от седмия етаж, който и тази нощ е прекарал на пейката, наказан с лишаване от жилищни права от жена си. Жената заминала на почивка в Хисаря посред зима. Тогава решил той малко да си поживее. Свършила фиестата, върнала се благоверната, влязла непосредствено в хола... И що да види — единствената мебел в него, ако може така да се нарече, бил вестникът, върху който седял мъжът ѝ.

— Де са мебелите? — викнала тя.

— Продадох ги — признал той — старички ми се видяха.

— А парите де са? — запитала тя с някакво предчувствие.

— В торбичките — рекъл той весело. И ги посочил спокойно — под очите му.

Та ето го сега — увит в одеалото, чакащ Ванката да отвори барчето, та да се поизмие и обръсне със студена вода, а и с нова порция твърдо горива да се зареди. И все пак е оптимист — ръкомаха и ни обяснява как и държавата би оправил, ама няма кой власт да му даде.

— Спри да пиеш, бе човек — викам му — спри да пиеш, работи, както си можеш, пък и министър ще станеш. И те са хора...

А Събето ме поглежда от високо и казва с превъзходство:

— Що да спра, бе братче? Че аз, като пийна, не министър, бог се чувствам!

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА ВЪЛЦИТЕ, ВЪЛЧЕТАТА И ОВЧИЦИТЕ

А ние си седим с комшията Митето на още влажната от дъжда пейка в парка, любуваме се на дъгата — красива и ефимерна като предизборни обещания.

Гледаме — от близката детска градина, демократично приватизирана и превърнатата в охраняем паркинг, потегля с БМВ-то си Косьо Шебека, известен вече като господин Костадин Карамулев, президент на застрахователно дружество „Моя грижа“, дето купи три апартамента в другия вход и ги съедини в един.

— Мите, — викам — тоя защо е вкиснат като вчерашна салата?

А Митето бавно пали пазения досега фас и казва:

— Нали ми е съсед, та чух за дертовете му. Искал да се поиздигне в културата, пък решил направо с цигулка да започне. Но не успял. За това се иска и шия да има, та цигулката да подпираш.

— Туй то — казвам — То вярно, че врат не му е останал...

— Но за това пък — продължава Митето — изпратил синчето си на уроци по английски и френски, по солфеж и пиано, по бални танци и поведение в обществото...

— Леле — викам учуден — Той направо за цар го готви...

— Така е — казва Митето — Но и синчето е жив бащичко. Така го мързи, че ако не са дрехите — ще се разпадне. И взело да плаща на разни свои приятелчета да го отменят при тия трудни уроци, а само отишло да виси в бингото. Нали дипломата му е в кърпа вързана... пардон, в портфейл!

Аз въздъхвам:

— Добре го е измислило! И вълкът сит, и вълчето доволно!

А Митето настървено дърпа от горещия филтър:

— Така е! Да му мислят овчиците!

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА ФУТБОЛА, МЪГЛАТА И МЪГЛЯВИНИТЕ В НЕГО

Нейде из кълбящата се мъгла изплува мътна фигура. Той се надигна, но като видя непознато лице направо стана.

— Здравсти!

— Здравсти! Добре дошъл, че от десет минути жива душа не съм виждал.

— Аз пък преди малко зърнах страничния съдия — похвали се новодошлият — Разменихме два-три вица, ама нали трябва да играя — оставих го да скучае.

— Много се движите. Гони ви май Петров...

— Кой Петров? Ааааа, онзи... Не, той беше треньор до петнадесетата минута, смени го Иванов. Ама дали ще изкара до края на мача — не залагам.

— А ти крило ли си?

— Не, днес съм фалшив център-нападател.

— Нашият бивш треньор миналия мач изпрати вратаря като разпределител, а либерото остави на вратата. За заблуда на противника.

— И заблуди ли ги?

— Да! Те мислеха, че и петте гола вкарват на вратаря. Всъщност, какъв е резултатът?

— Преди малко мина един от вашите. Рече, че водите с един на нула.

— А за колко се спазарихме?

— За два. Всеки следващ се договаря отделно. Най-малко по една вносна екипировка.

— А ти как си с шефовете? Плащат ли?

— Абе, дават туй-онуй... Имам и две оферти, ама мениджърът иска голям процент, президентът иска, изпълнителният иска, треньорът и той...

— Нашите са на твърди суми от трансфера. Не са като вас в „Тигър“...

— Какъв „Тигър“? Сега играят „Лъв“ и „Мечка“...

— Оппа, аз мислех, че играем ние с раираните екипи. Объркал съм се в тая мъгла. Това какво е?

— Аааа, топката пак дойде. Я, я ритни ти, че аз имам добър пас, но лош удар...

От нейде се чу слаб вик: „Айде, наш'те!“. А мъглата над родния футбол все повече се сгъстяваше.

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА СТАРИЯ ДРЕСЬБОР И АТРАКЦИИТЕ МУ

Рекохме да влезем за малко във Ванчовото кафене, да пийнем по едно горещо, а после пак да отидем в парка. Грехота е да се изпускат тия топли дни. Тая година сезоните се сменяха всяка седмица. Почне с една зима, после се затопли, към петъка дори напича, а в съботата удрят есенните дъждове, които в неделя ставаха на сняг.

В ъгъла на кафенето, както винаги, старият дресьбор бавно пиеше бирата си, внимателно крепейки тенекиената кутия върху коленете си. Турнето този сезон беше кратко, младите му колеги от цирка бяха свежи и гладни, но при него годините вече си казваха думата. Не му се ядеше, затова пак бирата заемаше все повече време от почивката му, а той ставаше все по-нервен. А и старата слава отминаваше. Забравяха го не само бившите деца, но и днешните организатори и спонсори.

А какво беше едно време... Грамадни букви красяха афишите преди няколко само години: „Дресура на слонове — гимнастика и балет“. На арената излизаше той — в блестящ костюм, с ефектен бич, следван от осемте грамадни слона. После... о, после те правеха пирамида, изпълняваха упражнения по аеробика, накрая демонстрираха групов полет на батут.

Но... дойде друго време, на преден план излезе изкуството да се градят банки-пирамиди, а циркът... Наложиха се да продадат слоновете на „Родоп“. Сега на арената отново излизаше пръв той — в блестящ, макар позакърпен костюм, с изтрит бич, следван от седем лъва. А после... о, после идваха игра на футбол, скокове през горящ обръч и накрая номерът, обиращ овациите на публиката — лъв, разбиващ със скок пирамида.

Обаче, дойдоха една вечер шефовете, обясниха туй-онуй и на арената вече го следваха шест мечки. Пак показваше супер номера — парламентарна борба пред микрофона, как президент се валя пред Запада, а накрая — как мечки мачкат българското земеделие. И тоя

номер не просъществува дълго. Смени го с по-евтини. Сега извеждаше пет зебри, които показваха как стадо прави митинг, как се прескачат шенгенски магарета. Икономиката съкрати зебрите, та се наложи да се преквалифицира и той.

В новата атракция четирите му кози демонстрираха сблъсък на парламентарни мнения, ръгане за място край копанята на фондацията, накрая — катерене по стълбата нагоре и засипване с тор тия отдолу. Козите бяха последвани от три кучета. С тях излизаше вече по анцуг (блестящият костюм отдавна беше станал блестящ парцал) и демонстрираше как се надлайват противници по избори, как се хапе другомислещ и — накрая, на бас — борба без правила за големия кокал.

А до онзи ден извеждаше двете си котки за новата атракция — как мърка роден правозащитник под вносна длан и как фучи, съска и драще по чужд микрофон, а — накрая, на бис — как лови шарани в местната мътилка. Но и за котките парите не стигаха, та ги пусна да правят конкуренция на пенсионерите край кофите за боклук...

Старият дресьор бавно отпиваше от бирата си, крепейки тенекиената кутия. Последното му богатство, най-масовият и актуален номер — атракция на дресирани бълхи, търсеци само капка кръв за биологично оцеляване...

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА РАЗТРОПАНИТЕ ДАНИ

От другата ни страна седяха две дами. Възпитано назовани. Иначе бих ги определил като „лелки“. Но — бизнес лелки! Едната тъкмо беше взела думата и не даваше признаци да я остави поне за малко:

— Такава съм си, сестро, разтропана. Още в училище за мен казваха, че знам и две, и двеста. Само мама все ме кореше, думаше ми: „Чети, Дано, че за никъде не си!“. Ама мама беше прост човек, текезесарка, не разбираше и от онова, миналото съвремие, та камо ли от днешното.

Аз така се и омъжих, с чалъм. Докато Цанко ме попита на една вечеринка: „Може ли?“ и вече подписваше. И сега даже хората викат, че у нас кокошка пее. Защото една жена трябва от нищо да направи три неща — супа, пола и скандал на мъжа си. Последното е аламинут и се консумира топло. И най-важното — бързо, че да не изпуснеш мъжа. На жената диплома не й трябва, а мъж. Тя да мисли, той да прави. Аз моя Цанко го взех още млада — на осемнадесет бях, в средата на седми клас. Щото даскалите все двойки ми пишеха. Живяхме що живяхме, дойде новия ред, мойто време.

Първо отскочих няколко пъти до Капалъ чарши. Купувам що видя и продавам как падне. Като взеха да се сърдят хората, че боите от ризите остават по гърба, а чорапите падат, без да ги събуват — реших да донеса европейското. Грабнах Цанко да шофира и Петьо, какиното момче, дето учи в немското училище — да превежда, и хайде във Виена. Купих туй-онуй, пък Петьо рече, че искал да види нещо книги и касети. То си е такова — занесено малко, не прилича на леля си. Влезе в един магазин, а ние с Цанко тръгнахме по витрините. Той искаше биричка да пийне в тая жега, ама не му дадох. И у нас има, при това не е с шилинг.

Като гледам, значи, витрините — на едната костюмчета, блузки, панталони, пък цените едни... евтини, та парят! „Влизай, Цанко!“ — ревнах му, че като почнах да избирам, да подреждам... Цели бали натрупах. Продавачката ломоти нещо на австрийски, аз ѝ викам: „Бите ма, стига шпреха, ей сега ще платим. Колко костет ду?“ и ѝ пъхам една хубава блузка под носа. А тя я тегли, ама и аз не и се давам. Посъбра се народ, чувам Петьо дошъл и нещо говори. Цанко взе да ме дърпа назад, а Петьо вика: „Лельо, това не се продава!“. „Що бе, лелин, ето — имам още еврата, дай да го вземем“. А той ми разправя, че това били химическо чистене, пък цифрите показвали колко струват операциите там. Да му се видяло на мярата, и чудесиите...

Ама после наваксахме. Ходихме на едно място край Дунава, накупувахме екстра стока и я разпродадохме у нас. Само Цанко още ми мърмори, щото обувките, дето му ги пробутаха за италиански, за месец цъфнаха. И, като ги поодяла отзад, поне на чехли да станат, сочи ми надписа: „Маде ин Ливан“. Ама като не му върви в живота, аз ли съм виновна, а сестро?

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ОСМА

ЗА ДЕМОКРАЦИЯТА И БЪДЕЩЕТО

Тъкмо да ставаме с олекотени от приказките й глави, до нас се спря някакъв човек. Погледнах го — малей, ама това ли е???

— Здравей! Аз съм не се чуди. Съсухрен, жълт, но още жив. В градския транспорт младите се хият: „Чичка, в отпуск от гробището ли си?“. Жертва на прехода, брат.

А какъв бях преди... Помниш ли оня хулиган, дето го спипах в парка? Как го тръшнах с една ръка? Ама тогава... Защото сега е демокрация и всичко е разрешено. Преди известно време гледам — гори някаква сграда. Тичам, пък полицаи ме дърпат да не преча, а някакви репортерчета ми обясняват, че това било изблик на народния гняв. Пък един такъв народен като ми закрещя... Три дни изкарах в болница. Не, не ме би. Алкохолно отравяне получих от дъха му...

А друг път гледам — изтегнах се едни на моравата, като овце на пладнина. Таман да им направя забележка — зърнах телевизията и се оттеглих. И сега вече не се меся. Оня ден видях как един отваря чужда кола. Ама явно чужда — личи му, озърта се, ключове изпробва... Аз... минах и заминах. Ами ако има я разрешително, я демократичен протест изказва? Вчера пък на улицата зърнах една физиономия, дето я показваха на синия екран. Търсели го, ще знаеш. Е, аз ли да го хвана? Прокурорът го пуснал — той да си го лови. И без това животът ми е сложен — всеки месец напъхвам четирицифрени разходи в трицифрени доходи. И пак чакам демокрацията. Ние не я дочакахме, поне децата да я видят. Но, както е тръгнало — жалко за децата!

ГЛАВА ЧЕТИРИДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА НАДЕЖДАТА И НАДЕЖДАТА

Седим си пак с Митето комшията в парка, тихичко си говорим, кротко от фасовете дърпаме, никому зло не правим. Даже се мъчим да усетим яко подгизналия Кольо Мартинката, който вече втори час ни пее своята жалка песен в рап-жътварски речетатив.

Хлътнал човека във финансовата бездна още преди пет години леко и неуспешно. И отникъде никаква надежда. Двете заплати (неговата и на жена му) едва стигали за временно закрепване на този най-прекрасен и най-безнадежден свят. Решил тогава и хазарт да се спасява — лотария, тото, еврофутбол, бинго. Даже два кашона капачки от някаква лотария събрал пред съседното кафене и всяка вечер по три часа проверявал и търсил като Индиана Джоунс в храма на обречените. Но най-вече на тотото наблегнал, защото с него най-добре живеел. Пускал фиша във вторник и до сряда вечер леката вълна на очакването го люлеела, люлеела. Така и в съботата. Е, понеделник и четвъртък били черни дни, но от следващия пак очаквал птичката на щастието да кацне на рамото му. Или най-малкото във фиша му. Забелязала жена му тази еуфория и го запитала — защо, аджеба, при тая парична суша ходи щастлив. А нашият човек отвърнал чистосърдечно:

— Как да ти обясня, жено? От известно време живея с една надежда...

— Разгеле, сме си дошли на думата — прекъснала го тя — Ти живееш с една Надежда, аз пък от година време се движа с един Иван...

Та това беше историята на Кольо. Сега се чудел каква надежда къде да търси в безнадеждното време.

— Така е, брат ми! — каза Митето — Надеждата умира последна, но надяващите се — първи!

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТА

ЗА КОНТАКТИТЕ С БОГА И СЕКРЕТАРКАТА МУ

— Господи Боже мой, да се свети името ти... да го светна аз само веднъж Митьо Шопа, да види как се вземат и не се връщат сто хиляди евро закуп...

Ох, извинявай, дядо Боже, отвлякох се... Ама ти хубав офис имаш — тихо, уютно, ароматно. И какви постери! Само дето са малко старомодни. Пък и все с голи мъже... Ти, да не би... Ох, извинявай, ама лепни и малко голи мадами. Я да беше видял стаята ми в спортното училище — докато си сглобявал Ева, в такива ъгълчета не си надничал...

А картинките ти май са вносни, нещо на чужбинско пише там. Добре, че нямахме такава шарения в залата — докато зяпнеш, и ще те тушират.

Но, давай по същество, Господи! Я да видя какво ми е написала баба да ти кажа... Аха! Значи — да дойде царството ти... Абе, дядо Боже, много овехтял език ползваш. Давай да преговаряме направо.

Виж сега — има един дето ми дължи маса пари. Направи така, че да ги върне с лихвите. И пет процента комисионни за теб. За свещи. Какъв общ бизнес можем да развъртим с теб... Аха, сетих се! Що не направиш така, че хората на Попчето да гръмнат офисите на конкуренцията? Пък на моята фирма да възложат ремонта? Пет процента комисионни са за теб. За свещи.

А после конкуренцията да бумне офиса на Попчето. И пак мен да извикат. Пет процента — пак за теб. За свещи.

Е, дядо Боже, помогни, а? Пък можем да направим съвместен холдинг. „Бог импекс холдинг“, добре звучи, а? Аз ще правя туй-онуй, ти ще осигуряваш останалото с божествената си сила. И от печалбата — за теб лично пет процента. За свещи.

А, за да разбереш, че съм сериозен бизнесмен, ще издам авансово календар с дванадесетте топ апостоли на годината. И пет

процента от печалбата за теб. За свещи.

Е, това е. Хайде, че ме чакат бизнес дела. Ако има нещо друго — ще кажа на баба да се помоли на секретарката ти Мери. Чао, Боже!

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ВХОДА И ИЗХОДА

Седим пак с Митето комшията в парка, любуваме се на приближаващата пролет и се чудим как така данъчните са пропуснали да се обложат пъпките с по някой евроцент. Отдолу тича задъхан Найден от шестия етаж.

— Ей, аман от избиране — вика той — Избори идат. А много, ама много партии, много нещo!

— Така е — казвам — Знаеш ли кой на този свят са повече от китайците? — и сам си отговарям — Мераклиите за власт. А знаеш ли кои са по-малко от албанците? Истински кадърните.

Найден клати глава:

— Аaaa, много си песимистичен! Ще видиш — тия ще ни оправят!

— Точно така — казва Митето и уточнява — Ще ни оправят, ама в най-лошия смисъл на тази дума...

— Ех, кога ли положението ще стане добро — бързам да сменя темата.

А Митето мрачно проронва:

— Че то вече беше добро... Но кога ли най-после ще намерим изход от тунела, където сами се напъхахме?

— Изхода го остави! — прекъсвам го аз още по-мрачно — Защото и входа затвориха...

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА ЛУДНИЦАТА И РЪКОВОДСТВОТО Й

Седим пак с Митето комшията в парка, от една цигара пушим, че пари за две отрови нямаме, една тема ни вълнува — обещаните на лятос нови пенсии ще стигнат ли да устискаме още малко — преди да ни вложат за вечни времена в последния депозитариум.

По алеята се задава Таньо от горния етаж. Вижда ни, пък присяда до нас.

— Как си? — питам го учтиво.

— Днес съм по-добре от утре — отговаря той бодро и добавя гордо — Внучката взела изпита за странство, та ще я изпращаме довечера.

— Ох, маса пари ще хвърлите — подмята Митето.

— А зетят — продължава Таньо — ще купува кола днес. „Фиат“ е, вярно, ама с покрив...

— Ох, маса пари ще похарчите — вика Митето.

Таньо млъква за миг, пък сетне казва:

— Като я докара — отиваме на вилата. Ще копаем, ще сеем, нали пролет иде, пък с тези заплати и пенсийки...

— Ох, маса пари ще похарчите — вика Митето.

Таньо чак рипва:

— Стига с тия пари, бе Мите! Станали са ти фикс-идея! Баджанакът нали работи в такова, от специалните, заведение, та вчера ми разправяше как един техен луд избягал, но бързичко се прибрал сам. „Тия навън са откачили!“ — им рекъл...

А после Таньо примирено казва:

— Абе, то цялата държава обърнаха на лудница!

— Ааа, не си прав! — обобщава Митето — В лудницата поне шефовете са нормални!

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА НАЧАЛОТО НА СЕМЕЙНОТО ЩАСТИЕ

Седим си с Митето комшията, а по алеята идва Кольо техникът и сяда при нас:

— Охо — викам му — ти си се пременил в новичко.

— Ново ли? — учудва се Кольо — Оле, че от колко години за мен ново е добре изпрано старо. Ще ходим на племенника булка да вземаме, та облякох костюма.

Честитихме му, оживени от перспективата за евентуална бъдеща почерпка. Щото вече сватбите са хептен „комсомолски“, въпреки победилия капитализъм, та даже събиране в заводски стол няма да има.

— Е, а булката? — пита Митето — какъв е сватът? Банкер? Фараон? Митничар? Или поне застраховател?

— Абе... малко е неудобно — каза смутено Кольо — ама е доцент. А майката е музикантка. Но момичето е хубаво, умно, че и скромно, порядъчно...

— Хубаво, умно, скромно, порядъчно — повтаря Митето и го обнадеждава — Нищо, де! Колко семейства са почвали от нулата...

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА СТРАННИТЕ ПАРИЧНИ МЕТАМОРФОЗИ

И, таман си викаме, че е време до кафенето да отскочим, минава Цеца с пощата, която ни връчва едни бели пликове. Та си седим още с Митето комшията в парка, разглеждаме некролозите в пликовете — съобщения за дължимите суми на разните монополисти, с многоминутно мълчание изпращаме надеждите си за някои наложителни покупки.

— Мите, Мите — казвам аз — какви бяха тия цени, какво беше това чудо...

— Европейски са — разяснява Митето — Ходят министрите по светя, купуват туй-онуй по тамошните цени за домочадието си, пък сетне — хоп! — тупнат народа с някое увеличение по джоба...

— Добре, а заплатите? А пенсиите? А детските? А стипендиите? — правя опит за изброяване.

— Е, така ще е! — отсича Митето — Въвеждат това, което виждат, пък ние като нямаме пари да отидем и видим... Ама нали хвърлиха по някой лев отгоре на пенсиите, радвай се! Тъкмо за хляб ще има. При условие, че го ядеш на тъмно и студено. Без вода, при това.

— Лошо! — казвам примирено — И една студена вода не можем пи. Я колко пак я вдигна ВиК-то!

А Митето замислено гледа към почернелите тополи, мрачни и сухи като пенсионерска опашка и вика:

— Ех, братче, нищо не разбирам от икономика. Кой ще ми обясни защо преди, като вземах малка пенсия, и за почерпка дори оставаше, а сега, когато все я увеличават с някой лев, за нищо не стига?

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА АНДРЕШКО И ПРАВИЛНИЯ СЪВРЕМЕНЕН ПРОЧИТ НА РАЗКАЗА

— Ще стигнем рано, господине. Преди „Панорамата“ ще стигнем даже — рече младият таксиджия и даде газ.

— Как ти е името, уважаеми български данькоплатецо? — попита господинът учтиво.

— Ендрю съм кръстен, господине, но ми викат по селски Андрешко, на дядо ми. Развалят хубавото име.

— А-а-а, тъй, тъй... Андрешко... Може ли да мина на „ти“, Андрешко? Добър гражданин си ти, Андрешко. Всички станяхте такива. Научихте се да си плащате данъците цивилизовано, често и навреме. Ето — затова ви уважавам! Гледам ви в данъчното — доброволно внасяте дължимото, не се опитвате да мамите властта. Е, има някои... Добре, че са единици...

— Как така, господине? Нима има граждани, които да не желаят да помогнат на държавата, да не искат да ѝ дадат данъка, не щат да увеличават бюджетния излишък? — изтръпна Ендрю.

Господинът в кожух от изкуствена кожа махна с ръка. Изглежда хич не му се говореше за лошите единици. Но все пак продължи:

— Играе ни един вашенец там... Дяволува, крие доходите, декларация даже невярна подал! Станой се казва. Но ще го науча аз! Не може така — цял народ се втурнал да строи светлото капиталистическо бъдеще, а той... Лъже държавата, лъже Фонда, дори управляващите се мъчи да излъже!

Андрешко се умълча. Какъв резил за селото! Какво ще кажат хората от областта? Всички с радост изпълняват гражданския си дълг, а Станой... Трябва да получи заслуженото, трябва! Разбира се, после Станой ще срещне Ендрю, кратко ще наведе очи, разбрал грешката си, сетне ще го покани в барчето на скоч с фъстъчки. И там ще рече: „Ти доведе данъчния, Андрешко, ти ми помогна да поема по правия път!“

Пък сетне ще отскочи до пощата, ще изпрати дарение на някоя фондация, че и авансово още данък ще внесе.

Андрешко усети как го обливат вълни на гордост, разбра, че и той ще направи нещо за държавата, пък даде газ и извика:

— Ей сегичка ще стигнем селото! За коалицията и държавата — напред!

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА ЖИВОТА-ПРИКАЗКА

Седим си с Митето комшията в парка, каним се да тръгваме, но пак важни проблеми пазарни обсъждаме. Идва при нас Илийчо от долния етаж — и той пазарувал, и той с почти празна чанта и вакуумизиран портфейл се завръща.

— Какви цени, какво нещо... Ужас — казва той запъхтян.

— Така е — викам аз — И аз бях на пазара, но аз си имам тактика и стратегия, та по-евтиничко ми излиза. Оглеждам, пък кимам на продавача: „Момче, загърни два картофа за супата“ и той увива. „И едно морковче за вкус“, той загъва. „Хайде и една ябълка, че внучето има рожден ден!“, той загъва. „Ориз да ти се намира?“. Той шашардисан пита: „Ама колко зърна искаш?“. Но нищо, аз свикнах, и продавачите ще свикнат... ново време настъпи. На реалния социализъм му видяха сметката, ама реалният капитализъм ще ни довърши.

А Митето философски обобщава:

— Приказка е сега животът, приказка. Обаче, ние се оказахме героите, дето били на пиршеството, но по мустаците текло, а в устата не влязло...

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА РИБОЛОВА И ПРАВОСЪДИЕТО

А днес е неделя. И ние с Митето отскочихме до близките блата — младостта да си спомним, с някое рибе бюджета семеен да подпрем. Пък и да си починем от проблемите, дето мащехата-държава ни стоварва ката ден. Та — седим си с Митето комшията на брега на бившето селско езеро, настояще блато, и се опитваме да прильжем някоя рибка да клъвне. Но рибата не е електорат, не се хваща на празни приказки и обещания за полет към висините.

Все пак, от живота отдъхваме, чист въздух дишаме. И други будали клечат наоколо, сегиз-тогиз някой изпищява или измучава от радост, нещо сребристо излита от водата и каца в рибарската чанта. А пък на един му върви като наркоман на бой. Вади риба подир риба, оглежда ги и... хвърля едрите в реката, а ситните изсипва в кошницата.

Погледах известно време, пък сбутах задрямващия Митьо:

— Мите, тоя да не е откачен? Знае ли, че ей сега може да мине някой ловен надзирател и такъв акт ще му друсне, загдето лови дребна риба?

Митето се протяга сочно, дърпа от фаса свеж цигарен дим, сетне тихо обяснява:

— Навик, братче, навик! Тоя е от правосъдието, свикнал е само дребни рибки да лови, а едрите на свобода да пуска...

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ОСМА

ЗА МАЛКО ВРЕМЕ ДА СЕ ПОРАЗХОДИМ ИЗ ЖИТИЕТО-БИТИЕТО МИ

Поунесе ме рибарското спокойствие, заляха ме едни спомени... пенсионирах се баш, когато монетарната мелница смля левовете на стотинки. И оттогава не само не мога да свържа двата края, ами едва ги издържам. Все повече се отдалечават в различни посоки. Отначало бях песимист, но сетне разбрах, че е безнадеждно. Винаги е било така — песимистите предвиждат трудностите, оптимистите ги изживяват. Пък и действителността се размножи — едно ни говорят, друго четем, трето виждаме.

А и животът все повече поевтинява — нали не е стока от първа необходимост и ни го пропиляват безплатно. Толкова трудно стана, че все повече ракия трябва, за да възприемеш света. Но, като бръкна в джоба, се сещам, че нямам желание за пиене. И в магазините нямам желание. Слушам, гледам рекламите и си викам: „Е, и? Какво като ми е нарушен киселинния баланс? С два зъба «Орбит» не мога сдъвка, с две стотинки не мога си купи“

Вярно, и преди беше тежко. Излизам, например, вечер от портала на завода и влизам в магазина. Жената имаше задължение да купува за ядене, аз — за душата. Да речем, ще идват сина, снахата, внучетата на вечеря. Вадя мрежичката от джоба и почвам: „Я, моме, дай кило домати... Не — две дай! Краставички... Момче, резни половинка шунка. И оная подковка дай!“. И половинка гроздова, защото със сина не сме пиячи. А може да се разприказваме — я още една. И ти е тежко — пустата мрежа ръцете ми откъсна. А сега е едно леко, леко — и на ръцете, и на стомаха. Природно съобразен живот!

Оня ден реших, че ние — пенсионерите вегетарианци, имаме нужда от разтоварващ ден. Гледам — дроб. Е, мисля си — като субпродукт ще е по-евтиничко нещо. Като видях цената... „Абе, младеж, викам на продавача — аз не го искам за трансплантация!“ Но като видях как нервно заточи ножа, си тръгнах.

А и децата вече усещат. Внучетата ти думам. Баща им се прибра вечер капнал и сутрин, още несъбудил се, излиза. И да речеш, че е прокопсал... Работата такава тежка, работното време толкова дълго, че работодателят даже не внасял осигуровки — без това бачкаторите надали ще избутат до пенсия.

А внучката гледа, слуша и расте. Минаваме онзи ден край щанд за играчки, а тя ми вика: „Дядо, купи ми кукла“. Какво да й кажа? Спряхме, а тя казва на продавачката: „Куклата защо е затворила очи? Да не я е срам от цената?“. И докато момичето се усети, попита за цената на един гумен крокодил. Като чу очите и станаха на чинийки: „Ама вие жив ли го продавате?“, пък ме затегли към люлките.

Изобщо — прав е Митето — живеем си като в приказка. Колкото по-нататък отиваме, толкова по-страшно става.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА КЪСМЕТА НА ЧОВЕКА

Седим си с Митето комшията, значи, край блатото, тихичко си говорим, кротко от фасовете дърпаме, никому зло не правим. Даже и на рибите, което е видно от празните кошчета. И тъй като сме успели да обиколим в съботата пазарчетата и да изпразним пълните портмонета в почти празните чанти с продукти, бавничко си философстваме.

— Животът — казвам аз — не е никакъв път. Той си е чисто и просто една греда над пропастта — тясна, хлъзгава. Пускат те на нея, бутат те и викат: „Върви! Пък може и да не паднеш!“. Обаче, или някой се мъчи да те спъне изотзад, или друг насреща ти крещи: „Вардаааа!“, или трети се стреми да те напътства кога и къде да завиеш по дъската над пропастта.

— Не, не! — развива своя теория Митето — Животът е скално катерене в планината. Нагоре е що-годе лесно: спреш, починеш, път избереш. Ако не ти хареса — върнеш се и по друг път поемаш. Но ако се откачиш от предпазните въжета, слизането не е по желание!

Кимам с известно съгласие:

— Така е. Тръгне ли ти надолу, край няма. Помниш ли Стефан от „А“ вход? Любеше Пена, ожени се за Мара?

— Помня — вика Митето — Не му провървя.

— Купи си апартамент, реституираха го и той остана с пръст в уста. Внесе пари в банката — тя фалира. Почна работа в една фирма — шефа ѝ го прибраха на топло. Магазинче отвори — обраха го.

— Така е — потвърждава Митето — Не му провървя.

— А пролетта умря жена му. И се оказа, че е завещала всичко на племенника си.

— Така е — кима Митето — Не му провървя.

— Тъй, де! Ама Стефан се спомина преди нея.

— Така е — пак продължава Митето — като не му върви на човека...

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТА

ЗА ИСТИНСКИТЕ ПРОФЕСИОНАЛИСТИ

— Всички ли дойдоха? Косьо, остави помпата в ъгъла, тук няма никой за застраховане. И тъй — откривам съвещанието. Колеги, всички познаваме детайлно работата си. И печалбите си знаем. Или поне се опитваме да узнаем. Но, кажете — какво е това? Накупихте си модерни коли — добре, мезонети — бива, вили — нормално. Обаче, вчера какво видях при Чушката... ъъ, господин Чушкарев? Шест цистерни пълнят басейна му с шампанско — така искала жена му! Рано е, рано е, колеги! Засега се налага да живеем скромно, макар да не е по джоба ни. Да сдържаме потребностите си! Да работим! Аз не съм ви социалистически директор — непрофесионализъм няма да търпя! Момент, телефонът... Ало? Да, застрахователно дружество „Всичко коз“... Откраднали са ви колата? Момент... Мишо, я виж дали в гаража няма сребристо „Волво“. Ако няма — намери! Ало... В четири следобед ще е пред вас... да, такава е таксата... в евро... плаща се веднага, че може и на парчета да я намерим. Приятен ден!... Пак звъни... Ало? Паспорт? Международен? С какъв печат — истински или фалшив? Защото с истински е по-лесно и по-бързо. Я, колко народ е на хонорар при нас. Идете при капитан Петров... Какво като ви търсят? Кажете, че сам сте намерили. Подслушват ли? Зная. Зная и кой подслушва. Мишо! Мишо! Изключи този телефон от подслушването!... Готово! И поздравете капитана. С евро, естествено... Така! Къде е Пешо? В затвора?! Какво прави там?... Аха! Добре, да му се занесе видео и подходящи филми. Да гледа и подобрява квалификация. Впрочем, остави — няма време. Кой в прокуратурата е на хонорар при нас? А кой доктор? Ама какво като е гинеколог? Да уредят и го пуснат по здравословни причини. Аз не съм ви социалистическа власт, безделници няма да търпя! Да излиза от ареста и да се хваща на работа! Вие там, в ъгъла! Много пушите! Не стига, че е вредно, ами и един познат следовател ми се оплака, че в апартамента дето

обработвахте онзи ден, било пълно с фасове. Объркали се кои да махнат, та се наложило да арестуват тъжителите. Накратко — искам работа, организация и дисциплина! Ние не сме никакви бандити, а организирана професионална престъпност! Че ние утре и партия ще си купим — тогава какво? Няма да внасяме хаос в парламента, я!

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ТЕЛЕВИЗИЯТА И УРОЦИТЕ ѝ

Пак нещо се раздремахме с Митето. Рекох да се поосепня малко, огледах се — що да видя? Седнал един колега с въдицата, заметнал, но не зяпа в плувката, а в портативно телевизорче. Ха сега де! Хем бягаме от омаята на сандъка, хем като наркомани не можем се откъсна от него. Усетиха тая наркозависимост и търговците на дъвка за очите. И ни занатискаха разни телешефове да плащаме високи такси за телевизията, дето я търпим в домовете си. А да осигурят мляко против вредните излъчвания — не се сещат. И ни залива теленаркотикът, ходят децата замаяни и си пеят за „Фундуня“, радват се девойки, че поне „Сникерс“ ще ги задоволи, пенсионерите и бедните дъвчат корички под звуците на „Хрус — хрус, страхотен вкус“, мъжете разбират, че освен жените им има и уиски с характер, та започнаха се гипсират с „царкировка“, жените се гледат лепкави разточени сериали без смисъл, защото „Тефал“ мисли за нас, безработните и бездомните топлят ръце около кафе „Класик“ — малко кафе, много топлина — докато от топлофикация и за него не поискат пари. Ката път всяка вечер гледаме суперекстраултрафилми за таласъми, вампири, креативни борби, мощни бицепси и пилешки мозъци, мафиотски трепаници и комбинации, но... скучаем. Че кога тия американци са виждали, например, афери като „Сапио“, „Оня списък“, „Белите брези“, пирамиди и фараони?

За двадесет години нашенските неорганизирани престъпници изпълниха поставената някога задача — настигнаха и задминаха Запада. Да не говорим за новините: коктейлите, банкети, ревюта и — политици, политици, политици. От всякакви бои, с всякакви превози — „Мерцедеси“, „БМВ“ или файтони, побрали цялата партия. И ако преди година същите едва ли не се молеха пред портрета на Тато, сега се молят само пред една икона — огледалото.

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА МОРАЛНИЯ КОРЕКТИВ

А пък нас други неща ни вълнуват. Макар политическият разврат и в нормалния живот на нормалните хора да нахлу. Ето — преди няколко години залових се нова къща да дигна. Грабнах кирката и зарових земята — основи поставям. А синът, седнал на един пън, дъвче нещо и вика:

— Тате, първо трябваше старата къща да бутнеш, та на чисто да почнеш.

— А къде ще живеем? — питам.

— Аз ще се изселя на гурбет при приятели в съседното село, пък вие с мама ще се оправите някак.

— Защо не дойдеш малко да ми помогнеш? — питам.

— Тц! — вика синът — Аз стачкувам, защото не желая да направиш къщата по мой план.

— Ти, сине — казвам и сменям кирката с лопата — като почнеш своя къща — по свой план я прави. А сега ела помогни, дълг ти е...

— Ама, че си егоист — казва той — та ти си вече миналото, аз съм бъдещето. Значи аз трябва да ти казвам каква къща да ми построиш. А що се отнася до помощта — сега нали ти помагам? Съвети ти давам, на ум и разум те уча, каква къща да ми построиш ти обяснявам. Дето викат политиците — морален коректив съм ти. И очаквам света да ми наредиш, та и аз като ония в съседното село да си поживея.

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА КОМПЕНСАЦИИТЕ

Абе, млади, стари — различно мислене. То и хората на една възраст се различават. Ето, покрай тия икономически пирамиди, триъгълници на властта, изпразнени от липсващата инфлация джобове и пълнени с розова мъгла от телевизията глави, съвсем забравихме приятелите си. Освен ако ни трябва заем. Но онзи ден приятелят ми Пешо не ме търсеше за пари. Даже не мислеше за тях, защото, като седнахме и поръча по едно, забрави, че се плаща. Е, аз по навик измъкнах портмонето.

— Брат, кажи — развълнувано преглътна той първата чаша, как ще е на английски „гаден комшия“?

Признах му, че с английския сме като с шефа — поздравявам го, но той не ме вижда.

— Ами сега кой ще ми напише писмото — тъжно рече Пешо и преглътна моята царкировка.

Явно добре трениран бе, та не се гътна. Аз пък викнах по едно. И след това го заразпитвах.

Връща се, значи Пешо от командировка — жена му го посреща с израз като че е пила миналогодишен оцет или гледала български футбол. Абе, рекъл си, тая жена защо ми се мръщи напоследък? И един ден й казал, че пак заминава, но се върнал и... знаете какво заварил. На Запад му викат „интересно положение“, а ние караме по обуцарски. И то на чий калъп? Познахте — комшийския. Сега искал да пише писмо до Страсбург, да съди държавата.

— Моля? — викам и се пуля.

— Ами така си е — казва той — Къде гледа тая държава? Преди имаше квартални, домоуправители, другарски съдилища, клюкарско информационно бюро... А сега? Кой пази морала? Държавата спи. И значи съм в правото си да я съдя. Щом ще компенсират налапалите пирамидалните въдици, ще раздават компенсации за лоша реколта,

суша, дъжд, непродадена стока — защо и мене не компенсират? Кой ще готви сега, кой ще пере? Кой зиме ще подпъхва юргана зад гърба ми? Компенсация и туй то!

Глътна отново чашата (петата) и задъхано ме попита:

— Ако го напиша по-жалостно, дали няма да ме компенсират с Анджелина Джоли, а?

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА НЕДЕТСКОТО ДЕТСТВО

Както и да е, тръгнахме си с Митето по християнски — с празни кошници. Автобусът ни стовари близо до комплекса, та седнахме за малко в паркчето. А тъкмо там се вихреше някаква детска група. От ония, дете ги събират частните госпожи в неделя. Нали е почивен ден, детските градини не работят, а богатите родители искат да си отдъхнат от бизнеса и потомството. Плащайки си честно откупа, разбира се. Та от скука се заслушахме в младата (нейде над четиридесетте) госпожа:

— Деца, деца, не се пръскайте! Моля ви, само на детската площадка! Я вижте колко неща има тук — играйте си на воля... Петьо, пусни Катето! Защо си я стиснал така? И то в автомобилчето?... Играете си? А-а, ти си директор, а тя секретарка... Мите, Ванчо, на какво играете? На шофьори? А защо само седите в каросерията? Аха, вашите коли са на ремонт... Но Живко управлява? А, той ви карал за бира. Не сте ли малки? Добре, добре... Мери, защо влезе в къщичката на вещицата? Магазинерка си, добре... А защо слагаш тези листчета? О-о, сменяш цените с по-високи... Петьо, остави куклата на Червената шапчица, ще я счупиш! Какво искаш? Да вземеш баничката от кошницата? Недей, остави я за вълка. Ако е купена от пазара — той ще отиде направо в Червената книга. Ники, хвърли този камък! Не! Ох!... Не по мен! Ще те заведе при баща ти, та да видиш!... Какво?... Тази дума от кого я научи? От баща ти?! Ах, ако го срещна! Той къде работи?... Застрахова по магистралата? Поздрави го от мен! Играй си, моето момче, играй си!... Гоше, ти какъв искаш да станеш? Летец-изпитател? Но нали вчера искаше да си търговец като татко си?... Аха, работата на летеца е по-безопасна, разбирам... Ани, защо се напъха в кучешката къщурка? Не лай, моля те!... Чиновничка в съвета ли си?... Станчо, защо наричаш Ваня коза? Ваня! Не му казвай говедо! Грозно е! Играете си на семейство ли? Това не е игра за културни и възпитани деца! Дръжте се примерно, както родителите ви вкъщи... Не се бийте!

Кой ви каза да се биете?... Как така аз? Кога?... Ама у вас така ли...
Добре, добре... А ти, моето момче, защо си такъв унил и опърпан?
Къде работят родителите ти?... Учители? Не плачи, не плачи... Ще
пораснеш, ще започнеш истинска работа и ще заживеете като
нормални хора... Деца, хайде стига толкова действителност, да се
прибираме в апартамента ми!

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА ПРИВАТИЗАЦИЯТА

На тихата поляна в средата на пазарната джунгла в паника се втурна красавец елен. Но това беше последният му опит за спасяване. След него от храсталаците изскочи преследващата го глутница — вълци, мечки-стръвници, лисици, чакали, дребни хищници. И с пламтящи от алчност очи се нахвърлиха върху му...

Падналото тяло заразкъсваха вълците и мечките. Останалите, дребосъците, налякали в кръг наоколо, облизваха гладно муцуни. Само хитрите лисици успяваха да се промъкнат покрай остриите зъби и да отмъкнат късче.

След като се наядоха, заситените хищници се дръпнаха настрани. Водачът на глутницата уморено кимна към дребосъка:

— Е, добре — започвайте масова приватизация!

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА ДЕМОКРАЦИЯТА

Погледах след отиващите си дечица, погледнах къцация с носа си Митето, погледнах към тихото небе и се замислих. Колкото и трудно да е.

Демокрация. Така и не разбрахме как дойде. Почти като в Америка — на мъжете разрешават да присъстват на раждането като компенсация за отсъствието при зачеването.

Иначе българинът е стабилен човек. Той може да прави всичко възможно за децата си, за да има оправдание, че не прави всичко възможно за децата си.

Демокрация... Време за усилено раздвижване на мозъците. Още древните са забелязали, че при празен стомах кръвното отива в мозъка и той работи по-интензивно.

Навсякъде обяви:

„Поет продава лира срещу английски такива. Пея само «Хелюу, долар». Но за най-предлаганите стоки няма обяви. Бързо се разпродават честта, съвестта, родината.“

„Няма нужда от часовници. На 15 минути — кражба, на половин час — обир, на час — изнасилване, на три — убийство. И да имаш часовник — ще ти го приватизират. Затова и носим само паспортите — по-бързо да ни опознаят в болницата или моргата. Във военните заводи — конверсия. От два танка правят леген. И струва колкото два танка.“

„Режим на тока няма. В щатите бил два пъти по-слаб — 110 волта, при нас — 220. По пътя половината го крадат. Но пък го плащаме два пъти по-скъпо. Демокрацията победи. И по стара традиция на победителите дават известно време за грабеж. Ала не свърши ли вече?“

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА ТЕЛЕФОННАТА ЛЮБОВ

Макар новата пазарна демокрация да дава неочаквани възможности на неочакващите късмета си хора. Ето какво ставаше в съседния до градинката блок.

— Ало?... Добър ден, сладур... Да, еротичен клуб за експресни сексуслуги „Души в ушите“ е насреща... Казвам се Рамона, а ти?... Галин... Такова секси име, такова мъжествено име, такъв покоряващ тембър! Аз съм твоя робиня вече, искай! Прави, каквото искаш с мен, любими мой!... Ох, роклята ми!... Бельото... Какъв си звяр, как мачкаш... Не, не, не-е... Да, да, да, да-а-а... Ах, недей! Аз сама... О-о-ох!... Още! Колко ми е хубаво! Давай, давай... Ще ме смачкаш... Така, така! И тук... ох... ох... ох... А тук? Добре, добре!... По-нагоре... да, да, да... Ох, не-е-е... Още-е-е! Отмалях... сили нямам вече! Колко ми е леко, колко ми е топло! Галинчо, нали и утре ще ми се обадиш? Да, пак по това време... Твоята Рамона чака и стене... от желание... Нищо, остави ги вашите — те са стари и не разбират, че момчетата от осми клас вече са мъже! А ти... О, ти си полов атлет! Ти си Херкулес! Ти си... нямам думи! Обади ми се — искам отново да ми стане така... така... хубаво... Обади се!

Тя затвори телефона. Работа като работа. Да не би баба Янка да се чувства по-леко, като мете складовете на Ванчо Мряната? Ами на дядо Миньо, дето преди вардеше фалиралата Североюжната банка?

Добре поне, че се сети да провежда телефонните сеанси, когато племенницата ѝ — пенсионирана медицинска сестра, идва да я разтрива със загоряващи мехлеми, та да поукроти малко хроничния ревматизъм. Така и стоновете са по-убедителни, и хроничният ревматизъм олеква. Пък и като се намесят уж забравените спомени от младини...

И, като пъшкаше и охкаше, баба Рада — звездата на еротичния клуб, тръгна към кухнята. Да пийне едно наистина разгоряващо чайче.

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ОСМА

ЗА ДЕТСКИТЕ ПРОБЛЕМИ ДНЕС

А наблизно своите проблеми обсъждат децата. Ей ги — виждат се отдалеч. На масата до прозореца седят Васката, Еди и Косьо от IV „б“ клас, бавно смучат през сламка оригинална „Кола“, внимателно подбират шоколадчетата от голямата ваза на плота и спокойно отдъхват след учебната седмица. До тях стои тихо и примерно келнерът — бащата на Косьо е поел шефство над заведението и срещу добър процент го брани от други кандидат-покровители. Дневният бар-кафе-сладкарница „Суперлит“ (бивш стол на елитната гимназия) е почти празен в тоя час. Само две баби злъчно и сочно се радват как стават все по-богати с всеки скок на долара и мечтаят още реституирани имоти да грабнат. А един изтупан дядка с папионка, седнал помежду им, прави бързи изчисления на коя от двете да предложи сърцето и каквото друго е останало от органите му.

— На Петьо от нашия вход му подарили мезонет като награда, че е завършил срока без двойки — казва Еди и налапва едно шоколадче.

— И живее отделно от техните? — възхитително се учудва Косьо.

— А ти какво искаш? Човекът е вече в шести клас, има право на личен живот — отговаря Еди — Ама що пари му струваше тоя успех — за частни учители, за бодигард...

— Това пък защо? — прекъсва го Васката.

— Да стои в час зад него и пази никой да не преписва от тетрадката. Щото много авантаджии се навъдиха...

— Така е — каза Васката — Човек плаща за нещо и иска сам да го използва. А и качествено трябва да е. Ето — моето контролно по аритметика, дето го направи онзи професор... забравих му името — един ли е, при мен даже доценти идват... Та това контролно го предложили за Нобелова награда.

— Ще ти я дадат ли? — пита Косьо с лека завист — Нали друг го е писал?

— Че аз нали съм си платил? — учуден от такава трактовка казва Виската — Плащаш и получаваш стоката — това е пазарната икономика. Тате поръча да няма двойки за срока, донесох му тромбетата и веднага ми връчи петстотин евро премия. Е, беше обещал да ме вземе със себе си до Италия — ще ходи по една далавера, но като нямаме ваканция...

— И какво от това? — пита Косьо — Даваш десет евро на училищната лекарка и готово — връчва ти бележка даже за цял месец.

Виската замислено дъвче шоколадче.

— Това е добра идея! — казва той — Ама нещо закъсах с еврото. И джобовете да изтръскам — повече от седем-осем няма да се намерят...

Еди е искрено смаян:

— Че кога успя да ги изхарчиш?

Виската покровителствено обяснява:

— Животът поскъпва, братче! Заредих колата, на шофьора дадох някоя пара, та да си пие спокойно кафето, докато ме чака пред училище, Мимето от „а“ клас почерпих... С две думи — хвърчат...

А после, леко смутен, казва:

— Еди, дай на заем сто евро. Довечера бащата се връща от една далаверка и ще ти ги дам.

— Няма проблем! — бърка в джоба Еди и вади руло — Какво ще купуваш? Или реши най-после да инвестираш в моя холдинг?

Виската въздъхва:

— Ами, къде ти сега такива пари... За закуска ще ходя. Бензин до „Шератон“, на шофьора, на бодигарда, на портиера, на келнера... И, колкото останат — за сандвич.

— Да-а, така е — казва Косьо и лапва ново шоколадче — Какви времена настанаха — децата пари за закуска да нямат...

ГЛАВА ШЕСТДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА... АБЕ, КАТО СМЕ ПОЧНАЛИ ЗА СЕКСА...

Голям поразеник беше дядо Иван, голям безбожник! Особено ако видеше хубава жена — тичаше подире ѝ, даже когато вече не го държаха краката. Това и доведе тъжната процесия до мястото, където шегаджия бе написал: „Одиш каде одиш — па тука ша додиш!“

Остана вдовица баба Мария. Добре, че имаше къща в града, даде я под наем, та по-леко преживяваше. И от скука почна да чете разни книги, дето разправяха за духове, задгробния живот, преражданията. Изучи спиритуализма, купи кръгла масичка и една вечер, треперееща от вълнение и страх, се зае да извика духа на дядо Иван. Въртя тя, що въртя чинийката и изведнъж глас рече в тъмното:

— Какво има, Маро?

Трепна баба Мария, едва не падна от стола, но попита:

— Ти ли си, Иване?

— Аз съм! Казвай, че имам работа!

Зачуди се баба Мария. В книгите не пишеше в рая или ада душите да работят. Пълна безработица! Или песни, мед и масло за праведниците — или огън, скари и грешници в пъклото.

— А какво правиш, Иване? — попита.

— Ами-и... сутрин се събуждам, закусвам и секс, секс, секс — до обяд. После хапвам, почивам си малко и пак — секс, секс, секс... Вечерям и пак — секс, секс, секс. На другия ден отново...

Кипна баба Мария. Ама господ ли, дяволът ли — какво гледат? Защо не го окачат, както трябва на един ченгел, та поне там да миряса дъртия козел?

А гласът се изсмя:

— Забравих да ти кажа — не съм на ония свят, а в една зайцеферма. Преродих се в мъжкар за разплод.

И доволно смеейки се, гласът затихна. Зайкините чакаха.

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТА

ЗА СИСТЕМАТА И НАВИЦИТЕ

Колегите намираха сержант Иванов за много добър и услужлив човек. Даже подмятаха, че ако се беше родил жена, с това неумение да отказва — от родилното няма да излиза. И шофьорите смятаха така, послушно кимаха на съветите му и даже не го оставяха да извади кочана с талоните — бързо си плащаха, без да искат документ. Но тази вечер приличаше на готвещия се да изригне вулкан Кракатау. Настроението му не подобряваха нито дневните добиви, сгънати в горния джоб, нито двете водки, оригинално финландско производство край Ихтиман, топлеци храносмилателния му тракт. Защото, докато се разтоварваше с тях в кварталното капанче, комшията му Димо подметна:

— Моят Петьо решава по цял ден задачи за кандидатстудентския. А Митето готви ли се поправителния изпит?

Предусетили динамитното му настроение Митко — кльощав и пъпчив дангалак, и майка му, бяха приготвили умиротворяваща атмосфера. В хладилника трепереше от студ шише домашна ракия, в салатата се потяха на златни капки доматиите и краставичките, а чехлите чакаха примерно до вратата.

— Митко! Бележника! — изрева сержантът от вратата.

Майката подаде бележника на сина си, кимна му окуражително и го побутна към антрето. С трепереца ръка Митко го подаде на баща си, тъй гневно го отвори и... се вторачи в лика върху банкнотата, украсен с цифра петдесет.

— Хм! — измърмори Иванов укротено — гледай повече да не се повтаря!

След което с опитна ръка прибира банкнотата при днешните добиви.

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ОПАШКИТЕ И СИСТЕМАТА ЗА ОРЕДЯВАНЕТО ИМ

Стоим оня ден с Митето комшията на опашката в пощата, чакаме за пенсиите, интересни разговори водим, интелigentни реплики слушаме.

— Ох, Боже, Боже — вика дребна баба отпред, какво доживях, Боже — страната ни е земен рай, а само дяволите живеят като богове!

— Мина ни времето, Минке — казва съседката й — сега младите успяват. Нали знаеш Красето от третия етаж — двама мъже, осем любовници, десетина годеници смени и пак не се оплаква.

Митето не издържа и в свой си стил подметва:

— Така е — за да успява днес една млада жена, краката й трябва да имат различни гледни точки...

Дребното бабе кима съгласно:

— Прав си, комшу, тъй е. Лятос това Красе отиде на море без пари, без багаж, дето се вика — по едни бикини. И от чантата не ги е извадило дори, но куп пари донесе. Сега е уважавана собственичка на дом за срещи и разтухи. Всички в квартала я познават. Е, и на мен викаха „Добър ден“ навремето, ама то беше заради една грамота и значка за ударен труд...

— Стига с тия недемократични спомени! — казвам уж строго — Остава да ни разправиш какво е пишло във вестниците тогава, какви филми са давали, какви песни сме пели... Я гледай телевизията сега! Истинско, ама съвсем пълноценно отражение на живота е вече. Никакви работници, никакви селяни. Съобщават ти кой кого и как убил, кой, къде, какво е ял, розови сериалчета... Абе, ти не ги ли гледаш? Ей това са демократично свободни жени: тоя обича, с ония спи, третия люби, четвъртия е мъжът и... Ония вътре защо се бавят толкова? Ще речеш, че пари броят.

Плешив, все още младичък пенсионер — да има, да има, седемдесет, наднича и вика:

— Смятат нещо... Вярно ли е, че въвеждат нова парична единица — една пенсия?... Властниците да получават по-малко пари — кой по 20, кой по 25, кой по 30 пенсии. Да не правели лошо впечатление, знаеш?

— Не съм чувал — казва Митето и въздиша — Всеки си носи кръста към своята Голота, ама управниците носят нашия. Че и тесли и гвоздеи са ни понесли... Минавах ония ден край гробището и срещнах погребение. Свалих шапка, разбира се, пък си викам: „Ех, братче, братче... Ти си добре, ами аз като още живея!“

Прегърбеният се разкашля, извади носна кърпа, избърса сълзите, пък промълви:

— Абе, дойде ли тая демокрация най-последно, или ще става още по-лошо?

Отклонявам се от мрачните приказки и казвам:

— Аман от опашки. Всеки месец висим тук за грошове!

А Митето ме успокоява:

— Както оредяваме, ще става по-лесно — ще се чака на по-къси опашки...

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА ОПЕРАЦИИТЕ, ОПЕРАТОРИТЕ И ОПЕРИРАНИТЕ

Като се поогледам и замисля (не е трудно, аз няколко пъти на ден дори го правя), все се сещам за една медицинска история. Та в едно медицинско учебно заведение дошли чужди знаменитости. И решили да ги помолят да покажат на студентите как се прави операция. Ония с радост се съгласили — като МВФ и Световната банка на наша молба. И ето ви картинката.

Примерно унесен, пациентът лежеше на операционната маса, яко стегнат с ремъци и метални скоби. Вратата се отвори и с уверени крачки влязоха чуждестранните светила, следвани от мургавия асистент в ролята на преводач.

— Моля за тишина, колеги! — ненужно подкани той присъстващите — Да ви представя нашите учители! Те ще направят показана операция, като демонстрират най-новата си спасителна техника. Пациентът как е?

Дежурният се наведе към ухото му и дискретно прошепна:

— Замаян е. От време на време се опитва да се надигне, но го успокояваме с някой шок.

Асистентът кимна доволно и каза:

— А сега моля за внимание!

С бързи и резки движения светилата размахаха скалпели и като си разменяха уточняващи реплики, започнаха операцията. Извадиха сърцето и го заоглеждаха. После го метнаха в един леген.

— Сърцето е здраво — преведе асистентът — Причината за болестта е другаде!

Измъкнаха дробовете.

— И дробовете са здрави! — преведе асистентът — Причината за болестта е другаде.

Дробовете последваха полета на сърцето. А гостите вече вадеха стомаха.

— Ама, господин асистент... — опита се да каже нещо Гошо, най-небрежният и любопитен студент.

— Тихо, тихо! — прекъсна го онзи — Гледайте и се учете!

Работата вреше и кипеше. Светилата набързо разфасоваха и транжираха пациента, а асистентът послушно кимаше и превеждаше:

— И черният дроб е здрав... и далакът... И бъбреците...

Накрая хирурзите отпуснаха ръце.

— Пациентът е бил здрав. От какво е умрял? — преведе автоматично асистентът.

— Но той... — тихо каза Гошо — той беше жив! Нали щяхте да го оперирате?

Гостите развълнувано си зашепнаха, а сетне единият изрече на развален български език:

— Моля извинение... ние патолози... ние мислим нас каните за аутопсия...

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА ПАРИТЕ, РАЗБИРА СЕ

А после пак си седнахме в кафене-барчето и заприказвахме сладко-сладко. Докато дойде време за отлитане. Митето се разбърза да каже последно слово — последно за днес, май първо за утре, защото не гледахме часовника.

— Е това ще е последното за днес. Щото ей сега ще удари полунощ. Да плащаме!? И това ще стане. Пари има. Един приятел каза, че в България работа има, но пари не дават. А не е прав. Има, но какво да купиш с тях? Вървиш, гледаш витрините и етикетите, пъшкаш, пък отиваш или в мазето при последните миналогодишни капки живот или при психиатъра. А той те успокоява, препоръчва ти почивка, отвлича те от ежедневиите проблеми... и иска да му платиш. С което кръгът се затваря. Иначе успокоението е лесно. Гледай зелено, живеи сред зелено. Зелени стените, зелен таванът, зелен под — ако щеш.

Но най-добре действат зелените банкноти. Е, тук трябва да се внимава. Защото един познат взел в бързината на пазара зелена банкнота, и установил, че е двулевка. От онова отвратително време, когато в магазина се чудеха отде да ти намерят ресто на петолевката, а в ресторанта вечеряше с нея, че и пари за такси оставаше.

Е, днес и пестиш, за да имаш. Отидеш на лекар, той ти предпише хапчета. По едно след ядене. „Докторе, викаш му, че аз има цял месец да ги пия така. Щото ние с жената ядем два пъти на ден, пенсионерската. Сутрин по едно чайче, вечер нещо по-леко“. Страх ни е гости да не дойдат. Идват уж само за закуска, пък сетне три дена няма какво да вечеряме. Ако имаш пари — спокоен живот можеш си уреди. Ето, аз ходя по улиците с бронезилетка, донесе я племенникът от Косово. Поръчах му и бронегаци, за всеки случай. Не, не за мен, а за жената. Защото нещо много почнаха да налитат на баби, а моята е запазена, най-много петдесет да й дадеш...

Ха сега дай по още едно! Защото настана едно време... Ако не пиеш ще се обесиш! Повече концентрат ти трябва, за да преглътнеш живота. Преди десетина години хлябът стана колкото заплатата преди, саламът колкото „Москвич“, соцвозилото, ако още се движи, струваше колкото навремето да бяхме пратили всички политикани в космоса.

И се пита в задачата — защо не го направихме навреме?

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА БОЙНАТА ГОТОВНОСТ НА ЗАВРЕНИТЕ ЗЕТЪОВЕ

И таман да тръгваме, Киро от „Б“ вход стана и вдигна чашата. Рече, че осмия март изпуснал, ама нямало как — у тях празнували. Той, Киро, е приведен зет — на къща. По-скоро — на апартамент. Та рядко се отбива с нас нейде. Затова решихме да го уважим, пък чуем страдалческото му слово:

— Абе, какво да ви кажа — умните жени всичко знаят, глупавите всичко могат. Ето — от десет години хвърлих цигарите... Силна воля, разбира се. О не, не моята, а на жената.

Когато се оженихме, рекох, че за по евтино ще се откажа от един порок. А за мъжете това са пиенето, цигарите, жените. Избрах да запазя третото... Май по-евтино щеше да ми излезе него да бях отказал! Сега пуша само когато се нахраня вкусно в къщи — най-много веднъж месечно припалвам цигара. А отначало... Първата вечер, когато дойдох да живея тук, бяха наредили една трапеза, дето само от ароматите се наяждаш. Викам си: „Е, тъй ще е!“. Пък тъщата вика: „Е, туй ще е, зетко!“. И се оказа права. Кога се виждахме, тя така си хвалеше стоката, такива звезди свалеше от небето... А тъстът мълчеше. Чак после разбрах, че тоя благороден и добър човек бил против брака ни. Усетих го година по-късно, когато се прибрах от работа и неволно се изпуснах: „Змията в къщи ли е?“ И докато прехапя език, той рече: „Тихо и двете са тук!“. Щото и него го бяха превърнали в малкия Мук — тичай тук, донеси онова... Какво е това „ресто“? Братче, аз съм първопроходец във вземането на касови бележки и отчитането им в къщи. Ако са вдигнали цените и парите не стигат ли? Ами казвам, че последното в списъка го няма и отчитам парите го стотинка. А след това липсващото слагам на първо място в списъка. Иначе — поне два часа лекция на тема отчетност. „Семейното щастие е в отчета!“ — това е девизът на жена ми. Макар за в спалнята да не важи.

И как умее да доказва... Я чакай, чакай! Какво казват там по телевизора? Ванка, засили го... Земетресение имало нейде си? Ей, добре, че подсетиха — жената ме чака в къщи. Е, довиждане! И не се стряскайте — да си заврян зет, всъщност не е толкова трудно. Но едно помнете — дръж обувките винаги с носовете към вратата, в бойна готовност.

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА БЕДНИЯ ЕЛЕКТОРАТ И МАГЪОСНИЦИТЕ

Живял някога един беден Електорат. Тръгнал веднъж той на дълъг път, към демокрацията. Обаче се заблудил в джунглата на пазарната икономика. Вървял, блуждаел и изведнъж пред него се появил един магъосник — черен, с големи червени устни.

— Къде отиваш, Електорате мой? — запитал магъосникът.

— Тъй и тъй — рекъл Електоратът — Заблудих се.

— Няма страшно — успокоил го магъосникът. — Вземи моето ръководство „Чрез монетаризъм към капитализъм“ и ще се справиш.

Тръгнал пак Електоратът. С ръководството в ръка, оголял и обосял, в тръни чак се наврял. А отпреде му — пак магъосник. С малка секира в ръка. Обяснил му проблема си гладният Електорат, магъосникът се засмял:

— Защо слушаш този политпросветен магъосник? Я вземи моя пътеводител „Със секира към демокрация“ и всичко ще е наред.

Пак закръжил на едно място бедният Електорат. Разбойниците го били, ограбили, застраховали... Докато неочаквано пред него се материализирал нов магъосник — с едри мустаци и китара под мишница. Изплакал му всичко Електоратът, а мустакатият гръмогласно се изсмял и запял:

*„Къде отиваш народе, народе мой, я хайде да те
водя в бой*

*и, с таз китара под ръка,
държавата ще поведе.“*

След което му дал упътването си „Чрез демагогия към демокрация“, запял му на прощаване и изчезнал към вилата си за океана. Пак закръжил бедният Електорат.

И го срещали с разни магьосници — един му обещавал да нацепи страната на области, а областите да съедини, както са си били вилаети. Друг, че от старата си мантия ще извади нови идеи, та и за 800 дни ще превърне реките в мед и масло, трети му обяснявал колко важна е ролята на униформата за постигане на икономически успехи... четвърти му правел неловки фокуси с чезнещи излишъци... пети... шести... седми...

И до днес обикаля в кръг бедният Електорат, крие се от хищниците в пазарната джунгла и не вижда нийде прочутата Демокрация.

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА НОЩНИТЕ ВЪРТЕЛИ

Тихомълком се намъкнах в спалнята и се шмугнах в затопленото легло. Ама пусто не ми се спи. И се замислих. За мен, за нас, за всичко наоколо.

Казват, били сме цивилизация на кръстопът. И така се окръстопътнихме, че се омотахме като колет. Колет за Европа, понесен през Босфора. Е, и сега сме си интернационалисти. Тук — турски стоки, там — китайски продавачи, до тях — руски баришни любов продават, на ъгъла мургаво събратче развива преджобен или сълзлив бизнес.

Да не говорим за фирмите. Щото у нас по врабче да хвърлиш — президент ще удариш. Всички пишат фирмите си на английски, половината „президенти“ и родния език не владеят, освен три изречения. И то двете са псувни. Но с езиците ще се справим. Много училища се навъдиха по тях. Всичко, що знае едно „хелоу“, отваря школа. Само дето на младите не им се учи. Ето — срещам комшийчето пред месец се прибра от гурбет. Ама кисело — като миналогодишната туршия.

— Омръзна ми — вика — да чакам от нашите някой лев за кафе. Работа или няма, или дават колкото да не опънеш шушони пред шефа.

— Чакай — казах — ти нали мечтаеше да не работиш.

— Ох, чиче! То било едно време. Тогава те срещне мицифаят, разправя тате, вземе паспорта, и ако не бачкаш — за врата и право в предприятията... А сега... де го тоя мицифай?

Няма милиционери. Има полиция... Полицията... Аа, не! За тях като за умрелите — или добро, или нищо. То и без туй така се държат — като безпомощни призраци.

Прокуратурата... Не, не, не! Съдът... А, де! Обида на властта! На независимата от никого и от нищо власт! Която действа според Божиите закони — не съди, за да не бъде съдена.

Престъпността? Каква престъпност? Нали едните скъсаха опашките, станаха „защита 1“, другите — „отбрана 2“, третите — „бодигард 3“, после следват „закрила 4, 5, 6... 333“. А ние треперим след пет след обяд зад мукавените врати. И слагаме бронирани. За фасон.

Всички ни охраняват. И единствено Бог ни пази от тях. Наскоро някой предположи, че само ако изнасят депутат, и то в коридорите на парламента — тогава ще се вземат мерки срещу престъпността. Откъде е сигурен? Ами ако на депутата му хареса и поиска още?

Май скочихме, без да проверим изправен ли е парашутът? И дали изобщо сме с него? И дали това наистина е парашут? И най-важното — къде ще кацнем? Обаче няма страшно. Обещаха ни, че ще ни преведат из пустинята на кризата и ще стигнем Обетованата земя. Оставят някакви си 15 години. Мойсеевците се сменят, ама пустинята край няма. Докато свърши — я камилата, я камиляра... Е, не — камилярите имат климатици в лимузините. А и няма кого да попиташ — аджеба, да не сме объркали пътя? Бог — високо, цар некадърен, президентът — на лов, партиите си набиват и вадят клинове и досиета, парламентът — все във ваканция, премиерът разглежда чистата си трудова книжка... Изобщо — да мислим по-бързо, че земята приближава, пък парашутът...

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА НАС

Даааа, викам си и не мигам... Заедно се борихме едно време за комунизма, но се разделихме. Едните станаха борци, другите живеем при комунизма. А той вече е настъпил. Влизаш в магазина и, както ни обясняваха в часовете по политпросвета — пълно със стоки. Бъркаш в джоба и, както ни учеха в часовете по политпросвета — пари вече няма. Само дето на тоя комунизъм му викат „пазарна икономика“. Странно. Защото пазар имало и при робовладелците, нали? А някои наричат такава икономика „бардак“. Но не се прави — в бардака поне има ред.

А защо ли в магазините ни е пълно със „Сканди и загадки“? Четеш надпис „бройлери“. Гледаш — небръснато посиняло освиенцимско манекенче. На другия щанд — „колбаси“, т.е. нещо, пълно с нещо. Даже месо има. И маса добавки, разбира се, та кучетата да не го ядат, да надделее природният инстинкт. Така ще има повече за хората.

И плодовете са пълни с Менделеевата таблица, но са на пазара, за да ги продават и ние — какво да правим — ядем ги. Само дето огризките трябва да се заравят дълбоко — по препоръка на МАГАТЕ и „Грийнпийс“. Така химията става основа на живота ни. В аптеките има церове срещу всички болести. Болните умират вече от лекарства и лекари.

А все пак животът поскъпва всеки ден. Нали го няма в списъка на стоките от първа необходимост. Само борците за мутризм му свалят цената.

Прави бяха песимистите, като предвиждаха трудностите на демокрацията. Но оставиха оптимистите да ги изживеят. Така животът си върви като в детска приказка — колкото по-нататък, толкова по-страшно става.

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ОСМА

ЗА ДОМА, ЗА СЕМЕЙСТВОТО, ЗА ПАЗАРА

А после заспах. Ама по-добре да си бях будувал. Защото засънувах. Неверен сън, кошмарен. Но толкова притчово-реален, че... Добре, ето какво видях в сънната си реалност.

Седя си аз една вечер там, пред къщи, и гледам унилия залез. Дъвчейки втората си вечеря, излиза синът ми и вика:

— Какво си се умърлушил, тате?

— За овчиците мисля! Дето ги пасях, стригах, доих, сирене ти правих! Тия, дето ги продаде на Пешо Чорбаджийски.

— Радвай се — отървах те от труд и грижи...

Клатя глава несъгласно:

— А мляко, сирене, кашкавал отде вече, сине?

— Абе, тате, що се мориш за тия работи? От Пешо Чорбаджийски ще купиш!

— А пари, сине?

Синът сяда и ми обяснява:

— Пари има! Ето — продадох нивите!

Изпъшквам глухо.

— Защо продаваш земята, сине? Тя е богатството ни!

— Тате, тате! — вика той и като малко дете ме поучава. — Демокрация е сега, пазарна икономика. А тоя пазар трябва да се развива — да се продава и купува! Пешо Чорбаджийски няма да я вземе тая земя в тяхното село, я!

— Ще дойде тук и нас ще излапа, биля! — отвърщам му.

— Ех, тате, колко си изостанал! Той ще инвестира в бившите ти ниви, ще направи пазар на труда. Ще можеш да работиш там, пари да изкараш, наема за къщата да плащаш...

— Чакай, сине!!! — крясвам стреснат. — Какъв наем? Тая къща е моя, сам съм я вдигнал!

— Продадох я! Че то в Европа колко хора имат собствени къщи!? Там всичко е под наем! А ние тук нашироко я караме, къщи вдигаме, време губим. Нали към Европа отиваме — без къщи ще е по-леко по пътя!

— Ама, сине! — промълвям рухнало. — Тая къща и за теб беше, ти щеше да я наследиш...

— Ти мен, тате, не ме мисли. Аз имам някоя пара — комисиони взех от туй, що продадох, та ще се оправям някак! Пък и Пешо Чорбаджийски обеща да ме направи свой представител в наше село, добре плаща човекът.

Мълча безнадежден...

— Сине, сине — отронвам накрая. — Що години се трудих, а ти набързо изтъргува живота ми. А като свърши построеното от мен, какво ще правиш?

— Няма страшно, тате. В пазарната икономика е така — един работи, а други продават! Какво да те правя, като се случи в групата на бачкаторите!

ГЛАВА СЕДЕМДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА НОВИЯ СЪНОВЕН КОШМАР И РЕАЛНАТА ФАНТАСТИКА

Събудих се посреднощ. Уф, че гаден сън! Моят син никога няма да направи такова нещо, нее... Пък отде да знаеш? Пазарна демокрация сме, всичко се продава днес — стока, чест, съвест, родина, народ... Опнах се назад и се опитах да заспя. Ама защо ли? Хайдееее, моите кошмари ме отведоха във фантастично-реалистичен сън. Да, да — ще ви го разкажа.

Професор доктор кандидат и т.н. Кольо Маминколев замислено гледаше през празния бял лист. Каква ти наука, братче, когато коремът свиреше боен марш, а до заплатата оставаха три дни. И то каква заплата... Професор Кольо се замисли. Как ще живее, как ще изхранва жена, дъщеря, че и зет безработен? Доскоро разчиташе на „резерва“ — няколко хиляди лева, държани за зор-заман в банката, но сега... в тая криза... За кое по-напред? Ех, ако тия пари бяха милиони... Милиони? При тази лихва... Да, да има шанс!

И професор Кольо започна яростно да пише, чертае криви, прави, графики, таблици. После се разтича, убеди шефовете, че приготвя стратегическа стока за новата българска индустрия — банкнотоброячна машина, много полезна за бясната инфлация. След неколкодневен труд машината бе готова. Професор Кольо погледна за последен път съвременния свят, после влезе в камерата, натисна бутоните и се... замрази. За срок от 20 години. Да изкара на топло кризата, да се събуди милионер с лихвите от онези левчета, дето вложи в банката.

Така и стана. Събуди се, погледна електронния календар, показващ години, излезе от машината и, преди даже да се протегне след дългия сън, помоли телефонистката да го свърже с банката. А оттам банкерът Пешко с поостарял, но все още бодър глас, му съобщи, че е собственик на цели пет милиона лева. Подскочи от радост

професор Кольо, но в средата на скока бе прекъснат от телефонен звън. Вдигна слушателката и скучния глас на телефонистката го информира:

— За проведения разговор по цени от днес дължите десет милиона лева...

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТА

ЗА АЗ-А

— Ало? Аз съм... Да! Аз реших да бъдат назначени тези хора в новата управа. Аз одобрих кандидатурите за кметове на Горнище, Калищак, Камен дял, а също така предложенията за назначенията на директора на училището в Зеленово, на прислужницата в пощенски клон 5 на Добриград, на главния редактор на вестник „Дунавско синьо“ и водещата на радио „Мъни, мъни“. Всичко хубаво!

... Ало? Да! Аз не съм съгласен, затова и върнах тези молби... Аз не мога да назнача подобни хора! Аз си имам принципи!... Аз имам и друга работа — всичко в тая държава на мен разчита, така че... Дочуване. Тоя да не съм го чул повече!

... Ало? Точно така. Аз работя сега върху списък номер три. Верчето да донесе номер четири... Аз нали казах вече, президентът да почака, когато съм готов — ще го приема! Аз нали наредих председателят на парламента да се яви в три часа, защо го няма още? Аха... Аз имам работа, нека и той да почака.

... Ало? Кой? Аз още вчера казах кого да изберат за председател на обединената опозиция, какво още питат? Аз ли да дойда?... Аз не се меся в техните работи — в края на краищата съвсем ясно заявих мнението си, какво повече искат и ми се натискат? Аз съм демократ и такъв недемократичен натиск не мога да приложа, колко е просто!

... Ало? Аз от кога бях поръчал да ми се подготви поздравление към всички мюсюлмани по случай Байряма, готово ли е? Аз ли не мога да ги поздравя? Аз не съм бил мюфтия?!?... Аз нахвърлях тук един проектозакон за поемане на религиозната власт от правителството, дай го на нашите в парламента и до довечера да е приет, та да мога да поздравя хората... Моля? Аз съм прославен, тоест православен християнин... И какво да направя, та да стана мюсюлманин? Аз да дам да ме?... Не! Аз няма да дам нищо да ми... Аз ще реша, а не някакви си книги, пък били те и свещени, толкова е простичко!

Ало?... Аз наредих ли вчера да се прояви и малко критичност в коментарите?... Аз да не съм някой деспот, та... Кой?... Аз съм готов с отговорите на интервюто, дайте му ги — да си напише въпросите...

Аз съм министър-председателят!

Така, сядайте... Добре, отче, пишете: „И да нямате друг премиер освен мен.“

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА ПЪРВИЯ ЧАС ПРЕЗ ПОСЛЕДНАТА УЧЕБНА ГОДИНА

Абе, спях що спях, пък се надигнах по навик в пет часа. Тоалет, закуска, туй-онуй — не обичам да бързам, затова си давам достатъчно време. Хайде и едно око на онлайн газетите — те ти седем часа. Следва разходката до парка. А на връщане — почивка на пейката. Точно пред училището. И точно под прозореца, където започват първия час за деня учениците от последния випуск. Та си седя аз всяка сутрин и слушам какво става. А стават интересни неща.

— Добро утро, ученици!... Защо да не е добро, Николай? Глава ли те боли? Да не е грип? Как така — ще се справиш със зелева чорба? Моля те, по-тихо! После ще разкажеш на Тихомир колко си изпил... Срамота! Виж него — не е бил по кабарета, не иска да знае колко си изпил... Как така „не иска, защото не помни“? Бил мъртвопиян? Ужас?... Деси, защо пак се гледаш в огледалото? Този бретон го намажи с епоксидна смола и ще стои, както искаш, без да се разчорля! Силвия, кой ти е разбил устните? Червилото е такова? А на теб, Ано, студеното ли ти е? Защо тогава устните ти са посинели, та чак виолетови? Така било модерно — ясно!... Дариела, ти защо си без пола? Това не е ли коланчето? Аха... поне помоли Петранка да ти подаде химикалката, не се навеждай, че Митко има високо кръвно... Митко... Митко... Извинявай, но хъркаш! Виж малкия Георги — подпрял глава и слуша... Не! Само е подпрял глава. И той ли е снощен? Георги защо ровиш в косата на Стилияна? Дъвката ти е паднала? Не! Не я вземай!... Стилиянче, не плачи! Ще ти поникне коса... Или стани скинарка... Нина, виж кой влачи тенекии по коридора. Ах, това си ти, Силвия. Пак закъсняваш! И какви са тия железарии по тебе? Металистка, казваш. А този звън... Не мърдай, да чуя! Да, наистина е звънецът. Моля ви, ученици, утре елате навреме. Не ходете довечера в бар „Аризона“ — той затваря в пет сутринта, педагогическият съвет и директорът съвсем ясно решиха да ходите в

бар „Лас Вегас“. Там е отворено само до два и има време да се приберете, да поспите и да дойдете трезви на училище...

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА ОЩЕ ЕДНО УТРО

Ама като съм заразправял — нека продължа. Защото тия учителски монолози ги слушам всяка сутрин. В зависимост само от смяната на класовете имената са различни. Друга сутрин, например, звучи така монологът на самотния учител. Диалог не става. Ако не се броят юнашки похърквания, които чувам чак на пейката, и вопли към господата бога да смени тежащата глава с друга.

— Добро утро ученици! Защо да не е добро, Силвия? Пак ли ти се спи? Та вариетето го затварят в пет часа — имаш два часа за отдих. Как така ги използвате с Николай по предназначение? Какво, какво... О, не!... Пак закъсняваш, Светла. Всеки ден закъсняваш. Всеки ден закъсняваш, само по физкултура направо си отсъстваш. Петков вече ще те праща за книгата на Гинес — той месец три пъти не си влизала в час, защото си била неразположена... Гошо, не скачай така! За Ивелина ли гледаш? Как така те е изпратила сутринта? А вашите? А техните?... Какво дете?... Кремена би ли млъкнала за миг? Да, не е звънецът? Въртолет си заглушавала... Ученици, вие завършвате дванадесети клас и... И ти ли закъсняваш, Петре? Моля те, не ме изпращай мислено по дяволите. Като се уморя от вас, ще отида при тях — да си почина... Нина, пак ли медицинска бележка? От твоите бележки един студент ще научи повече болести, отколкото в Медицинска академия. О! Я да впиша в дневника — днес Зорница присъства. Браво! По-добре късно, отколкото още по-късно. Защо въздишаш, Дарина? А-а, не си имала време да поемеш първата глътка чист цигарен дим. Е, ако не пушиш и утре — ще ти станат два дни. Звънецът! Моля ви — идвайте навреме! Поне за втория час!

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ТРЕТА

ЗА СЦЕНАТА НА ЖИВОТА

Та си седя аз на пейката, слушам приказките отгоре и си мисля — имам тоя лош навик. Макар да знам, че колкото по-малко мислиш — толкова си по-щастлив. А най-щастлив на майката Земя е идиотът. Седи на счупена щайга, заметнат със скъсан чул, дъвче парче плесенясал хляб. И си представя, че е на златен царски трон, наметнат с алена мантия, яде пуйка с портокали.

Появих се на тази сцена — живота, както я е определил Шекспир, и веднага около мен главните роли заиграха мама и татко. Те ме обличаха, къпеха, учеха ме как да ям, как да не пуша, кога и къде да ходя, в колко да се прибирам.

Като тръгнах на училище — в главната роля влезе другарката. Нарещдаше кога, как, какво да уча и пиша, какви тетрадки и учебници да нося, при кого да седя, с кого на лагер да ходя.

В казармата главната роля пое старшината. Командваше уверено кога да ям, кога да спя, кога по полето да търча, кога в отпуската да изляза, кога в ареста да вляза.

След това главната роля грабна жена ми. Тя най-добре знаеше как точно да ѝ се обясня и кога да се оженим. Нещо повече — тя знаеше по-добре от мен какви деца искам аз, в какъв дом да живея, какво харесвам за обяд и какво (най-вече за пиене) не обичам.

Като щафета пое главната роля синът ми. Той ми обясняваше какво съм постигнал и какво не, къде искам на почивка да го пратя, какво хоби (строеж на къща за него) имам.

И през цялото време държавата ми казваше каква заплата ми се полага, в какъв панел да живея, за какви строежи на заводи и резиденции да отиват парите ми, къде да бъда на работа разпределен, как да се казват синовете ми, какъв строй да строя, та властниците в него да ме вкарват...

Но най-сетне умрях. Защото снахата знаела как съм мечтаел по-бързо да си отида, та стаята да освободя и да не се мъча, внукът знаел какво джамборе очаквам да вдигне в моя памет... А пък попът знаеше кои точно молитви жадувам да ми четете от погребението до 40-те дни.

Така протече животът ми — тая театрална сцена, на която всеки иска да играе главната роля.

Кой съм аз ли? Аз съм масовката.

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА ХРАНЕНЕТО НА ВОЙНИЦИТЕ

Тръсвам глава и се разтоварвам малко от пророчествата си. Има време, аз не бързам!

И потеглям към дома. За да си отдъхна с най-добрия четирикрак приятел на човека. Диванът. И да позяпам стъкления сандък, да погледна пресата, да вдъхна кураж. Приятно е човеку днес да гледа телевизия, радио да слуша, вестници да чете. Изпъчили гърди, славни дитирамби си пеят властниците, дума лоша никой не казва, а който покоя наруши...

И прав е председателят парламентарен, че не дава за армията да се говори, та тайни, известни на комшиите отдавна, простите хора сега да научат. Защото стане ли общонационално познанието — ще трябва властниците проблемите военни да решават, а докато те са секретни — армейците отговорност носят.

Затова и разните там неуки генерали, дето само по една академия имат (абе, по-добре си е адвокат да си бил, всичко знаеш, от всичко разбираш и най-важното — всичко можеш да ръководиш), та, викам, не може разни му там генерали тревоги сред общата нега да извикват. Затова и реформата в армията тихо си върви — като СПИН неуловима — питащите и те полека-лека си отиват, послушните остават.

Е, няма да останат без работа уволнените офицери, както и изгонените полицаи в къщи не скучаят. Ще намери приложение на уменията им родната мафия, знанията им ще използват. Та ще се водят гангстерски войни вече с тактически, оперативно-тактически, а в перспектива и с модерни ядрени оръжия...

А каквото остане от армията? Супер неизвестният реконтраразузнавач Авакум Марлоу-Бонд се е добрал до секретния план за реформа на армейските остатъци. Предвижда се сформиране на три вида подразделения. Първо — противовъздушна отбрана. Тъй като няма бензин за летене, а пилотите не смятат да хвърчат с трошките си,

тези части ще охраняват градините и лозята с прашки — срещу врабци и косове. Второ — четири парадни роти, които тържествено ще посрещат неканени гости на четирите родни граници.

Е, скоро и границите ще станат безполезни — че от кого ще ги пазим? И трето — части за свръхскоростно обслужване на посетителите незвани. Защото, както пише във все още неотменените учебници по история, тяхното „присъствие“ обикновено е продължавало векове.

Абе, кой беше казал, че народ, нямащ пари за собствена армия, изхранва чужда?

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА ТРУДОВОТО ЕЖЕСЕДМИЧИЕ НА N-СКОТО ПОЛИЦЕЙСКО УПРАВЛЕНИЕ

— Добър ден, господа! Откривам седмичната оперативка. Докладвайте, Петров!

— През изминалата седмица има петнадесет грабежа, осем обира, дванайсет пребити, четиридесет и седем...

— Стоп! Чакай! Какви са тия цифри, какво е това нещо?

— Ами... хора нямаме. Нали всички са пратени по задачи от министерството, кой да патрулира? Ето — Мишев и Колев са в „Сердика“ — нали ни спуснаха заповед да поемам млекопреработването. Трима са пратени в борда на „Гигант“. Седмина бяха командировани за началници в градския транспорт, та да ликвидираме гратисчийството. Пешев, Монов и Метов са директор, главен счетоводител и касиер в БНБ — нали дойде указание за засилване контрола над банките... Сержант Николайчев стана редактор на N-ския вестник във връзка със заповедта за борба срещу цензурата...

— Николайчев? Че той не е чел книга от времето на Гутенберг?

— Тъкмо затова — значи не е предубеден и няма да се подведе от разни журналистически номера. Лейтенант Алтънзлатев пое месарските магазини. Даже започна проверка има ли месо в саламите, колко е, от какво е. В случай, че попадне в токсикологията, има куп кандидати да го заместят. В хотела пратихме...

— Добре, добре! Нека всеки поема ресора си според министерските заповеди. Иначе тая държава без полиция няма да се оправи! Свалете два патрула и ги изпратете за директори на училищата. Каракаров да поеме местната кабелна телевизия и да организира предаване за борба срещу ограниченията в гражданското общество... Какво има?

— Шефе, пристигна телеграма от министерството. Наредват да се заемем с оправяне положението в болницата и детската градина!

— Хм! За болницата е лесно. Прати Парамунчев, той разбира от медицина, нали жена му е санитарка. За детската градина... Остана ли някой свободен?

— Трошикамъков, шефе. Ама нали... той е стар ерген, какво ти разбира от деца?

— Има ли заповед? Има! Длъжен е да я изпълни! Пък и какво толкова е сложното? Ще се справи не, ами и мамицата им ще разплаче!

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА ТАМАГОЧИТАТА

Аз си зяпам с едно око към екрана, с другото вестник ранен чета, ухото към жисемата насочено — няма ли да звънне Митето, да ме извика уж на помощ да закачим корниза, та да се изнижа поне до обяд. А в това време иде внучето. И носи някаква електронна играчка. Тамагочи му викали. На любов си играе с уредчето: натисне едно бутонче — запознават се с „нея“. Натисне друго — среща. Трето — вечеря на свещи. Четвърто — вече им свирят „Менделсон“. Омръзне му — щрак! — червено бутонче и край на играта.

Леле, че му завидях! Аз месеци се усуквах край баба му като куче край месарница, докато се съгласи за едно кино. Да не говорим, че като я заведох веднъж на ресторант, хвърлих цяла десетачка. А като ѝ свирнаха сватбения марш — та и досега! Не мога да открия червения бутон.

Пък на внучето ми му е от лесно по-лесно. Лошото е, че от тия виртуални любовници поколение не ще се появи. Поне едно цветно телевизорче...

А наоколо ни в това време — пълна виртуалната реалност. Фактите станаха новини — има ли го нещо по телевизията или радиото, значи — станало е. Не го ли съобщят — няма такова нещо! То и съобщените отиват в ефира и безкрая, та не се виждат. Или поне ние не ги виждаме. Да речем — отпуснали МВФ или Световната банка заем, ЕС нещо кредитирал. Съобщават ни го, отива сумата някъде във виртуалната реалност и... търси ѝ дирите. То и да ги откриеш поне десет процента ще липсват.

А защо не раздадем на политиците по една джаджа с бутончета? Поне това знаят да натискат. Та вземат си те занимавката и ги оставяме да си играят на умни, отговорни, народни водачи. Щракат бутончетата — избират ги с 99,9%. Щракат ги пак — приемат си закони, ръкопляскаат им, следят ликовете си на малкото синьо екранче.

Е, ако машинката от много овации се повреди и престане да реагира на настойчивите им подканяния — захвърлят тоя недостоен за тях електорат и си вземат нов.

Обаче... обаче, обаче — ако стане обратното? Ами ако на нас ни омръзне да ги гледаме как си играят на власт, на вотове, на популизъм, на загрижени и за държавата люде? И вземем ние да им натиснем червеното бутонче? И се върнем в реалния свят, където работата много-о-ого?

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА ПЪРВИ АПРИЛ

То пък се оказа, че днес било първи април, та жената се почувства в свои води. А аз — не. Не обичам първи април. Не обичам да ме лъжат открито, непрекъснато, все за моя сметка. Ей го — вчера отварям вестника и чета, че ми увеличавали заплатата с цели 5%. Дребнаво изчислено — по-малко от кило сирене. Че точно днес ли намериха да го кажат, да убият вярата ми в родната икономика и блестящото утро на родината?

А виж — втори април и останалите делнични дни са друго нещо. Лъжат ни, но свикнахме. Отиваш на пазара, викаш: „Много скъп е тоя щраус“, те ти казват: „Ама това е пиле“, пък ти викаш: „О, извинете, аз най-напред погледнах цената“.

Или — настъпващото предизборно време. Потоци обещания, дето всички знаем, че няма да станат реалност. На малко ли хубавици сме обещавали луната и звездите, а после сме били отбой: „Да, така е, но за брак дума не съм отварял.“ А нашите политици обещават не само луната и звездите. Като отворят предизборна уста: „На селяните ще дадем земята, на моряците — водата, сексуалното малцинство ще стане мнозинство, за бедните — всяка сутрин пресни остатъци от коктейлите ни“... И ти става едно хубаво, едно мило, едно топло на душичката... Не че вярваш, де!

А от лъжа се печели. Особено ако лъжеш себе си. Един познат стана милионер в зелено. Купуваше политици за толкова, колкото струват, а ги продаваше за толкова, колкото сами се оценяват. Друг познат пък направи банка със съдружници — честни и почтени частници. Е, банката фалира, но нали знаете закона на икономиката — изгърми ли фирмата, съдружниците делят печалбата по равно. Та и той се оправи, въпреки че остана излъган, горкият. А как се лъжем с държавата... Тя ни лъже, че се грижи за нас, ние я лъжем, че й даваме

данъците. И сме прави, защото как се издържа с една заплата и семейство, и община, и държава?

С две думи — защо не проявим малко реализъм и не обявим първи април за национален празник? И така да си спестим 364 дни?

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ОСМА

ЗА ПОЛИЦИЯТА

Обаче, жисемата изпя някаква песничка — обади се Митето. И викам на жената, че трябва да отида, корниз да закачваме, та до обяд ще съм зает. Понамръщи се, ама махна с уши.

Мятам се аз на тролея, поглеждам хората вътре и вадя билетче. Дупча и гледам как кондукторът отива до един пътник.

— Ама вие нямате билет? — каза доволен проверяващия — Глоба! Или ще извикам полицията!

Нещастникът го погледна странно доволно и промълви:

— Но...

Недочакал оправданията му, проверяващият изрева:

— Глоба, казах! Ало, къде е полицията? Тук един няма билет!

Пред него веднага застана як мъжага:

— Какво има? Аз съм от тридесет и трето районно...

До якия застана здрав младеж:

— Аз съм от общинската полиция...

Избута го солиден гражданин:

— Кой вика? Аз служа в граничната полиция...

Дотича някакъв дългокос:

— Екополиция, моля!

Откъм седалките се обади глас:

— Аз съм от финансовата полиция...

А съседът му добави:

— Аз пък от данъчната...

Някакъв униформен викна:

— Военна полиция, направете място...

Очилат мъж учтиво рече:

— Педагогическа полиция. Какво става?

Вървящият след него се намеси без учтивости:

— КАТ! За колко е нарушението?

Проверяващият бавно въртеше очи, шашардисан от многото власт в тролея и държавата. Довършиха го последните дошли — от акцизната, моралната и морската полиция. А съвсем го доубиха думите на безбилетника:

— Добре си гледаш работата! Ще го впиша в протокола. Аз съм от транспортната полиция.

ГЛАВА ОСЕМДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА КОМУНАЛНАТА ДЕМОКРАЦИЯ

Абе, закачихме ние корниза в кафе-бар-аператива при Ванката, поприказвахме си и се разотидохме по домовете рано-рано — едва пет часа. Пък се оказа, че не бивало да бързам. Събрание на входа имало, та мен ме делегираха. Нали съм имал време за губене? С бая зор, но домоуправителят успя да ни събере пред входа. Погледна ни, пък рече:

— Пристигна наредба от ВиК. Отсега нататък водата ще се мери плаща по общия водомер, на глава. Няма „ама“! Това е най-модерният и демократичен начин на разплащане. Народът — това сме ние. Какво е „демократия“? Народът властва, народът плаща! Ще плащаме колективно...

Към нас се приближава млада, елегантна жена.

— Бонжур, аз съм от НЕК — рече тя. — Разберете се кой от вас ще събира сумата за тока да ни я носи в управлението. Отчитането — по общия електромер.

Докато зяпахме смаяно след нея, до нас спря втора.

— Общо събрание, а? Тъкмо навреме. Направете си разбивки на плащанията за телефона, защото вече ще се броите по общ брояч...

Прекъсна я отдавна неидвалият квартален. И то — за да ни информира, че вече колективно отговаряме за реда в района, та да си изберем охрана. Едва той си тръгна, пред блока се спря лъскава кола. От нея излезе як мъжага и попита:

— Абе, тук да живее един Петров?

Казахме му, че Петров е в командировка, а той ядно рече:

— Тоя ме влачи с едни пари вече трета година. Я съберете парите помежду си, пък с него ще се оправяте — и, забелязал липсата на ентузиазъм, изрева: — И по-бързо, че да не слязат момчетата от колата!

Класен рекетър! Колективизира ни в двадесет и петата година на демокрацията! Ще има да плащаме вместо безотговорните му

клиенти!

Но, честно казано, има и нещо хубаво в това нововъведение. Ако стане водещ принцип навсякъде... Жена ми не е млада вече, поизносила се е, поизгубила е свежест. А както миналия месец на втория етаж се засели едно младо семейство... Особено пък тя...

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТА

ЗА РЕКЛАМАТА

Петьо се събуди от жизнерадостния звън на будилника „Певец“. Съблече пижамата „Спящия Давид“ — „Най-мекото и удобно нещо след бузите на мама“, както казваше усмихнатата артистка по телевизията, и влезе в банята. Бавно пристъпи по венецианската теракота („Нежност за душата“), застана под душа „Облак“ („Разчитай на мен“ — пееше той в анимационната реклама) и пусна водата. Освежен влезе в трапезарията, обзаведена с мебели „Яворина“ — „Мебелите на XXI век“.

— Истинско удоволствие е да готвиш на печка „Вулкан“ — каза майка му. — А с маслото „Мачо“ филийките са най-вкусни.

— Добави и подправки „Голд“ — истината за живота — помоли Петьо — Те правят храната апетитна, а деня — прекрасен.

И си сипа от кафето „Романтика“ — „Истинско кафе за истинските ценители“. Влезе баща му, добър, освежен след тройната контра със самобръсначката „Килър“ — „най-острите ножчета с двойна предпазна мрежа и тройна защита“. Запали цигара „Гробборо“, която пушат само коравите мъже, избрали пътя към страната на Гробо.

— М-м-м, чудесен вкус — каза Петьо, хапвайки бисквитите „Шок“, които се топяха в устата, а не в ръцете.

През това време майка му изми чиниите с помощта на „Блясък — искри от светлина“ и те станаха не бели, а безупречно бели съдове.

— Прекрасен ден — отбеляза бащата. — Я какво слънце е грейнало навън!

— А то какво рекламира? — попита Петьо.

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ПЪРВА

ЗА МОДЕРНАТА ПРИКАЗКА

Свърши сбирката, разотидохме се — кой псувайки неплащащите, кой домоуправителя, кой земя и небо, звяр и природа... А у дома пак беше дошло внучето, та малко ми просветна. Хапнахме, избягнах обясненията какъв е тоя корниз, дето цял ден сме закачвали, че и у Митето ни нямало — моето Гестапо и там проверило, а после сложих детето да легне. Защото то дядо си иска, само дядо му може модерни приказки да разказва, а не за някакви си хубавици, за доброто и красивото, та с петмез да се омажеш от тях. И започнах аз...

В едно царство, в едно господарство, скрит на 13-то ниво, защитен от спейс-командоси, извънземни чудовища, войни-киборги и обратен CD-терен, живеел страшен змей. Имал той седем смърти, четиринайсет сърца, 300% издръжливост и плана на лабиринта. А можел да бъде ликвидирани той само с Ctrl+Alt+Del. И много юнаци намерили компютърното си поражение, а страшният змей увеличавал своя форс, все по-трудно ставало придвижването по лабиринта му, все по-малко геймъри се наемали да поемат интерфейса на битката.

Наел се малкият храбър рицар Иванчо. Въръжил се той с RPG, подсигурил хитър чийпкод и седнал зад компютъра. Още на първото ниво срещнал страшни зверове — пухкави кръвожадни зайчета от планетата Нийтрон. Извадил той лазерния меч, нарязал на филийки пухкавите зайчета и освободил пътя напред. И други страшни врагове го нападнали по трудния му път към 13-тото победно ниво. Сякъл той с лазерния меч, горял със светлинната пушка, разпръсквал с атомизатора си опасните джуджета от системата Кор, мечетата от Рунтавата мъглявина, аборигените от Потъналия континент, котетата от Мъркащата планета. От толкоз много битки получил Halfshot, но с помощта на пленения и убеден да мине на негова страна вълшебник Мерлин Интерлаф, успял да doubleshot и с нови сили поел по благородния път с девиза „Conquer“. Най-трудно му било на 12-тото

ниво, дето го чакали в засада извънземни чудовища и спейс-командоси. Опитали се те да го въвлекат в друг тип игра, но не се хванал на КУЕСТ-а, а размахал лъчевото оръжие, нафъкал на конфети враговете, доубил оцелелите и минал на 13-то ниво. А там използвал своята Radar-карта, открил змея, убил го тринайсет пъти и освободил пленените от него същества, които обявил за свои роби. А после започнал друга игра добрият малък рицар Иванчо, благородният хуманист и любител на всичко живо на този свят.

Тук приказката Esc, който пък не я разбрал — F1.

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ВТОРА

ЗА ПОРЕДНИЯ ПАЗАРЕН СЪН

А после уморено опънах дърти кокали и каквото там друго ми е останало. И заспах. Ама пусти навик — пак засънувах. Е, не чак кошмари, но... Я по реда си...

Кръчмето беше препълнено, но се сместих на ъгловата маса, откъдето се носеше откровен мирис на сяра и мухъл.

— Ако си хремав, ще издържиш — рече сервитьорът и отиде за поръчката ми. Заедно с нея донесе и шише „каменарка“ за седящия вече там мургав тип, който веднага си наля от ментето. Две капки паднаха на дървото, задимяха и го прогориха. Мургавият небрежно ги бръсна, пък рече:

— Жива газирана вода. При нас с това си мием зъбите! — и се представи — Асмодей.

Що-годе интелегентен човек съм, та попознавам митовете:

— Оня? От ада?

Събеседникът, разбрал страховете ми, се изсмя:

— Не бой се, не ти ща душата! Тук съм едва от седмица, а вече преизпълних плана. Политици, магистрати, бизнесмени, бандити... Докато се представя, и вече ме молят да ги купя. Не им пука от огъня, от жупела... Един ми обясни: „Аз и в ада ще се оправя. Ще изнасям гориво за рая, ще внасям ангелски крилца за бърза закуска!“ Толкова души закупах, че Шефът ще отпусне премия. Ама друго е лошо...

Разбрал, че не идва за мен, аз се поотпуснах:

— Че какво? Поле за дейност имаш, евтина стока — бол, изнасяй и печели.

Асмодей помрачня.

— Скарахме се с колегите Мефистофел, Ариман, Сатанаил. Обвиняват ме в пиратство, правел съм дъмпинг с евтини покупки у вас. Какво ли не изредиха още: монополизъм, свръхпроизводство... Искат да сведа покупките до нуждите на местния пазар. А как да стане,

като ме чакат на опашка да си продадат душичките, даже 10% комисионна ми дават...

Обзет от внезапна идея, извиках келнера:

— Я дай още литър менте на господина от мен! — и, като се приведох дискретно, запитах.

— А за моята душа колко ще дадеш?

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ТРЕТА

БИТОВО-ЛЮБОВНА

Събудих се с натежала глава. Като след препиване. Ама тогава поне е имало приятна причина. Та рекох на жената, че няма да закусвам и излязох. Не ме развеселиха и учениците над любимата пейка. Малко само се поусмихнах като видях Пешо от съседния вход да се прибира. Той така се прибира — сутрин, все от различни посоки. Едно време имаше постоянна любима (ама как звучи, а?), но после тя... Хайде по реда.

Влюби се Пешо. Добро момиче избра, хубаво, трудолюбиво, тихо. Само дето ѝ се искаше по-добър да го направи.

— Ох, Пешенце — каза тя веднъж — Ти си ми едничък на света. Ох, ако можеше да не употребяваш алкохол...

Пешо не е алкохолик. Нито е пияница. Само понякога с приятели гаврътва по чашка. Или по две. Или по повече. Зависи от случая. Но се пристраши — отказа се от алкохола. Изобщо. Завинаги.

— Ох, Пешо — каза тя — Ти си ми едничък на света. Ах, ако можеше да не пушиш...

Пешо не е никотинов маниак. Нито му липсва воля. Само понякога, докато чака любимото си същество, изпушва цигара. Или две. Или повече. Зависи от закъсняването ѝ. Но се пристраши. Изостави пушенето изобщо. Завинаги.

— Ох, Пешко — каза тя — Ти си ми едничък на света. Ах, ако можеше по жени да не се заглеждаш...

Пешо не е донжуан. Нито женкар. Само понякога по улицата се заглежда по минаваща хубавица. Или по две. Или по всички минаващи. Зависи колко минават. Но се пристраши. Изостави кръшкането. Изобщо. Завинаги.

— Ох, Пешко — каза тя — Ти си ми едничък на света. Ах, ако можеше по-скоро да се оженим...

И приятелите за това постоянно го подсецаха.

А Пешо вече им отговаря разумно:
— Нещо се позамислям, знаеш... С тия новопридобити качества
мога и нова жена да си намеря, нали?

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

ЗА МОБИЛНАТА КОМУНИКАЦИЯ

Обаче, по едно време на съседната пейка, под лъчите на вече напичащото пролетно слънце, седна добре облечен господин. Не от нашия квартал явно. Извади три джиесема и като почна:

— Ало? Да, аз съм... Няма проблем, брат, но съм на път, тъкмо влизам във Варна... Няма проблем, брат, казах ти! Връщам се довечера и ти превеждам парите. Кеф ти по банков път, кеф ти по факса... Ама шегувам се, шегувам се...

— Ало? Да, Ванка, аз съм... Тъкмо говорим със счетоводителя на банката. Към пет милиона ще съберем, а другите ще донесем утре. Съгласен ли си?

— Ало? Пешо, аз съм... Знам, знам, обаче тия пари ми трябва сега. До два часа да си при мен. И — кеш!... Знам, знам — обичай ближния си! Ама аз те обичам, бе Пешенце, даже утре цветя ще ти донеса... Язык, че няма да ги видиш... И в два часа да си тук!

— Ало? Търся бат Кольо... И полицията ли го търси? Вече е на топло? На „Развигор“ ли?... А-а... Във Флорида...

— Ало? Да, аз съм... А-а-а, видя ли? Аз какво ти виках — живеј по-скромно, макар да не е по възможностите ти, а ти... Ще видя какво мога да направя...

— Ало, Мишо, аз съм. От Софето звъня. Трябва да оправим един човек... знам, знам, че не може по закон, ама пачките, дето ги плащам, те законни ли са?

— Ало? Каква сватба? Тонката ще се жени? Пък аз мислех, че му върви в любовта!... За коя? Че тя е като великденско яйце, всеки... добре, добре... ще дойда...

— Ало? Аз съм, брат, парите са готови, няма шега... Не знам защо най-добре се смее последният... А, защото е най-тъп... Ама аз... Нося ги, нося ги...

— Ало? Пешо, аз съм... Не губи време в приказки, че ще се смееш последен... Шавай, че да не украси портрета ти някой стълб. Чакам до два!

— Ало, Мишо, аз съм. Какво стана?... Абе ти... каква народна пара крал, откъде у народа такива пари... Да не ти пука черупката, ние сме от инкубатор. Действай... Аз не съм ти тоталитарните шефове — безделници не търпя!

— Ало? Ванка... Е, ще ги получиш тия пари! Ти за десет милиона ли си? Знаем, знаем, партньорството в бизнеса е като в любовта — все някой трябва да бъде прекаран... Добре, ще се видим довечера! Че с тоя джиесем само се слушаме...

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ПЕТА

ЗА РЕКЕТЬОРИТЕ И НОРМАЛНИТЕ ФОНДАЦИИ

Двамата, представили се пред секретарката с обикновените имена Иванов и Петров, бяха облечени въпреки пролетната жега съвсем официално. „Тия нещо не ми харесват“ — обезпокои се директорът. „Я са ревизори, я са рекетьори...“

Убеди се във второто, когато седнал — не седнал, единият измъкна църкащ джиесем и замърмори нещо вътре.

— Добър ден — поздрави другият. — Как е, как е?

Карачернев кимна резервирано:

— Добър ден. Нормално.

Първият приключи с разговора и се наведе напред:

— Хубаво предприятие ръководите. Печелившо.

— Ами-и-и... — измънка изненадан директорът — Държавна работа... На загуба сме... Дотират ни... За заплати парите не стигат...

Онзи с джиесема се усмихна съзаклятнически:

— Печелившо е за вас, казвам. Я как всеки месец слагате в джоба си... — и изрече точната цифра.

Карачернев побеля. Пръстът му, почти натиснал бутона за охраната, се отпусна рахитично. Мале, ревизори! Тия вземат повече! А онзи продължаваше:

— Замисляме ли се за бъдещето? Вашето? На децата? На България? Не ви ли се иска да инвестирате в него, да се застраховате срещу неочаквани беди?

На директора отчасти му олекна. Все пак бяха рекетьори. Ама тия хора не се научиха на нищо ново, на нещо оригинално!

— Ленче, — обърна се той към влязлата секретарка — Я дай по едно кафенце. И по още нещо там.

А после се сети, че е забравил да й каже с колко захар да приготви живителната течност, та отиде да й каже. Достатъчно време, за да извика охраната.

После пиha кафето, бърбиха за туй-онуй и... хората от полицията нахлуха. Закопчаха неканените гости, измъкнаха документите им и Карачернев учудено ги зараглежда. Сетне се хванаха за главата:

— Боже, боже, какво щеше да стане?... Ама вие защо не казвате, че носите писмо от господин министъра? Ами че той е... Леле, мале... И писмо от фондацията имате... Ами аз за госпожата... Ето — вече пиша нареждането, ще превода необходимото!... Извинявайте, взех ви за обикновени рекетъори!

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ШЕСТА

ЗА ГРИПА

Тръгнах към бар-гаража. И по пътя кихнах. Ха сега де — това ми липсваше. Нали тия дни пресата предупреди, че иде грип? И да внимаваме да не го пипнем. Или той нас.

Макар че грипът си е нормална болест — с температура, треска, отпадналост и 700 вида бацили, дето го разнасят. И какво от това? Ще ме стреснат — друг път! С какво, а?

С температурата ли? Че аз такава температура редовно си вдигам в края на всеки месец, когато видя сметките за тока, вода, телефон, парно... Живакът на термометъра в космоса ще излети!

С треската ли? Че аз в такава жарава рипам, като чуя за очаквано евентуално подрипване на цените... А сетне, като ги видя наяве — цените, тия, дето свалят инфлацията и съдържанието на портмонето ми под нулата — вледенявам се. И така — от жар на лед я карам години наред.

С отпадналите мускули ли? Че аз, като вляза в магазина, тичам до касата, за да успея да платя, докато не са сложили нови етикети, та олимпийски шампион не може ми се опря. Да не говорим за обиколките, дето ги правя, за да платя данък „общ доход“, данък „сгради“, данък „смет“... То да имаше полза поне, ама всеки петък по обед телевизионно ми показват, че не я чистят тая държава и това си е!

А като ме пипне грипът, поне седмица ще си имам занимавка. Нещо като работа, дето се вика. Щото в България не че няма работа, ама и пари трябва да се изкарват. Ето, разказват знаещи люде, ония ден просветният министър, дето му викат МОНстъра, влязъл случайно в магазин. И продавачката го поздравила по име. Учудел се той — откъде го познава пък тая, от телевизора ли? „Съкратена учителка съм — обяснила му тя. — И сам разбирате, все някак трябва да се изкарват пари.“

От там влязъл в кафене. Бре, и сервитьорката го познавала по име! Попитал я, естествено, откъде го познава. „Съкратена учителка съм — казала. — И сам разбирате, трябва да се изкарват пари все някак“. Забързал към министерството, а пред „Шератон“ мацка в мини бодро го поздравила. „И вие ли — рекъл — сте съкратена учителка?“ „О, не съм съкратена още — отговорила. — Но имам свободен час. И сам разбирате — пари трябва да се изкарват някак!“... Пък 700-те вида бацили... Абе, за десет години издържахме сума ти политици, министри, банкери, политикономисти, демагози, телевизия с лепкави сериали, радио с призиви, вестници с псувни...

Та, казват, идел грип. Мойта е лесна. Той да му мисли, че иде в България нетрениран!

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И СЕДМА

ЗА ЕДИН ПРОБИТ ДОЛАР

А в гаража се развихрил Фильо от другия блок. Известна личност, историческа, както се казва в един роман. Известен най-вече с историите, в които попада. Като внесоха демокрацията — митинг не пропускаше. На всички — независимо от цвета и убежденията им. На първия ред, пляскайки усилено на всеки оратор. После нещо позатихна. И той се обърка. Това триста партии — и компютър не може ги запомни. Та оттогава тръгна по кръчмите да развива политическа дейност. Приказва, възхвалява, пък все се намери някой да му викне едно. Та седим с Митьо комшията, радваме се на новото увеличение на пенсиите, пресмятаме кило или дори кило и половина сирене ще купим с него, приветстваме жарката пролет и се чудим защо я изкарахме тая зима, та сега да се питаме как да избутаме следващата. На другата маса Фильо е надул транзисторния си мъдър глас и с дрогиран вид хвърля речове:

— Лъжат ви, че има криза, мамят ви. Тя е нейде далече. Ще дойде до границата, ще заобиколи и ще си отиде. А с нашия резерв, с нашия борд положението никога няма да стане по-лошо. Ние никога не сме ви мамели. Никога не сме казвал, че след нашата победа ще живеете добре. Ясно заявихме: „Като спечелим властта, ще заживеем хубаво!“ И заживяхме...

Фильо сам си ръкопляска като в театър.

— Видяхте ли, бе — вика ни той. — Какъв човек ни води, с каква мисъл! Линкълн, жив Линкълн! Готов съм да умра за него! И за Вашингтон съм готов да умра!

Митето го слуша внимателно, пък ме пита:

— Какви ги дрънка тоя?

Аз съм по-добре запознат със зелените банкноти, даже миналата седмица видях една в ръцете на комшиичето, та му обяснявам:

— Не знаеш ли, че на петдоларовата банкнота има портрет на Линкълн, а на доларовата — на Вашингтон? Та ти казва човекът, че е готов да се обеси и срещу един долар!

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ОСМА

ЗА ЛИЦАТА НА ОБЩЕСТВОТО

Свършил беше поредният кръг на футболната родна пародия. Поради което набързо го обсъдихме и мирясахме. Отново започнахме да говорим като нормални хора, изоставихме омръзналите ни теми за жени (родата на съдии и играчи имам предвид). Но по стар навик от време на време мятаме по едно око към старичкия телевизор до бара.

— Пак ли тия показват? — рече Митето, когато започнаха новините — Ще речеш, че цяла вечер предават Утито. Все ядат, все чаши разнасят...

— А, не е баш така — каза Колето от „3“ вход — И говорят отгоре на всичко. Ето, снощи правиха интервю с някакъв властник. Като взе думата... Задава въпроси на противниците си, отговаря от тяхно име, после им обяснява защо не са прави.

— Това го умеят — съгласява се Румен от долния блок — Аз снощи се върнах от път. Знаете, като въртиш кормилото, пускаш радиото да гърми. Чалга, рок, политици — важното е да не задремеш. И като почна един... „Аз — казва — съм готов да се съглася с вашето мнение, но вие пък признайте, че грешите...“

Ванката, артистът от нашия вход, отвори още по една бира и каза:

— Я, ги оставете тия, ще минат, ще заминат, колко сме видели... Кажете нещо за изкуството, за вечното...

— Аз вчера ходих на изложба — подметна Колето — Като ме хвана дъждът — и се мушнах при някаква изложба. Беше... модернистична, сетих се! Ама нищо не разбрах!

Ванката изгърмя възмутено през бирената пяна.

— Ама че си прост! Виси ли — картина е, заобикаляш ли го — скулптура е!

— Да можеше и в пеенето да е така ясно! — въздъхна Румен — А то демокрация! Може, не може — всеки пее. Една ми вряска,

някакъв мъженствен ми шушука, друг направо пици като скопявано прасе...

— А-а, не така — каза Митето — Та това са лицата на обществото ни!

— Боже, боже! — рекох примерно — Ако това са лицата на обществото, какъв ли е задникът му?

ГЛАВА ДЕВЕТДЕСЕТ И ДЕВЕТА

ЗА ЧАСТНАТА СОБСТВЕНОСТ

Седим с Митето комшията после в парка, една цигара пушим, че не стигат пенсиите за самостоятелно тровене, увеличението на държавните дажби пресмятане — ще стигне ли за кисело мляко в повече или пак си е пара в свирката на „Ние можем“

— Реклама си правят, братче — вика Митето — Реклама, и то срещу малки суми.

Поглеждам вчерашния вестник — ние с Митето се редуваме да купуваме и четем пресата, пък казвам:

— А тук пак повтарят, че трябва да се спре рекламата в най-гледаното телевизионно време, защото това било монопол.

— Така е — кима Митето — Обаче тук има нещо недоизкусурено. Щом ще се борим срещу монопола — той само в телевизионните реклами ли е? Защо не спират тока, докато не се появи частна АЕЦ? Все ще я устискаме на свещи дотогава! Имаме опит...

Замислям се. Това е интересна идея. Нали трябва да се борим с монополистите, нали трябва да има равнопоставеност на собствеността?

— Мите бе — викам аз — ами тогава да закрият БДЖ-то. Докато се появи частно такова, че да си сложи релси, да вдигне гари — ще ходим пеша, ама ще спазваме принципите нали?

— Вярно — сеца се Митето — И училищата трябва да затворим. То и без това министърът кара децата повече да играят. А и други работи трябва да се поогледат. Например — радиото, трамваите, тролейте, корабите... А, сетих се, и пътищата да затворят — нали все са държавни...

Поклащам глава. Сложен, ох, сложен проблем възникна.

— Мите — думам му — ами тогава и армията, че и полицията, че и митниците, че и приватизаторите.

А той ме успокоява:

— То тия вече са приватизирани. Купиха ги, знаеш. И ги продадоха. Че и препродадоха...

Кимам разбиращо. И аз веднъж си взех частен полицай. Купих го за двадесетачка, че иначе актът щеше да ми излезе... олеее! Да, но тогава...

— Та тогава трябва и частна държава да искаме. Тая да я затворим и да чакаме?

— А, не — вика Митето — Тук вече сме наред. Тя отдавна е станала частна. Само дето собствениците не ги знаем кои са...

ГЛАВА СТОТНА

ЗА „ТИТАНИК“-А

Корабът потъваше нормално. Носът му, забит в айсберг, бавно и спокойно се накланяше напред. Пъргави люде от екипажа сечеха парчета лед и ги носеха в баровете, където веселието стигаше връхна точка. Капитанът вечеряше в едно сепаре с редактора на бордовата многотиражка и му обясняваше, че катастрофата е следствие на лошата навигационна работа на предните корабоводачи. Не че щеше нещо да оправи, но поне да има алиби пред съда. Ако някога извадят кораба, разбира се.

А първият помощник унесено дирижираше бравурното изпълнение на корабния оркестър, като не забравяше да хвърля по някое око към подготвяните спасителни лодки. Защото музиката трябваше да успокоява облечения в красиви униформи екипаж, но пък и лодките нямаше да стигнат за всички.

На мостика щурманът разпалено обясняваше колко е вредно да се говори за айсберги, инфлации, растящи цени на спасителните пояси и други подобни. И с това да се отклоняват пътниците от правилното разбиране на историческия момент.

До него другият помощник на капитана още по-разпалено водеше преговори за продажбата на предната котва — едно, че нямаше да им трябва, второ — трябваше да се използва струпването на любопитни кораби, яхти, катери наоколо и да им се пробутат сувенири, спомени, пък и нещо, което може да влезе в работа.

А в каютата го чакаше капитанът на голям параход с предложение да купи моторите на „Титаник“ за долар. Е, и едно място в добавка — за помощника. И без мотори корабът следваше вертикалния курс, така че защо да не се облекчи малко?

Вярно, околността беше направо затлачена от морски съдове, но те не желяеха да вземат никого от потъващите. Така повелявали правилниците на компанията им и законите на пазарната демокрация.

Щяха да се спасят някои — най-отраканите вече деряха обшивката и правеха индивидуални салове, други тихо подпъхваха пачки на моряците в спасителните лодки, а третите... Третите, научени от историческия опит, дума не отронваха, мълчаха, стиснали здраво устни. За да имат въздух секунда повече...

А имаше какво да се коментира. „Титаник“ потъваше спокойно, просто като по учебник...

ВРЕМЕНЕН ЕПИЛОГ

Ами това е — всяко нещо си има край, само саламът два края, както казва месарят Кюлц в „Изчезналата миниатюра“ на Ерих Кестнер. А работата пък край няма, както би добавил наша милост.

Това е калейдоскопът — шарения, разнообразие, игра на цветовете, изненади, преливания. Фигурите са различни, в едно ги държи формално само картонената тръба. Чиято роля се постарах да изиграя.

Разбира се, ще има и втора част. Събира се. Нещо като „Видрица“ на поп Минчо Кънчев — без претенциите за всеобхватност и портретуване на времето и хората.

Някому може да не допадне политизацията тук-там. Но какво да правим — да се крием? Всичко е политика — има финансова, има любовна, има... абе, каква ли не. Нали тия дни въртя „политика“ у дома — да не разбере жената какви пари откъде идват. За фонда „И аз съм човек“, разбира се. Макар — ако се съди по този фонд, отдавна да съм в ХХХІ век. Или извънземно — всеядно и хищно.

Дето вика една моя героиня — хорските мъже пият, ама моят и яде. Още по-лошо — и чете! Странно за времето ни. Е, тук да цитирам един приятел, когато научи, че се затварят училищни и читалищни библиотеки и книгите се предават за претопяване. Книги, рече той, винаги са се претопявали. По-важното е да се пишат и печатат. И най-важното е да се четат.

С надеждата, че някои чете написаното тук, давам почивка на полувремената. Дано шарената феерия да изиграе ролята на (цитирам Тери Прагчет, „Последният герой“ и без извинение — вижте любимеца ми Хашек, послеслова към първи том на „Швейк“): „Освежаващото въздействие на пръдня в стая, пълна с аромат на рози“.

Не заплашвам, ама се подгответе за нови картинки, портрети и претенции за размисли.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.